metropool
regioamsterdam

AGENDA

Overleg: Regiegroep Metropoolregio Amsterdam
Datum: 13 april 2018
Locatie: MRA Bureau, Willem-Alexander en Maximazaal
Tijd: 10.00 – 11.30 uur

Agendapunten:

1. **Opening en mededelingen**

Afspraakvormend:

2. **Verslag Regiegroep Metropoolregio Amsterdam 13 oktober 2017 (bijlage 2a, 2b)**
   Ter vaststelling bijgevoegd het verslag van de bijeenkomst van de Regiegroep van de Metropoolregio Amsterdam van 13 oktober 2017. Een publicatieversie van dit verslag is reeds openbaar gemaakt direct na de bijeenkomst van de Regiegroep op 13 oktober. Deze is ter volledigheid ook toegevoegd als bijlage 2b.
   Gevraagde afspraak:
   - **2.1 Vaststelling van het verslag van de Regiegroep MRA van 13 oktober 2017**

3. **MRA Verantwoording 2017 (bijlage 3a, 3b, 3c, 3d)**
   Conform de afspraken uit het convenant wordt in april van elk jaar verantwoording afgelegd over het voorgaande jaar. Dat bestaat uit een overzicht van de realisatie van de begroting, een korte toelichting hierop, en een voorstel voor de herbestemming van de vrijgevallen middelen. In de bijlagen is tevens de informatieve brochure over de MRA samenwerking bijgevoegd, waarin onder andere enkele van de behaalde resultaten kort worden toegelicht.
   Gevraagde afspraken:
   - **3.1 De MRA Verantwoording over 2017 en de toelichting hierop vast te stellen (zie bijlage 3a)**
   - **3.2 In te stemmen met het voorstel van de Agendacommissie van de MRA voor de herbestemming van de vrijvallende middelen (zie bijlage 3d)**

4. **Globale begroting 2019 (bijlage 4a)**
   Conform de afspraken uit het convenant wordt in april van elk jaar de globale begroting voor het volgende jaar vastgesteld. Op verzoek van de Regiegroep is een meerjarige begroting opgesteld, zodat ook de verwachte inkomsten en uitgaven voor de komende jaren inzichtelijk zijn.

Gevraagde afspraken:

4.1 De globale begroting voor 2019 vast te stellen, en de Agendacommissie opdracht te geven deze uit te werken in een gedetailleerde begroting en werkplan voor het jaar 2019, welke in de Regiegroep van oktober 2018 ter vaststelling zullen worden voorgelegd

4.2 Kennis te nemen van de meerjarenbegroting voor 2020 en 2021

5. **Werkwijze Convenant (bijlage 5a – nazending)**

Op 1 januari 2017 is de hernieuwde MRA samenwerking van start gegaan, met het Convenant als basis. Gedurende het afgelopen jaar is gebleken dat een aantal punten uit het Convenant nadere uitwerking behoeven. Er is daarom (in bijlage 5a) een werkwijze omschrijving gemaakt van het Convenant, waarin voor een aantal onderdelen nader uit is gewerkt hoe hier in de dagelijkse werk praktijk mee wordt omgegaan. Van het betreffende document is het concept momenteel nog niet gereed. Deze zal (omwille van het overzicht) in de nazending van na de Agendacommissie worden meegezonden.

Gevraagde afspraken:

5.1 De vaststelling van het document Werkwijze Convenant, als uitwerking van het eerder vastgestelde MRA Convenant.

Meningsvormend:

6. **Betrekken Raads- en Statenleden (bijlage 6a – nazending)**

Op 12 januari heeft een gesprek plaatsgevonden tussen een afvaardiging van de Regiegroep (de heren Verbeek, Bijl en Straat) en een afvaardiging van de klankbordgroep van Griffiers. Dit gesprek ging over het beter aanhaken van Raads- en Statenleden, en de verschillen tussen de deelregio's die daarbij opspelen. Op 16 februari 2018 jongstleden heeft de Raads- en Statenledenconferentie. In de bijlage (die zal worden nagezonden op 20 maart) is een korte terugblik op de conferentie en de opbrengsten ervan opgenomen. Hoewel het afgelopen jaar grote stappen zijn gezet in het beter betrekken van Raads- en Statenleden, geven bovenstaand gesprek en conferentie voldoende input voor verdere verbeteringen. De betreffende notitie zal (omwille van het overzicht) worden meegezonden in de nazending van na de Agendacommissie.

Bespreekpunten:

6.1 Hoe willen de leden van de Regiegroep de uitkomsten van het gesprek met de griffiers en de Raads- en Statenleden conferentie vorm geven in het verder verbeteren van het betrekken van Raads- en Statenleden bij de MRA Samenwerking

Ter kennisname:

7. **Rollen en taken Agendacommissie van de MRA (bijlage 7a - nazending)**

Bijgaande notitie heeft de Agendacommissie in haar bijeenkomst van 16 maart 2018 vastgesteld, mede naar aanleiding van de bijeenkomst van de Regiegroep van oktober 2017. In deze notitie heeft de Agendacommissie haar eigen rollen en taken inzichtelijk gemaakt. De betreffende notitie wordt nagezonden na vaststelling in de Agendacommissie op 16 maart.

8. **Overdrachtsdocument MRA Europastrategie (bijlage 8a – nazending)**
   In het overdrachtsdocument aan de nieuwe bestuurders wordt beschreven hoe het MRA EU dossier zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, welke acties zijn ontplooid en welke resultaten zijn geboekt, maar ook welke ontwikkelingen we op ons af zien komen en hoe we de komende periode als MRA verder samen willen werken op het MRA Europa dossier. Als trekker van het MRA Europadossier stelt de Agendacommissie het overdrachtsdocument vast. Het overdrachtsdocument zal worden nagezonden na vaststelling in de Agendacommissie op 16 maart.

9. **State of the Region (bijlage 9a, 9b)**
   Bijgaand in bijlage 9a en 9b de laatste stand van zaken omtrent de State of the Region, het evenement dat op 20 juni tijdens het WeMakeTheCity festival zal worden georganiseerd

10. **MRA Actieagenda Update (bijlage 10a, 10b, 10c)**
    In bijlage 10a en 10b is een overzicht opgenomen van de voortgang van de uitvoering van de MRA Agenda. Daarnaast is in bijlage 10c de geüpdatet versie van de MRA Agenda bijgesloten. Hierin zijn de formuleringen van de acties bijgewerkt naar de huidige stand van zaken. Een volledige herziening van de MRA agenda krijgt pas in 2019 zijn beslag. Bijlage 10c is te groot om mee te sturen. U kunt deze downloaden via: https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel-id/4413c036-203f-43e3-a568-76bc8033eb14

11. **MRA planning 2018/2019 (bijlage 11a)**
    Overzicht van de belangrijke data (voor zover bekend) voor de Metropoolregio Amsterdam van 2018 en 2019

12. **Rondvraag**

Openbaarheid stukken:
Voorstel is om de volgende bijlagen van deze vergadering van de Agendacommissie openbaar te verklaren, en daarmee vrij te geven voor plaatsing op de website. **De overige stukken worden dus niet openbaar gemaakt.**

- Het document Werkwijze Convenant (bijlage 5a)

Onderstaande documenten zijn reeds bij het verzenden van de stukken (of reeds eerder) openbaar gemaakt (conform afspraken hierover in het convenant):

- Het verslag van de Regiegroep van de MRA van oktober 2017
- De stukken behorende bij de verantwoording over 2017 (bijlage 3a t/m 3d)
- De stukken behorende bij de globale begroting voor 2019 (bijlage 4a)

metropool
regioamsterdam

AGENDA

Overleg: **Agendacommissie Metropoolregio Amsterdam**
Datum: **16 maart 2018**
Locatie: **MRA Bureau, Zuidas, Van Goghzaal**
Tijd: **10.00 – 11.30 uur**

Agendapunten:

Algemeen:

1. **Opening en mededelingen**
   - Op initiatief van de dienst Onderzoek, Informatie & Statistiek (OIS) van de gemeente Amsterdam wordt gestart met het regionaal bundelen van onderzoeks- en statistische gegevens. Hiervoor zal samengewerkt worden met de provincies, gemeenten, Amsterdam Economic Board en CBS. Gestart wordt met de ontwikkeling van een MRA-Dashboard, waarop de belangrijkste MRA-data over economie, wonen, demografie en overige relevante data mbt de MRA Actieagenda inzichtelijk/toegankelijk worden gemaakt.
   - Actualiteiten

Afspraakvormend:

2. **Verslag Agendacommissie Metropoolregio Amsterdam 22 dec. 2017 (bijlage 2a)**
   Ter vaststelling bijgevoegd het verslag van de bijeenkomst van de Agendacommissie van de Metropoolregio Amsterdam van 22 december 2017.
   Gevraagde afspraak:
   - **2.1 Vaststelling van het verslag van de Agendacommissie MRA van 22 dec. 2017**
   - **2.2 Het openbaar verklaren van het verslag, en daarmee akkoord te geven voor publicatie op de website**

3. **Integrale opgave Metropolitaan Landschap (bijlage 3a)**
   Ter info: Adnan Tekin, voorzitter van het PHO Metropolitaan Landschap zal bij de bespreking van dit agendapunt aanwezig zijn
   De MRA hecht grote waarde aan de kwaliteit en diversiteit van haar landschappen. In de MRA Actie-agenda staat dit benoemd en is afgesproken een actieprogramma Metropolitaan Landschap op te stellen (actie 3.1). Deze is in 2016 door het Platform Ruimte vastgesteld, waarbij de uitvoering plaats vindt onder regie van het Portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap (PHO ML). Op 13 december j.l. heeft het Platform Ruimte opdracht gegeven voor een doorontwikkeling van het actieprogramma door middel van een vernieuwde aanpak. Doel van deze nieuwe aanpak is om, gezien de raakvlakken met de andere programma's binnen de MRA, te komen tot een integrale benadering van de verschillende opgaven in relatie tot het landschap en het in beeld brengen van de financiële opgave wat betreft investeringen en beheer.

Gevraagde afspraken:

- **3.1 Kennis te nemen van de strategische opgave voor het metropolitane landschap zoals beschreven in de notitie in bijlage 3a**
- **3.2 In te stemmen met een integrale benadering zoals besloten in het platform Ruimte, waarbij de opgave voor het metropolitane landschap in samenhang wordt gebracht met andere MRA-programma's uit de MRA Actieagenda, zoals woningbouw, economie en mobiliteit.**
- **3.3 Te besluiten om het op te stellen plan van aanpak ter zijner tijd te agenderen in de MRA-platforms, met hierin een procesvoorstel hoe de verschillende platforms bij deze integrale opgave worden betrokken.**

4. **Strategische opgaven MRA: woningbouwopgave (bijlage 4a)**

In de MRA werken we met elkaar samen om de internationale concurrentiepositie van de MRA te verbeteren. Hiertoe zijn in de MRA Actie-agenda acties geformuleerd. Het zou goed kunnen dat de ambities behorende bij de verschillende acties uit de MRA agenda nu of in de toekomst met elkaar conflicteren, en dat dit dwingt tot het maken van keuzes. Om deze conflicten of dilemma's goed in beeld te krijgen is een methodiek ontwikkeld, waarbij een van de opgaven / acties centraal wordt gesteld, en vervolgens in beeld wordt gebracht hoe deze opgave / actie mogelijk conflicteert met de belangen van andere opgaven / acties. Nadat dit voor een actie in beeld is gebracht, zal dezelfde oefening herhaald worden voor de andere acties, door deze centraal te stellen. Op deze manier kan een compleet beeld verkregen worden van de dilemma's waar mogelijk een keuze over gemaakt moet worden. Het idee is dat deze dilemma's met de nieuwe bestuurders (na de verkiezingen) besproken gaan worden, om zo tot keuzes te komen, en als input te dienen voor de herijking van de MRA Agenda. De notitie Strategische Kansen zoals deze eerder is besproken in de Agendacommissie, het DO MRA en de DO's van de platforms is veelal verkeerd geïnterpreteerd: daar waar het zoals hierboven omschreven vooral een voorstel was voor een te hanteren methodiek en een te volgen proces, zijn vrijwel alle gremia die het behandelden direct op de inhoud gefocust. Dit heeft er in geresulteerd dat niet het juiste gesprek is gevoerd. Voorstel is nu om ambtelijk de voorgestelde methodiek verder uit te werken en in te vullen vanuit de verschillende programma's (door verschillende programma's centraal te stellen), en vervolgens de dillema's die hieruit naar voren komen voor te leggen ter discussie in de bestuurlijke platforms van na de verkiezingen.

Gevraagde afspraken:

- **4.1 De notitie Strategische Kansen niet langer onderdeel te laten zijn van het overdrachtsdossier voor nieuwe raadsleden en bestuurders**
- **4.2 Het MRA Bureau opdracht te geven om de voorgestelde methode uit te werken, en voor de volgende Agendacommissie te komen met een overzicht van mogelijke dilemma's die dit oplevert, waar in de nieuwe bestuursperiode de nieuwe bestuurders het gesprek over kunnen voeren**

5. **'Het goede gesprek' (bijlage 5a)**

Wegens tijdgebrek is dit agendapunt in de vorige Agendacommissie niet behandeld. In de Agendacommissie van daarvoor is afgesproken met een notitie te komen over hoe in de toekomst met conflicten om te gaan of hoe deze in de toekomst zelfs te voorkomen. In de bijlage een notitie waarin een voorstel voor mogelijke afspraken zijn opgenomen. Basis is

dat het goede gesprek op het goede moment met de juiste personen aan de juiste tafel wordt gevoerd. De formele lijnen van escalatie zijn duidelijk: inhoudelijk worden zaken worden eerst zoveel mogelijk binnen het Platform opgelost, en indien nodig kan worden opgeschaald naar Agendacommissie of Regiegroep. Geografisch worden zaken eerst zoveel mogelijk tussen de betrokken partners opgelost of op schaal van de deelregio: indien wenselijk kan daarna nog worden opgeschaald naar Regiegroep. Het streven is echter om in de informele samenwerking die de samenwerkende overheden in de MRA met elkaar hebben eerst te zoeken naar oplossingen in het informele circuit. Een voorstel voor hoe hier beter op voor te sorteren is opgenomen in bijlage 5a.

Gevraagde afspraken:

5.1 In te stemmen met voorliggende afspraken in bijlage 5a

6. **Rollen en taken Agendacommissie (bijlage 6a - nazending)**

Op verzoek van de Agendacommissie van december 2017 is in bijgaande notitie inzichtelijk gemaakt wat de rollen en taken van de Agendacommissie van de MRA zijn. Basis hiervoor is het convenant en eerdere afspraken die hierover zijn gemaakt in de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie.

Gevraagde afspraken:

6.1 In te stemmen met de rollen en taken van de Agendacommissie zoals geformuleerd in bijlage 6a

7. **Overdrachtsdocument MRA Europastrategie (bijlage 7a – nazending)**

In het overdrachtsdocument aan de nieuwe bestuurders wordt beschreven hoe het MRA EU dossier zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, welke acties zijn ontplooid en welke resultaten zijn geboekt, maar ook welke ontwikkelingen we op ons af zien komen en hoe we de komende periode als MRA verder samen willen werken op het MRA Europa dossier. Als trekker van het MRA Europadossier stelt de Agendacommissie het overdrachtsdocument vast. Deze zal vervolgens ter kennisname in de Regiegroep worden geagendeerd.

Gevraagde afspraken:

7.1 In te stemmen met het overdrachtsdocument voor de MRA Europastrategie

8. **Verzoek tot cofinanciering MRA Foto Atlas (bijlage 8a)**

Begin 2017 heeft fotograaf Theo Baart zich tot het MRA Bureau gewend met het idee om een foto-atlas van de MRA te maken. De atlas zou moeten bestaan uit nieuw te maken fotobeelden in de Metropoolregio Amsterdam, kaartmateriaal / infographics en begeleidende teksten. Zijn verzoek aan het MRA Bureau is om een gedeelte van de financiering voor onze rekening te nemen. Zie bijlage 8a voor verdere toelichting en advies.

Gevraagde afspraken:

8.1 Het verzoek tot cofinanciering van de MRA Foto Atlas vooralsnog af te wijzen

9. **MRA Congres 2018 (bijlage9a – nazending)**
   In oktober zal het tweejaarlijkse MRA Congres worden georganiseerd. In de notitie die nog zal worden nagezonden is een overzicht gegeven van de stand van zaken van de organisatie van dit congres, en wordt een toelichting gegeven op onderstaande gevraagde afspraken.
   Gevraagde afspraken:
   - **9.1 Voor de locatie van het MRA Congres te kiezen voor EXPO Haarlemmermeer (ovb van onderhandelingen over de offerte)**
   - **9.2 De datum voor het congres definitief te zetten op 19 oktober 2018**
   - **9.3 De samenstelling van de te vormen bestuurlijke klankbordgroep (zie voorstel in de notitie)**

Meningsvormend:

10. **Verantwoording 2017 en globale begroting 2019 (bijlage 10a, 10b, 10c, 10d en 10e)**
    Conform afspraken in het Convenant stelt de Regiegroep MRA elk jaar in april de verantwoording over het voorgaande jaar vast, en de globale begroting voor het volgende jaar. De Agendacommissie van de MRA heeft hierin een adviserende rol: voor eventuele overschotten uit het voorgaande jaar brengt zij een advies uit over de herbestemming van deze middelen, en voor de globale begroting voor het komende jaar geldt dat deze grotendeels bestaat uit de begrotingen van de Platforms, waarvan de Agendacommissie het overkoepelende overleg vormt. Bijlage 10a betreft de verantwoording over het jaar 2017. Bijlage 10b doet een voorstel voor hoe de middelen die vanuit 2017 overblijven her te bestemmen. Bijlage 10c en 10d geven meer achtergrond informatie bij hetgeen we het afgelopen jaar hebben uitgevoerd. Bijlage 10e betreft de globale begroting voor het jaar 2019 (en verder).
    De Agendacommissie wordt gevraagd om de Regiegroep van de MRA positief te adviseren over:
    - **10.1 De vaststelling van de verantwoording over het jaar 2017**
    - **10.2 Het voorstel voor herbestemming van de overschotten van het jaar 2017**
    - **10.3 De vaststelling van de globale begroting voor het jaar 2019**

11. **Werkwijze Convenant (bijlage 11a – nazending)**
    Op 1 januari 2017 is de hernieuwde MRA samenwerking van start gegaan, met het Convenant als basis. Gedurende het afgelopen jaar is gebleken dat een aantal punten uit het Convenant nadere uitwerking behoeven. Er is daarom (in bijlage 11a) een werkwijze omschrijving gemaakt van het Convenant, waarin voor een aantal onderdelen nader uit is gewerkt hoe hier in de dagelijkse werk praktijk mee wordt omgegaan.
    De Agendacommissie wordt gevraagd om de Regiegroep van de MRA positief te adviseren over:
    - **11.1 De vaststelling van het document Werkwijze Convenant, als uitwerking van het eerder vastgestelde MRA Convenant**

metropool regioamsterdam

Ter kennisname:

12. **Agenda voor de Regiegroep van 13 april 2017 (bijlage 12a)**
    Bijgaand de agenda voor de Regiegroep van de MRA van 13 april 2017, zoals deze gelijktijdig met de stukken van de Agendacommissie is verzonden

13. **Terugkoppeling Raads- en Statenleden conferentie 16 februari (bijlage 13a – nazending)**
    Op 16 februari 2018 jongstleden was de Raads- en Statenledenconferentie. In de bijlage die zal worden nagezonden een eerste korte terugblik op de conferentie en de opbrengsten ervan.

14. **State of the Region (bijlage 14a, 14b)**
    Bijgaand in bijlage 14a en 14b de laatste stand van zaken omtrent de State of the Region, het evenement dat op 20 juni tijdens het WeMakeTheCity festival zal worden georganiseerd

15. **MRA Actieagenda Update (bijlage 15a, 15b, 15c)**
    In bijlage 15a en 15b is een overzicht opgenomen van de voortgang van de uitvoering van de MRA Agenda. Daarnaast is in bijlage 15c de geüpdatet versie van de MRA Agenda bijgesloten. Hierin zijn de formuleringen van de acties bijgewerkt naar de huidige stand van zaken. Een volledige herziening van de MRA agenda krijgt pas in 2019 zijn beslag. Bijlage 15c is te groot om mee te sturen. U kunt deze downloaden via: https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel-id/4413c036-203f-43e3-a568-76bc8033eb14

16. **Rondvraag**
    Zijn er agendapunten die de leden van de Agendacommissie zelf graag in willen brengen voor een volgende bijeenkomst?

Openbaarheid stukken:

Voorstel is om de volgende bijlagen van deze vergadering van de Agendacommissie openbaar te verklaren, en daarmee vrij te geven voor plaatsing op de website. **De overige stukken worden dus niet openbaar gemaakt.**

- Het verslag van de Agendacommissie van 22 december 2017 (bijlage 2a)
- Het document Rollen en taken van de Agendacommissie van de MRA (bijlage 6a)

De stukken behorende bij de verantwoording 2017 en de globale begroting 2019 zijn reeds openbaar gemaakt, conform de afspraken uit het Convenant.

metropool regioamsterdam

Aan: Regiegroep MRA
Datum: 13 april 2018
Bijlage: 3a (behorende bij agendapunt 3)
Onderwerp: MRA Verantwoording 2017
Opsteller: Remco Rienties (r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl / 06 – 20002447)

Gevraagde afspraken:

3.1 De MRA Verantwoording over 2017 en de toelichting hierop vast te stellen

---

Toelichting

In een schriftelijke ronde eind 2016 hebben de Convenantpartners van de MRA de begroting voor het jaar 2017 vastgesteld, en in oktober van 2017 heeft de Regiegroep van de MRA een wijziging op die begroting vastgesteld. Over deze gewijzigde begroting wordt in deze notitie verantwoording afgelegd. Per begrotingspost is inzichtelijk gemaakt in hoeverre deze is gerealiseerd. In de toelichting daaronder wordt kort weergegeven waar de betreffende middelen aan zijn besteed, en welke resultaten daarmee zijn behaald.

Uit onderstaand overzicht (bijlage 1 tot en met 4, aan het eind van deze notitie) blijkt dat er sprake is van een overschot over 2017: niet alle begrote uitgaven zijn gerealiseerd, en er is meer geld binnen gekomen dan oorspronkelijk begroot. In bijlage 3b is een voorstel van de Agendacommissie opgenomen (conform afspraken in het MRA Convenant) over hoe deze middelen her te bestemmen.

Totaal overzicht

In bijlage 1 is een totaal overzicht gegeven van de realisatie van de MRA Begroting over 2017. Hier valt aan de lasten kant op dat de gerealiseerde lasten lager uitvallen dan begroot. Waar iets minder dan 8 miljoen aan uitgaven was begroot, is uiteindelijk iets minder dan 7 miljoen uitgegeven. Dit geeft een overschot van ongeveer €973.000 euro op de begroting. Aan de inkomsten kant valt op dat er meer inkomsten zijn binnengekomen dan begroot. Dit gaat om een bedrag van ongeveer €159.000 euro. Toen de facturen voor de bijdragen voor 2017 zijn verzonden is daarbij het verkeerde ijk jaar voor de inwoner aantallen (waarop de bijdragen zijn gebaseerd) gehanteerd. In de Regiegroep is afgesproken dat voor het berekenen van de bijdragen 1 januari van het jaar ervoor als vertrek punt moet worden genomen. Voor de bijdragen van 2017 had dus 1 januari 2016 als vertrekpunt moeten worden genomen, terwijl in werkelijkheid met de inwoner aantallen van 1 januari 2017 is gerekend. Deze fout zal worden gecorrigeerd met de bijdragen voor 2018: hier zal niet met de inwoner aantallen van 1 januari 2017 worden gerekend, maar met de inwoner aantallen van 1 januari 2016. Op deze wijze heeft elke partner over een tijdsbestek van twee jaar eenmaal een bijdrage betaald gebaseerd op 1 januari 2016, en eenmaal een bijdrage gebaseerd op 1 januari 2017.

Tezamen zorgen het overschot aan de lasten kant van de begroting en het overschot aan de inkomsten kant van de begroting voor een positief saldo van iets meer dan €1.100.000 euro.

CONCEPT

metropool
regioamsterdam

MRA Bureau

In bijlage 2 is een overzicht gegeven van de realisatie van de begroting van het MRA Bureau voor 2017. Voor het MRA Bureau was 2017 het jaar van oprichting. Het Bureau is op 1 januari op een tijdelijke locatie gestart, en vanaf dat moment is ook begonnen met de werving en selectie van het personeel, het verder vormgeven van de beoogde locatie, het inrichten van de ICT systemen en website, enzovoort. Veel van de begrote kosten zijn dan ook lager uit gevallen dan begroot. Met name op het gebied van personeel is dit het geval geweest. Als een vacature pas in augustus is vervuld, levert dat maar voor 4 maanden kosten op in plaats van 12. Hetzelfde is ook van toepassing voor het budget voor programmamanagement. Veel programma's zijn pas in de loop van het jaar opgestart, en de bijbehorende kosten voor het aanjagen of managen van die programma's zijn dus ook nog niet of nauwelijks gemaakt. De verwachting is dat in 2018 alle vacatures voor het MRA bureau zullen zijn vervult, en dat ook het budget voor programmamanagement in zijn geheel zal worden aangesproken.

Door het 'opstartjaar' zijn ook andere kostenposten als vergader-, bureau-, reis-, communicatie- en onderzoekskosten dit jaar niet uitgeput. Voor de huisvesting zijn de kosten het eerste jaar lager uitgevallen dan begroot vanwege een gunstige afspraak die met de verhuurder hierover is gemaakt.

Hieronder volgen een paar voorbeelden van activiteiten die vanuit de begroting van het MRA Bureau zijn uitgevoerd. Mocht u over een van de onderwerpen uit de begroting meer informatie willen hebben, dan kunt u daarvoor contact opnemen met het MRA bureau via bovenstaande contactinformatie.

- Een van de speerpunten van de hernieuwde MRA samenwerking is het beter betrekken van raads- en statenleden. Hiervoor is een adviseur aangesteld die als specifiek takenpakket heeft om het betrekken van raads- en statenleden te verbeteren. In het afgelopen jaar is daartoe een plan van aanpak opgesteld, en zijn hieruit ook al activiteiten uitgevoerd. Te denken valt dan aan het opstellen en periodiek uitzenden van een nieuwsbrief, het organiseren van specifieke bijeenkomsten voor raads- en statenleden en het instellen van een klankbordgroep voor griffiers.
- Vanuit het budget voor programma- en projectmanagement zijn een aantal programmamanagers gefinancierd die programma's die voortvloeien vanuit de MRA Agenda coördineren en/of opzetten. Te denken valt daarbij aan programma's voor bijvoorbeeld toerisme en circulaire economie.
- Een ander speerpunt van de MRA samenwerking is het verbeteren van de communicatie en transparantie richting alle stakeholders. Een belangrijke stap hierin die in 2017 is gezet is het opzetten van een nieuwe website. Deze is begin 2017 live gegaan, en wordt nog altijd doorontwikkeld. Dagelijks wordt de site beter, en met grote regelmaat worden nieuwe opties aan de site toegevoegd.

Platform Economie

De begroting van het Platform Economie is nagenoeg volledig benut. Er is ongeveer €60.000 euro minder uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat een aantal projecten iets goedkoper zijn uitgevallen dan begroot, of nog niet geheel zijn uitgevoerd. Anderzijds is er vanuit het budget voor nieuwe projecten meer uitgegeven dan begroot.

CONCEPT

Hieronder volgt een vijftal voorbeelden van activiteiten die vanuit de begroting van het Platform Economie zijn uitgevoerd. Mocht u over een van de onderwerpen uit de begroting meer informatie willen hebben, dan kunt u daarvoor contact opnemen met het MRA bureau via bovenstaande contactinformatie.

- Voor de ondersteuning en financiering van triple-helix activiteiten zijn twee prijsvragen uitgeschreven; een voor het thema bouwlogistiek, en een voor het thema circulaire economie. De verwachting is dat voor beide prijsvragen in het eerste kwartaal van 2018 een winnaar bekend gemaakt zal worden, en het bedrag zal worden uitgekeerd om hun ideeën te verwezenlijken
- Voor het thema detailhandel is in 2017 geparticipeerd in een marktruimte onderzoek. Dit onderzoek vormt een opmaat naar de afweging of gewerkt moet worden aan een MRA breed detailhandelsbeleid
- Vanuit de Strategische Agenda Toerisme in de MRA is in 2017 het *Amsterdam & Region Travel Ticket* gerealiseerd; een reisproduct waarmee internationale bezoekers met alle vormen van openbaar vervoer (inclusief NS) in de gehele MRA kunnen reizen. Het spreiden van internationale bezoekers vanuit Amsterdam over de regio heeft daarmee een impuls gekregen
- Vanuit het thema Onderwijs en Arbeidsmarkt is cofinanciering beschikbaar gesteld voor de cofinanciering van RIF projecten. IN deze projecten werken MBO instellingen en bedrijfsleven samen om innovaties in het MBO onderwijs door te voeren, om zo de opleidingen beter op de praktijk te laten aansluiten
- Vanuit het budget voor nieuwe projecten is een project voor Circulaire Economie opgezet. Dit betreft het aanstellen van een grondstoffenregisseur voor de MRA. Het is haar taak om een plan op te stellen met de koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de Metropoolregio.

Platform Ruimte

Voor het Platform Ruimte is in 2017 een bedrag begroot van €1.2 miljoen euro. Daarvan is uiteindelijk bijna €1.0 miljoen euro gerealiseerd. Deze onderbesteding is terug te voeren op het feit dat een aantal programma's nog moeten worden opgestart. De verwachting is dat deze in de loop van 2018 vorm zullen krijgen.

Hieronder volgt een vijftal voorbeelden van activiteiten die vanuit de begroting van het Platform Ruimte zijn uitgevoerd. Mocht u over een van de onderwerpen uit de begroting meer informatie willen hebben, dan kunt u daarvoor contact opnemen met het MRA bureau via bovenstaande contactinformatie.

- Met een bijdrage vanuit de MRA begroting is intensief gewerkt aan actie 1.1 (afstemming van de woningbouwprogrammering in de MRA). De plancapaciteit in alle gemeenten is geïnventariseerd, deze telt op tot 300.000 woningen op de langere termijn. Maar dat biedt nog geen garantie voor voldoende woningen op de korte termijn. Alle locaties zijn in kaart gebracht en op de website gepresenteerd in een handzame viewer.
- Actie 1.11 is gericht op de versnelling van de woningbouwproductie op de korte termijn (60.000 woningen in 2020). Mede met de inzet vanuit de MRA middelen ligt de productie op koers, maar moeten de komende jaren alle zeilen bijgezet worden.
- In 2017 vond de landelijke Landschapstriënnale plaats in de Haarlemmermeer, mede mogelijk gemaakt vanuit de MRA begroting. De samenwerking tussen overheid,

CONCEPT

bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties is hier vormgegeven. De inzichten vanuit de Triënaale zal de MRA benutten in het te actualiseren actieprogramma.

- De acties Smart Grids en Warmtenetten (4.9 en 4.10) zijn volop in uitvoering en leveren een belangrijke bijdrage aan de energietransitie in de MRA.
- Samen met het hoogheemraadschap AGV heeft platform Ruimte een start gemaakt met de acties 6.1 tot 6.3 om de MRA klimaatbestendiger te maken. De verkenning is in 2017 afgerond en gaat in 2018 tot een uitvoeringsprogramma leiden.

Platform Mobiliteit

Voor het Platform Mobiliteit zijn geen kosten opgenomen in de MRA Begroting 2017. De activiteiten en projecten die zij uitvoeren worden betaald vanuit de BDU middelen die de partners uit het Platform Mobiliteit tot hun beschikking hebben. Voor de voortgang van hun activiteiten die betrekking hebben op acties uit de MRA Agenda kunt u inzicht verkrijgen in de bijgevoegde stoplichtenrapportage.

CONCEPT

metropool regioamsterdam

Bijlage 1: MRA Begroting 2017 – totaal overzicht realisatie

Lasten	Gewijzigde begroting 2017	Realisatie	Saldo
MRA Bureau	€ 1.731.000	€ 1.085.000	€ 646.000
MRA Begroting Platform Economie	€ 4.950.000	€ 4.892.000	€ 58.000
MRA Begroting Platform Ruimte	€ 1.200.000	€ 988.000	€ 212.000
MRA Begroting Platform Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0
Onvoorzien	€ 60.204	€ 0	€ 60.204
Totale begrootte lasten	**€ 7.941.204**		
Totale gerealiseerde lasten		**€ 6.965.000**	
Saldo begrootte lasten vs gerealiseerde lasten		**€ 976.204**	
Saldo als percentage van de begrootte lasten (overschot):		12,29	

Inkomsten	Gewijzigde begroting 2017	Realisatie	
Gemeenten: €1.50 per inwoner	€ 3.551.714	€ 3.652.830	€ 101.116
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.216.406	€ 1.267.421	€ 51.015
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 294.020	€ 301.371	€ 7.351
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage PRES	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 0
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage PRES	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 0
Totale begrootte inkomsten	**€ 7.941.204**		
Totale gerealiseerde inkomsten		**€ 8.100.686**	
Saldo begrootte inkomsten vs gerealiseerde inkomsten		**€ 159.482**	

Gerealiseerde inkomsten vs gerealiseerde kosten	
Gerealiseerde inkomsten	€ 8.100.686
Gerealiseerde uitgaven	€ 6.965.000
Saldo	**€ 1.135.686**

CONCEPT

metropool regioamsterdam

Bijlage 2: MRA Begroting 2017 –overzicht realisatie deelbegroting MRA Bureau

Personele lasten	**fte**	**Bedrag per fte**	**Gewijzigde Begroting 2017**	**Realisatie Begroting 2017**
Secretaris-directeur	0,4	€ 125.000	€ 50.000	€ 50.000
Directiesecretaris	0,5	€ 100.000	€ 50.000	€ 50.000
Secretaris MRA Economie	1	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000
Secretaris MRA Ruimte	1	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000
Secretaris MRA Bereikbaarheid *	1	€ 108.000	€ 0	€ 0
Adviseur Betrekken Raads- en Statenleden**	1	€ 108.000	€ 36.000	€ 36.000
Adviseur Communicatie	1	€ 85.000	€ 85.000	€ 50.000
Adviseur Financien / Planning & Control	0,5	€ 78.000	€ 39.000	€ 35.000
Secretariaat MRA Bureau	1	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Programmasecretaris	2,5	€ 70.000	€ 175.000	€ 65.000
totale personele lasten kern MRA bureau			**€ 721.000**	**€ 572.000**
Overige personele lasten				
Budget programmacoordinatoren en projectleiders	5	€ 100.000	€ 500.000	€ 229.000
Overige personele lasten			**€ 500.000**	**€ 229.000**
Bureaukosten				
locatie, ict en ondersteuning			€ 100.000	€ 60.500
vergader-, bureau- en ovkosten			€ 110.000	€ 52.000
communicatie- en representatie budget			€ 80.000	€ 55.000
totale bureau kosten kern MRA bureau			**€ 290.000**	**€ 167.500**
Congres en onderzoek				
metropool congres			€ 80.000	€ 80.000
onderzoeksbudget			€ 60.000	€ 36.500
onderzoek en boekje "Staat van de Regio"			€ 80.000	€ 0
totale kosten producten Kern MRA bureau			**€ 220.000**	**€ 116.500**
Totaal begroting MRA Bureau 2017			**€ 1.731.000**	
Totaal realisatie begroting MRA Bureau 2017				**€ 1.085.000**
Saldo				**€ 646.000**

CONCEPT

metropool regioamsterdam

Bijlage 3: MRA Begroting 2017 –overzicht realisatie deelbegroting Platform Economie

Thema	*Omschrijving*	*Begroting 2017*	*Realisatie 2017*
Board	Bijdrage apparaatskosten	€ 1.414.000	€ 1.414.000
Triple Helix Activiteiten	Onderst. en financiering triple-helix activiteiten	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Ruimtelijk-Economische	Platform Bedrijventerreinen en Kantoren	€ 100.000	€ 121.000
Structuur	Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen	€ 170.000	€ 170.000
	Vastgoedmarketing	€ 150.000	€ 150.000
	Detailhandel	€ 75.000	€ 15.000
	Circulaire Economie	€ 0	€ 0
Toerisme	Strategische Agenda Toerisme in de MRA	€ 150.000	€ 150.000
	Regionale Hotel/Accommodatie Strategie	€ 150.000	€ 75.000
	Amsterdam Bezoeken, Holland Zien	€ 300.000	€ 300.000
Human Capital	Onderwijs & Arbeidsmarkt	€ 400.000	€ 380.000
	Expatcenter	€ 100.000	€ 100.000
Samenwerking,	Europa Strategie	€ 75.000	€ 10.000
Kennisdeling en	Economische Verkenningen MRA	€ 166.000	€ 144.000
Projectenbudget	Budget voor urgente nieuwe projecten/activiteiten	€ 200.000	€ 363.000
Totaal begroting Platform Economie		**€ 4.950.000**	
Totaal realisatie begroting Platform Economie			**€ 4.892.000**
Saldo			**€ 58.000**

Bijlage 4: MRA Begroting 2017 –overzicht realisatie deelbegroting Platform Ruimte

Thema	*Omschrijving*	*Begroting 2017*	*Realisatie 2017*
Ruimte geven aan wonen en werken	Bouwen en aanpassen Transformeren en herstructureren	€ 457.000	€ 442.000
Slimmer en innovatiever werken	Aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten	€ 20.000	€ 20.000
De leefkwaliteit verbeteren	Beter benutten van het landschap Het versterken van de sociale en culturele samenhang	€ 252.000	€ 189.000
Versnellen van de transitie naar een schone economie	Beter benutten van grondstoffen Versnellen van de energietransitie	€ 230.400	€ 180.400
De metropool klimaatbestendiger maken	Verbeteren waterveiligheid- en kwaliteit	€ 17.600	€ 17.600
Integrale trajecten	Agenda Stad	€ 0	€ 0
	Omgevingsvisie	€ 0	€ 0
	Stelpost Platform Ruimte	€ 223.000	€ 139.000
Totaal begroting Platform Ruimte		**€ 1.200.000**	
Totaal realisatie begroting Platform Ruimte			**€ 988.000**
Saldo			**€ 212.000**

CONCEPT

metropool
regioamsterdam

Aan: Regiegroep MRA
Datum: 13 april 2018
Bijlage: 3b (behorende bij agendapunt 3)
Onderwerp: Voorstel Agendacommissie MRA voor herbestemming overschot 2017
Opsteller: Remco Rienties (r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl / 06 – 20002447)

Gevraagde afspraken:

3.2 In te stemmen met de herbestemming van het overschot van de MRA Begroting 2017 conform het voorstel van de Agendacommissie

---

Toelichting

Uit de verantwoording over de realisatie van de MRA begroting 2017 blijkt dat er een overschot is van ongeveer €1.1 miljoen euro. De Agendacommissie constateert dat 2017 een opstart jaar is geweest. Zowel voor het MRA Bureau, waar een groot gedeelte van het personeel pas gaandeweg het jaar is aangetrokken, als voor de uitvoering. Veel acties uit de MRA Agenda krijgen nu hun beslag, en worden uitgewerkt in concrete projecten of programma's. Een aantal hiervan zijn in 2017 reeds opgestart. De verwachting is dat in 2018 nog een aantal grote programma's zullen worden opgezet, voortvloeiende uit de uitvoering van de MRA Agenda die steeds meer op stoom komt. Programma's die in 2018 gestart gaan worden of een extra impuls gaan krijgen zijn onder andere bouwen& wonen, landschap, cultuur, energietransitie, klimaatbestendigheid, Europa/Lobbystrategie en de aansluiting van het sociaal domein.

Voorstel

Het voorstel van de Agendacommissie van de MRA is om de vrijvallende middelen te benutten om dergelijke programma's te starten of aan te jagen. In de praktijk blijkt het voor veel MRA Partners lastig om te delen in de inzet (zowel financieel gezien als qua inzet in manuren) voor dergelijke programma's. Daarom is naar verwachting financiering hiervan vanuit het MRA Budget waarschijnlijk noodzakelijk. De besluitvorming over de daadwerkelijke inzet van middelen voor nieuwe programma's ligt bij de bestuurlijke overleggen van de Platforms waar de betreffende programma's onder vallen.

CONCEPT

metropool regioamsterdam

STOPLICHTENMODEL ACTIES MRA AGENDA PER 18-01-2018

Actie	Omschrijving	R, EU, I	MRA platform	Betrokken organisaties	Bestuurlijk trekker	Verantwoordelijk manager	Ambtelijk projectleider	Status
	Ruimte geven aan wonen en werken							
1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.		Ruimte	Amsterdam, NH, Flevoland, Haarlem, MRA deelregio's, woningcorporaties, projectontwikkelaars	**Eric van den Burg, Joke Geldhof, Jaap Lodders, Jeroen van Spijk**	**Piet Eilander**, Johan Fuite, Bregje van Beekvelt, vacature Haarlem	**Charlotte Hilbrand** c.hilbrand@amsterdam.nl , Delia Hoffman, Brechtje van Boxmeer, Maaike Stoop	Fase: De viewer is gepubliceerd en uitgebreid opgepakt in de pers. De komende maanden wordt gewerkt aan de kwalitatieve aspecten en de consequenties voor thema's als mobiliteit, energietransitie, circulaire economie, landschap e.d. Deze worden beschreven in een overdrachtsdocument dat in februari 2018 in de platforms wordt geagendeerd. Relaties: Met vrijwel alle ontwikkelrichtingen, specifiek met Acties 1.2, 1.3, 1.5, 1.12, 2.2, 4.8 en 5.5 en het Programma Bouwen en Wonen
1.2	*Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.*							Opgenomen in 1.1
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken.	I	Economie	Amsterdam, PRES partners marktpartijen zoals SADC, AAA, Port of Amsterdam, Omala	**Adam Elzakalai** J. Fackeldey	**Annius Hornstra**, GJ Put, A. Vogel,	**Lex Brans,** a.brans@amsterdam.nl	Fase: De actualisatie van de programma-aanpak Vastgoedmarketing. Is vastgesteld in platform Economie van december 2017. Relaties met Acties 1.1 en 1.5 Internationaal: Gericht op buitenlandse investeerders, mede via internationale beurzen
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80- wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing en delen kennis over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.		Ruimte	Purmerend, Lelystad, Almere woningbouwcorporaties, Vereniging eigen huis, Zorgverzekeraars	**Hans Krieger**, **John van den Heuvel, Tjeerd Herrema**	**Milou van Putten**, Wim Kwekkeboom	**Annemiek Molenaar**, jm.molenaar@purmerend.nl **Hinde Dijkhuis, Floris van Slijpe**	Fase: Regiomonitor en kaartbeeld in de maak, stadssafari wordt ingepland voor 2018. Een financieel voorstel wordt in juni 2018 voorgelegd aan platform Ruimte. Knelpunt: Er zijn capaciteit en financiële middelen nodig om kaartmateriaal voor de hele MRA te ontwikkelen. Relatie met het programma Bouwen en Wonen
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemminngsplannen		Economie, Ruimte	Noord-Holland, MRA-partners, projectontwikkelaars, marktpartijen	**Jaap Bond**, **Eric van der Burg**	**Stan Kaatee**, Piet Eilander	**Geert-Jan Put**, gj.put@lelystad.nl Martin van den Oever	Fase: Actie 1.5 maakt onderdeel uit van Uitvoeringsprogramma Plabeka 3.0. Agendering heeft in platform Economie september 2017 plaatsgevonden in samenhang met de kantorenstrategie Amsterdam. Relaties met Acties 1.1, 1.2, 1.3 en ontwikkelrichting 5
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte.		Economie, Ruimte	Greenport, Noord-Holland, Flora Holland, LTO, marktpartijen, Zuid-Holland, Aalsmeer, Haarlemmermeer, Uithoorn, Amstelveen, Nieuwkoop, Kaag en Braassem	**Jaap Bond**, Adam Elzakalai	**Henk de Ruiter**	**Sander van Voorn**, svanvoorn@greenportaalsmeer.nl , Debby de Rijk	Fase: Actie 1.6 maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer. (http://www.greenportaalsmeer.nl/media/100706/definitieve-uitvoeringsagenda-ruimtelijke-visie-2016-2020.pdf In november 2017 heeft een grootschalig event plaatsgevonden met betrokken ondernemers, waarna het uitvoeringsprogramma zal worden aangescherpt. Relaties met Acties 1.2, 1.5 en 2.1 en

								ontwikkelrichting 4 (www.lettigrow.org)
1.7	In 2016 hebben het Rijk, de luchtvaartsector en regionale overheden in de regio rondom Schiphol bestuurlijke afspraken gemaakt in het 'wonen en vliegen' dossier. Doel van de afspraken is om meer ruimte te geven aan decentrale overheden om tegemoet te komen aan de grote woningbouwopgave in de MRA, zonder verslechtering van de positie van de luchthaven Schiphol. Inmiddels werken partijen de gemaakte afspraken uit in daartoe geëigende regelgeving. De verwachting is dat de uitwerking op korte termijn kan worden afgerond en nieuwe regelgeving in werking zal treden.	R	Ruimte, Economie	Noord-Holland, Amsterdam, Haarlemmermeer, Schiphol, KLM, gemeenten binnen de 20KE-contour.	**Joke Geldhof**, Udo Kock, Adam Elzakalai	**Bregje van Beekvelt**, Piet Eilander	**Titus Ahrens**, ahrensh@noord-holland.nl Jaap Kersten	Fase: De uitwerking van de regelgeving is onderwerp van gesprek tussen Rijk en MRA. Het nieuwe luchtvaartindelingsbesluit (LIB) is per 1 januari 2018 van kracht. Deze actie zal hierna worden geherformuleerd Relaties met Acties Wonen 1.1, 1.2, etc… R: Afspraken met I&M en BZK
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd.	R	Ruimte, Mobiliteit	Noord-Holland, NS, Prorail, marktpartijen, kennisinstitutengemeenten langs de Zaan- en Schipholcorridor en Kennemerlijn	**Joke Geldhof**, Tjeerd Herrema + PBMA,	**Bregje van Beekvelt**, Ronald Kramer	**Jaap van Opstal**, opstalj@noord-holland.nl Erik van der Kooij	Fase: Zaancorridor, Kennemerlijn en OV Saal corridor zijn in onderzoek. In december 2017 heeft platform Ruimte afgesproken om de Schipholcorridor op te pakken. 2017. Relaties met 1.1, 1.2, 1.5, 2.1 en ontwikkelrichting 5. Rijk: Maakt onderdeel uit van MRA Spoor en OV Toekomstbeeld
1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op middellange termijn uitbouwen tot een Regionale Accomodatiestrategie.	I	Economie	MRA partners	**Udo Kock** Adam Elzakalai	**Stan Kaatee, Geert-Jan Put en Alexandra van Olst**	**René van Schie**, r.van.schie@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: De regionale accommodatie- en leisure strategie is vastgesteld in platform Economie. Agendering in december 2017 en is in uitvoering. Het programmamanagement is opgepakt vanuit het MRA Bureau. Relaties met Acties 1.2 en 1.10 I: Betrekken buitenlandse investeerders
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme	I	Economie	ABHZ partners, Amsterdam Marketing	**Dennis Straat** G.Kuipers	**Stan Kaatee, Geert-Jan Put en Alexandra van Olst**	**Remco Rienties**, r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: Het Uitvoeringsprogramma is geactualiseerd in platform Economie en in uitvoering. Relaties met Acties 3.7, 3.10 en ontwikkelrichting 5 I: Afspraken met internationale touroperators/investeerders
1.11	Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA voor 60.000 nieuwe woningen van 2016 t/m 2020.	R	Ruimte	Portefeuillehoudersoverleg Bouwen & Wonen, woningcorporaties en marktpartijen	**Laurens Ivens,** Tjeerd Herrema	**Bregje van Beekvelt**	**Lex Brans,** a.brans@amsterdam.nl Lisan Wilkens, Jan Jaap Visser	Fase: Actie 1.11 is in uitvoering als onderdeel van het programma Bouwen en Wonen. In het PHO Bouwen en Wonen van 2 februari 2018 worden de voortgang en de vervolgacties besproken. R: Actie 1.11 zal onderdeel uit gaan maken van afspraken/akkoord woningmarkt Rijk/MRA, maar ook effect hebben op OV Toekomstbeeld en MIRT NOWA Er is een relatie met het programma Bouwen en Wonen. Programma Energietransitie
	Slimmer en innovatiever werken							
2.1	MRA Start-up, met gebruikmaking van (succesvolle) producten Start-up Amsterdam	I	Economie	Haarlem, Hilversum, Amsterdam, bedrijfsleven, start-up delta EU	**Floor Roduner**, Wimar Jaeger	**Jorien Kaper**	**Ellen van der Vossen**, evossen@haarlem.nl **Ruben Nieuwenhuis**	Fase: Voorstel voor vervolgaanpak is december 2017 in platform Economie geaccordeerd. I: Afspraken met steden wereldwijd
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuisvesting en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers	I	Economie, PHO Wonen	Haarlem, IN Amsterdam, Almere, Zaanstad, PHO Wonen, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars	**Floor Roduner**	**Bregje van Beekvelt**, Stan Kaatee	**Internationaal talent: Noor Hulskamp**, n.hulskamp@amsterdam.nl **Studentenhuisvesting: Anneleen Lagae**	Fase: Plan van aanpak Huisvesting Internationaal Talent in uitvoering. Relaties met Acties 1.1 en 1.3 en Programma Bouwen en Wonen R: BZK zorgt voor cofinanciering van de aanpak irt de komst van EMA.

							a.lagae@amsterdam.nl Tomas Postema	I: Gericht op internationaal talent Studentenhuisvesting in de MRA wordt door Amsterdam en een aantal MRA gemeenten opgepakt, formeel nog geen bestuurlijk trekker
2.3	De MRA onderzoekt de mogelijkheden om samen met de regio Utrecht een regionaal fonds voor het innovatieve MKB op te richten							Afgerond
2.4	Locaties aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in de MRA waar datacenters zich kunnen vestigen met aandacht voor energievoorziening en een optimale benutting van restwarmte.	R, EU	Ruimte, Economie	Amsterdam, Haarlemmermeer, Flevoland, Haarlem, AMEC Board, ALB, AAA, Cluster Logistiek/ICT, AMS-IX, kennisinstellingen, bedrijfsleven	**Eric van der Burg**, Adam Elzakalai	**Carla Weber,** Piet Eilander, Bregje van Beekvelt,	**Dirk van der Woude**, d.van.der.woude@amsterdam.nl Frouwien Oudkerk, Hinne Paul Krolis, Willem Koeman	Fase: de consultatie van de datacenter- en connectiviteitssector met betrekking tot de door hen wenselijk geachte geografische en ruimtelijke criteria waaraan de te vinden locaties dienen te voldoen, is uitgevoerd. De nadere verkenning loopt in het kader van Data HUB MRA en de uitkomsten van het onderzoek van Deloitte.De financiering is vastgesteld in platforms Ruimte van december 2017. Relaties met roadmap digitale connectiviteit Board, en Actie 1.5 R: Aansluiting rijksprogramma's I&M en EZ EU: Kansen European Cloud programma
2.5	De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie	R, EU	Economie	Amsterdam, MRA partners Arbeidsmarkt en Onderwijs, AMEC Board, onderwijsraad, SER, bedrijfsleven	**Udo Kock**, Maaike Veeningen, Jan Nico Appelman, Merijn Snoek	**Stan Katee**	**Annelies Spork**, a.spork@amsterdam.nl Petra ter Voert, Victor Bos	Fase: SER en OC&W zijn betrokken. Deze actie wordt uitgevoerd in het project House of Skills. Agendering: Voortgang in februari 2018 Relaties met Roadmap Human Capital van de Amsterdam Economic Board . R: Aansluiten bij OCW beleid en SER afspraken EU: Uitvoering via EFRO
2.6	*De MRA voert het Techniekpact uit in samenwerking met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, gericht op praktijkgericht onderwijs en meer instroom op de technische arbeidsmarkt*							Opgenomen in 2.5
2.7	*Investeren in primair en voortgezet onderwijs, door meer excellentieprogramma's en aanbod voor coderen en programmeren*							Opgenomen in 2.5
2.8	*De MRA lobby bij het Rijk om geld voor banenplannen en scholing niet sectoraal, maar regionaal in te zetten.*							Opgenomen in 2.5
2.9	Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen		Economie, AMEC Board	AMEC Board	**Udo Kock**, Jaap Bond, Dennis Straat	**Stan Katee**	**Martin Bekker**, m.bekker@metropoolregioamsterdam.nl Victor Bos	Fase: Prijsvraag bouwlogistiek is gepubliceerd. Projectkeuze door jury volgt in februari 2018
2.10	Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via IN Amsterdam ondersteuning geven aan de internationale nieuwkomers.	R, I	Economie.	MRA partners, IN Amsterdam	**Floor Roduner**	**Stan Katee**	**Noor Hulskamp** n.hulskamp@amsterdam.nl	
	De leefkwaliteit verbeteren							
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, MRA partners, gebiedsbeheerders	**Adnan Tekin** namens stuurgroep MRA Landschap	**Marc Hanou,** Bregje van Beekvelt	**Marijn Bos,** bosm@noord-holland.nl werkgroep	De uitvoering van het actieprogramma ML vindt deels plaats binnen de acties 3.2 t/m 3.6 en deels in nieuwe acties. Dit wordt meegenomen in een

							ML	geactualiseerd uitvoeringsprogramma na de Landschapstriënnale. De opdracht hiervoor is vastgesteld in PHO Landschap en Platform Ruimte in december 2017 Relaties met alle ontwikkelrichtingen
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.		Ruimte, PHO ML	Zaanstad, MRA partners	**Sanna Munnikendam** namens stuurgroep MRA Landschap)	**David Beekhuis,** Marc Hanou	**Suzanne Meijer,** s.meijer@zaanstad.nl Marijn Bos	Fase: In uitvoering, agendering voortgang november 2017 in PHO Landschap Relaties met 1.1
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Gooi en Vechtstreek, toeristische mantelorganisaties, gebiedsbeheerders.	**Adnan Tekin**, Astrid Nienhuis, Ruud Grondel, Dennis Straat	**Marc Hanou,** Bregje van Beekvelt	**Tim Putting**, t.putting@metropoolregioamsterdam.nl Remco Rienties	Fase: In uitvoering. Relaties met 3.1 en 1.10
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	R	Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Flevoland, Amsterdam, MRA partners, Rijk, natuurmonumenten, sportvisserij, watersport, bedrijfsleven	**Cees Loggen**, Eric van der Burg, Jaap Lodders	**Bregje van Beekvelt**, Philippe Spapens	**Charles van Schaik**, schaikc@noord-holland.nl Ed Buijs, Remco Daalder, Sandra van der Vegt, Veronica van der Goot	Fase: Afgerond. Agendering in december 2017 in platform Ruimte. Vervolg is ondergebracht in lopende projecten. Relaties: 3.1
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.		Ruimte, PHO ML	Purmerend, Waterland, MRA partners	**Hans Krieger**, Luzette Wagenaar	**Milou van Putten,** Marc Hanou	Annemiek Molenaar jm.molenaar@purmerend.nl	Fase: Plan van Aanpak gereed en opgenomen in MRA Begroting, aan profiel wordt gewerkt Relaties met 3.1 en 3.2
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.		Ruimte, PHO ML	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Gereed, zie 3.4
3.7	*Het initiatief Stad in Balans van Amsterdam vertalen in een regionaal initiatief*							Gereed
3.8	De samenwerking in het sociale domein verkennen, gericht op de onderkant van de Arbeidsmarkt, verwarde mensen in de stad en gezondheidsverschillen.	R	MRA Agenda-commissie	Amsterdam, Haarlem, Zaanstad, Haarlemmermeer, Almere, GGD		**5 directeuren Sociaal Domein**	**Herman Swen**, h.swen@zaanstad.nl Piet Haker	Fase: Er zijn pilots uitgevoerd m.b.t. onderkant arbeidsmarkt en gezondheidspreventie. In januari 2018 vindt overleg plaats tussen 5 deriecteuren Sociaal Domein en MRA Bureau. Agendering in MRA Agendacommissie maart 2018 Knelpunt: Geen bestuurlijk trekkerschap Relaties: Met Social Impact Bonds en Board Roadmap Health Amsterdam Economic Board en Acties 2.6-2.9 Rijk: Afspraken over transformatie en ontschotting
3.9	*Kennisdelen over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.*							Opgenomen in 1.4
3.10	De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt	R, EU, I	Economie, Ruimte	Amsterdam, Noord-Holland, Haarlem, MRA partners, culturele instellingen	**Udo Kock**, Jack van der Hoek	**Olga Luiten, Annelies Maas-Van 't Hoff**	**Araf Ahmadali**, a.ahmadali@amsterdam.nl Patrick Vlegels, Ellen Koning,	Fase: M.b.t. de toeristische profilering is aangehaakt bij het uitvoeringsprogramma Toerisme. 2e Bestuurlijk overleg met portefeuillehouders cultuur heeft in november 2017 plaatsgevonden. Er zijn afspraken met Amsterdam Marketing m.b.t. regionale cultuurjaren te beginnen in Haarlem. Relaties met 1.10 I: Aansluiting bij World Cities Forum en handelsmissies EU: Er zijn kansen mbt kunst en erfgoedprogramma's R: De nieuwe convenantstructuur van OCW heeft

								geleid tot een MRA aanvliegroute.
	Versnellen van de transitie naar een schone economie							
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio.	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DHZ	Flevoland, MRA partners	**Ad Meijer**, **John Nederstigt,** Tim de Rudder	**Johan Fuite**	**Jolein Baidenmann,** j.baidenmann@amecboaord.com, **Nurullah Gerdan,** nurullah.gerdan@haarlemmermeer.nl Marc Maassen	Actualisatie: Plan is vastgesteld en is in uitvoering, toevoegen actie circulaire inkoop Fase: Plan van aanpak is vastgesteld en is in uitvoering. Circulaire inkoop wordt verkend Relatie met 4.3, 4.4 en 4.5 en roadmap Board. R: Aansluiting op Rijksprogramma I&M EU: Kansen EU programma's en Urban Agenda
4.2	Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving	R	Ruimte, PHO DZH	Lelystad en Beverwijk, MRA partners	**Jop Fakkeldey**, Tim de Rudder	**Geert-Jan Put**	**GuidoVermeer**, g.vermeer@lelystad.nl Niels Tijhuis	Fase: Gereed, Er wordt bezien of de communicatie vanuit Rijk en VNG voldoende is
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie.	R	Economie, PHO DZH	Noord-Holland, Haarlemmermeer, AMEC Board, Haven, Westpoort, Schiphol, Greenport Aalsmeer, Almere, Gooi en Vechtstreek, EU, Haarlemmermeer	**J. Bond**, A. Elzakalai, …	**Annelies Maes-Van 't Hoff**, …	**…** Manon Sernée	Fase: Aanwijzing pilotgebieden is gereed. Westas is in uitvoering, andere 3 pilotgebieden worden opgestart. Relatie met Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board, programmalijn Bouwlogistiek en Acties 4.1 en 4.4. Knelpunt: Capaciteit en organisatie Rijk: Speerpunt vanuit MRA Lobby, kansen voor 2e hotspot NL, REOS
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffenanalyse.	R	Economie, Ruimte, PHO DZH	Flevoland, AMEC Board, Zaanstad, Velsen, Haarlemmermeer, Amsterdam, NH, Haven, bedrijfsleven, EU	**Ad Meijer**, Adam Elzakalai,	**Peter Bijvank**, Bregje van Beekvelt	**Carina van Dijk**, carina.vandijk@flevoland.nl	Fase: In uitvoering Relaties met 4.1, Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board, programma Rijk
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regioschaal weer te verhandelen		Economie, AMEC Board, PHO DZH	MRA partners				Fase: Nog niet gestart Knelpunt: Bestuurlijk en ambtelijk trekker ontbreken, Board actief via roadmap circulaire economie, programmalijn raw materials, relatie met 4.1 en 4.3
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras en hop voor bio-based producten	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DZH	Almere, Purmerend, MRA Partners	**Marc Pol, Harry Rotgans** …	**Jan Vogel** **…**	**Erwin Lindeijer**, elindeijer@almere.nl **Lex Hendriksen**	Fase: Eerste deel m.b.t. zonne-energie is gereed en gecommuniceerd op de website. Inventarisatie mbt biogewassen nog niet gestart Relaties: Met Actie 3.1, 1.5 en 4.8 en Nationale Energie Atlas Herformulering actie naar biomassa/vergisting noodzakelijk R: Onderdeel MRA Lobby, kansen voor EU programma's
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering.		Ruimte, Economie PHO DZH	Lelystad, Gooi en Vechtstreek, Afval Energiebedrijf, AMEC Board, bedrijfsleven, EU	**Elly van Wageningen**, Mirjam van Meerten	**Geert-Jan Put**	…, Guido van der Meer**,** Marc Maassen	Fase: In uitvoering. Relaties: Met Actie 4.1-4.5
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Flevoland, NH, A'dam, Haarlem, Zaanstad, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	**Jaap Lodders**, Jack van der Hoek, Sanna Munnikendam, Abdeluheb Choho, Cora-Yfke Sikkema, John Nederstigt,	**Peter Bijvank**, Piet Eilander, Marc Hanou	**Kees Joustra**, joustrak@noord-holland.nl Ron Stapel	Fase: Agendering plan van aanpak in november 2017 in PHO Duurzaamheid Relaties: Met Actie 4.1 en Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board R: Onderdeel MRA Lobby en MRA Proeftuinen EU: Kansen voor EU programma's.
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Zaanstad, Amsterdam, Alliander	**Dick Emmer**, Tim de Rudder	**David Beekhuis**	**Jan Schreuder**, j.schreuder@zaanstad.	Fase: In uitvoering. Zaanstad, Amsterdam en Alliander hebben opdracht verstrekt aan Royal

	energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.						nl Vivienne Bolsing	haskoning/DHV voor PvA Smart Grids R: Kansen Rijksprogramma's EU: Kansen EU programma's
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten. *In PRO 23 maart 2016 is afgesproken om 4.10 en 4.11 qua uitvoering te combineren*	R, EU	Ruimte, AMEC Board, PHO DZH, SG Warmte en Koude	NH, A'dam, Zaanstad, H'meer, Almere, Haarlem, Velsen, Alliander, Tata, Greenport	**Jack van der Hoek**, Abduleheb Choho, Sanna Munnikendam, John Nederstigt, Tjeerd Herrema	**David Beekhuis**, Piet Eilander, Bregje van Beekvelt	**Jan van der Meer**, j.vandermeer@amecboard.com Teun Koelemij, Bob Mantel	Fase: Uitvoering loopt via stuurgroep Warmte en Koude Voortgang via stuurgroep Duurzaamheid en PRO, zie ook: http://www.warmteiscool.nl/ Warmteregisseur aangesteld, gefinancierd vanuit deelnemende partners. Voortgang agenderen in november 2017 R: Kansen voor Rijksprogramma's EU: Kansen voor EU programma's
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Haarlem, Amsterdam, MRA-partners, AMEC Board, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	**Cora-Yfke Sikkema**, Abdeluheb Choho	**Herman Wals,** Marc Hanou	**Lex Hendriksen**, a.hendriksen@haarlem.nl Sebastiaan Jacobs, Marjolein Brasz	Fase: Werving regisseur loopt. Agendering in november 2017 in PHO Duurzaamheid Relaties met Acties 4.1, 4.8, Roadmap Board R: Kansen voor Rijksprogramma's EU: Kansen voor EU programma's
	Beter Verbinden							
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Haarlemmermeer, Rijk, Schiphol, Prorail,	**Derk Reneman**	**Anne Joustra**	**Jasper Hink**, j.hink@vervoerregio.nl	Fase: In voorbereiding met het Rijk. R: Onderdeel van MIRT afpraken
5.2	Eén geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-schaal	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, MRA partners	**Derk Reneman**	**Anne Joustra**	**Nico van Paridon,** n.vanparidon@vervoerregio.nl	Fase: In uitvoering Relatie met Actie 1.10 R: Afspraken met nationale vervoerders
5.3	Eén aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes.		Mobiliteit, Ruimte	Vervoer Amsterdam, NH, MRA-partners	**Derk Reneman**, Ronald Vennik, Ed Rentenaar	**Hans de Neef**	**Martijn Sargentini**, msargentini@vervoerregio.nl Sietze Faber	Fase: Intentie-overeenkomst programmma wordt op 7 februari ondertekend door vertegenwoordigers platforms Mobiliteit en Ruimte. In uitvoering Relaties met 3.1 Agenda Landschap en Roadmap Smart Mobility Board
5.4	Opstellen van een bereikbaarheidsagenda voor goederen, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor efficiënte en schone stedelijke distributie met zo min mogelijk hinder	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Cluster Logistiek, Haven, Greenport, Schiphol, TLN, NS, Waternet, NZKG	**Derk Reneman**, Ronald Vennik	**Anne Joustra**	**Martijn Kas,** m.kas@vervoerregio.nl Richard Hoving	Fase: PvA vastgesteld. Het gaat in deze eerste fase vooral om het voortbouwen op en verbinden van bestaande initiatieven. Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board en cluster Logistiek. De actie wordt gecombineerd uitgevoerd met 5.9 R: Afspraken met nationale vervoerders via tafel R&I. Samengevoegd met 5.9
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam	R	Mobiliteit, Ruimte	Provincie NH, MRA-partners, NS, ProRAIL, ministerie I en M	**Elisabeth Post,** Jaap Lodders, Eric van der Burg, Mirjam van Meerten	**Peter Paul Horck**, Hans de Neef, Martin Visser, Piet Eilander	**Björn Hutten**, **Frans Hasselaar,** f.hasselaar@vervoerregio.nl Ad Otte	Fase: Actie is overgenomen in Programma Bereikbaarheid en OV Toekomstbeeld Agendering in BO MIRT februari 2018 Relaties: Zie hierboven, met overige acties ontwikkelrichting 5 en met Acties 1.1, 1.2, 1.5 R: In lijn met MIRT afspraken
5.6	*De MRA-partners brengen de financiering van de capaciteitsvergroting van de A1 en A9 bij het Rijk onder*							Gereed
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility'op	EU	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Provincie NH, MRA partners, AMEC Board, REOS partners, Kennisinstellingen, vervoerbedrijven	**Elisabeth Post**	**Hans de Neef**	**Julie van Heeteren**, j.vanheteren@vervoerregio.nl David Uiterwaal, Richard Hoving, Thijs Roelofs	Fase: In uitvoering Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board EU: Kansen EU programma's
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging van het openbaar vervoer		Mobiliteit	Vervoerregio	**Derk Reneman**			Met actualisatie van september onterecht afgevoerd

5.9	Het efficiënter vormgeven van het stedelijk distributienetwerk	EU	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam,Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, AMEC Board	**Derk Reneman**, Cora-Yfke Sikkema, Raymond van Haeften	**Anne Joustra**	**Martijn Kas,** Thijs Roelofs, Richard Hoving, Lex Hendrikse	In uitvoering, voortgang wordt besproken in platform Mobiliteit december 201. Samengevoegd met 5.4.
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan	R	Mobiliteit	Amsterdam, MRA partners, Rijk	**Fred Delpeut**, Pieter Litjens	**Nanou Beekman**, Senta Modder	**Leonie Zeestraten**, Gert Oosting	Gereed, in uitvoering via Bereikbaarheidsprogramma A'dam Zuid.
	De metropool klimaatbestendiger maken							
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	R	Ruimte	**AGV A'dam en Haarlem**, Noord-Holland, Flevoland, IJmond, Haarlemmermeer, Amsterdam	**Gerard van der Top,** Cora-Yfke Sikkema	**Bregje van Beekvelt**, Jaap Kelderman	**Twan Brinkhof,** twan.brnkhof@waternet.nl **Joram de Ruijter**, jderuijter@haarlem.nl	Verkenning is opgesteld, in juni 2017 geaccordeerd in Platform Ruimte. Er wordt een programma opgesteld. Agendering in februari 2018 R: Relatie met Deltaplan
6.2	*Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.*							Opgenomen in 6.1
6.3	*Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.*							Opgenomen in 6.1
6.4	Samenwerken met kennisinstituten en benutten van manifestaties zoals de Floriade 2022, om innovaties voor waterbestendigheid en voedselvoorziening in de regio te stimuleren en start-ups aan te trekken die zich op dit onderwerp richten.		Economie	**Almere**, MRA partners, Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven		**Jan Vogel**	**…**	Er wordt gewerkt aan Plan van Aanpak
	De metropoolregio weerbaarder maken							
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA.		Regieg-roep en Agenda-commissie MRA .	Alle MRA partners	**Regiegroep en Agendacommissie**	**Rijk van Ark**	MRA Bureau, info@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: MRA Convenant is getekend op 6 maart. Regiegroep, Agendacommissie, PHO's en MRA Bureau zijn ingericht.
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving.	I	AMEC Board, Agenda-commissie MRA	Board, MRA partners, O&S A'dam, Kennisinstellingen, bedrijfsleven	**Agendacommissie**	**Rijk van Ark**	**Antonio Carretero,** a.carretero@amecboard.com MRA Bureau i.o.	Fase: PVA in uitvoering. Dashboard omgeving is online ontsloten: https://www.amsterdameconomicboard.com/feiten-en-cijfers Onderzoeksvoorstel is in voorbereiding Toepassing van scenarioplanning wordt geagendeerd in Agendacommissie februari 2018 I: Relatie met internationale ontwikkelingen
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA-partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.		Regie-groep en Agenda-commissie	MRA Bureau	**Regiegroep en Agendacommissie**	**Rijk van Ark**	MRA Bureau, info@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: Bestuurlijke MRA Conferentie in Almere 2017 heeft plaatsgevonden. Conferentie Raden en Staten gepland voor februari 2018. State of the Region juni 2018 en MRA Congres eind 2018

Toelichting

Het stoplichtenmodel MRA Agenda laat zien hoe het er met de uitvoering van de actie voorstaat. Het model is afgestemd met de secretarissen van de platforms Ruimte, Economie en Mobiliteit en de betrokken projectleiders, ambtelijk trekkers. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Geel :	De actie is afgerond
Groen:	De actie is in uitvoering conform planning
Oranje:	Er is sprake van een knelpunt, waarop door bestuurlijk en ambtelijk trekker c.q. betrokken manager op bijgestuurd dient te worden
Rood:	De actie staat on hold. Er vinden mogelijk wel gesprekken plaats deze op te lossen, maar dit komt nog niet tot uiting in de voortgang.
Lichtblauw:	Er is behoefte aan een herformulering die in de volgende actualisatie van de MRA Agenda wordt meegenomen.

De kolom R, EU, I geeft aan waar betrokkenheid van het Rijk, EU en/of de Internationale agenda aan de orde is. Deze wordt nader verklaard in de kolom Status.

metropool
regioamsterdam

Samenwerken aan de toekomst

Een overzicht van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam in 2018

metropool
regioamsterdam

Voorwoord

Stedelijke regio's hebben de toekomst. Dat geldt zeker voor de Metropoolregio Amsterdam, een van de vijf sterkste regio's van Europa. Die positie is niet vanzelfsprekend. Hiervoor is een duidelijke en strategische agenda nodig als basis van de samenwerking.

Om het welvaarts- en welzijnsniveau te kunnen waarborgen, moet de MRA inspelen op ontwikkelingen en trends om zich heen. Dat betekent: voldoende nieuwe woningen, innoveren, inspelen op de veranderende arbeidsmarkt en het versnellen van de energietransitie. Maar ook het spreiden van toeristen, het verbeteren van de bereikbaarheid en een toegankelijk onderwijs- en cultuuraanbod in de gehele MRA. Het is de kunst de schaal van de MRA te benutten en van daaruit coalities te vormen binnen en buiten de regio, nationaal en internationaal. Tegelijk willen we de identiteit en de kracht van de onderlinge delen bewaren en benutten om een gebied te blijven waar het goed wonen en werken is.

De Metropoolregio Amsterdam is een krachtig samenwerkingsverband. Deze publicatie geeft u een overzicht van deze samenwerking. Het gaat over de manier waarop de samenwerking is georganiseerd en de gezamenlijke doelen. Wat is er bereikt en waar staan we voor, wat zijn de kosten en baten en hoe werken we? Zo bieden we jaarlijks een overzicht voor iedereen die wil weten hoe de MRA doorbouwt aan de toekomst.

Rijk van Ark, directeur MRA Bureau

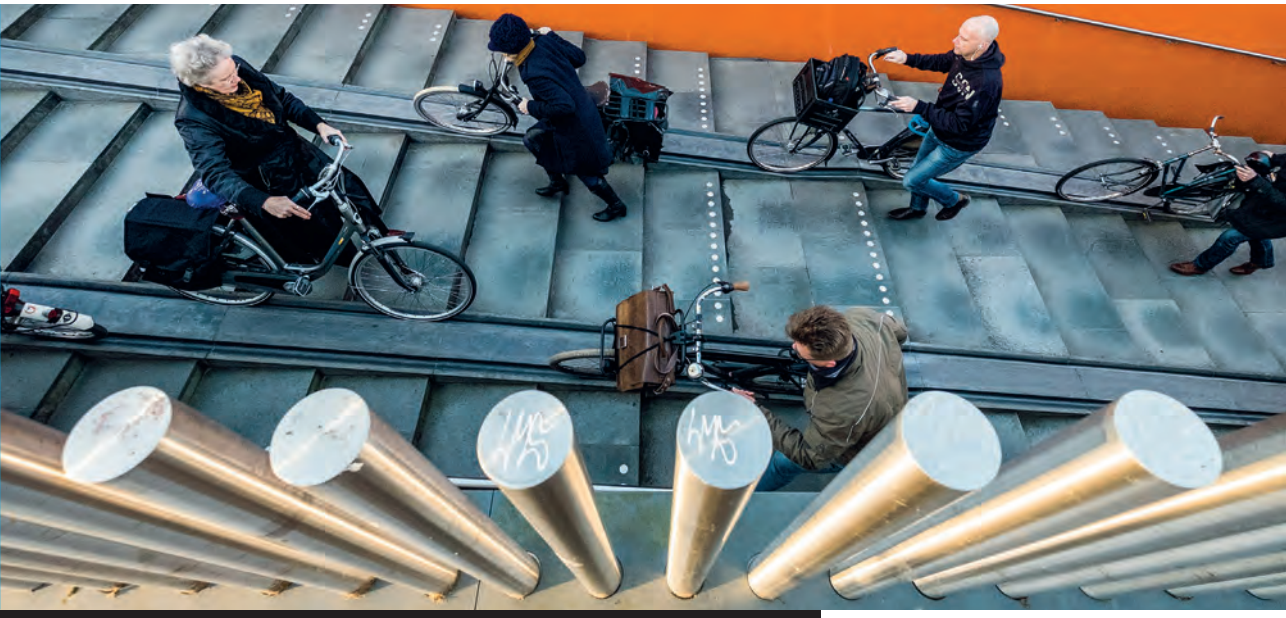

Inhoud

1 Doel MRA-samenwerking

pagina 5

2 Organisatie van de Metropoolregio Amsterdam

pagina 9

3 MRA Agenda

pagina 15

4 Financiën

pagina 17

5 MRA Bureau

pagina 19

6 Blik op de toekomst

pagina 21

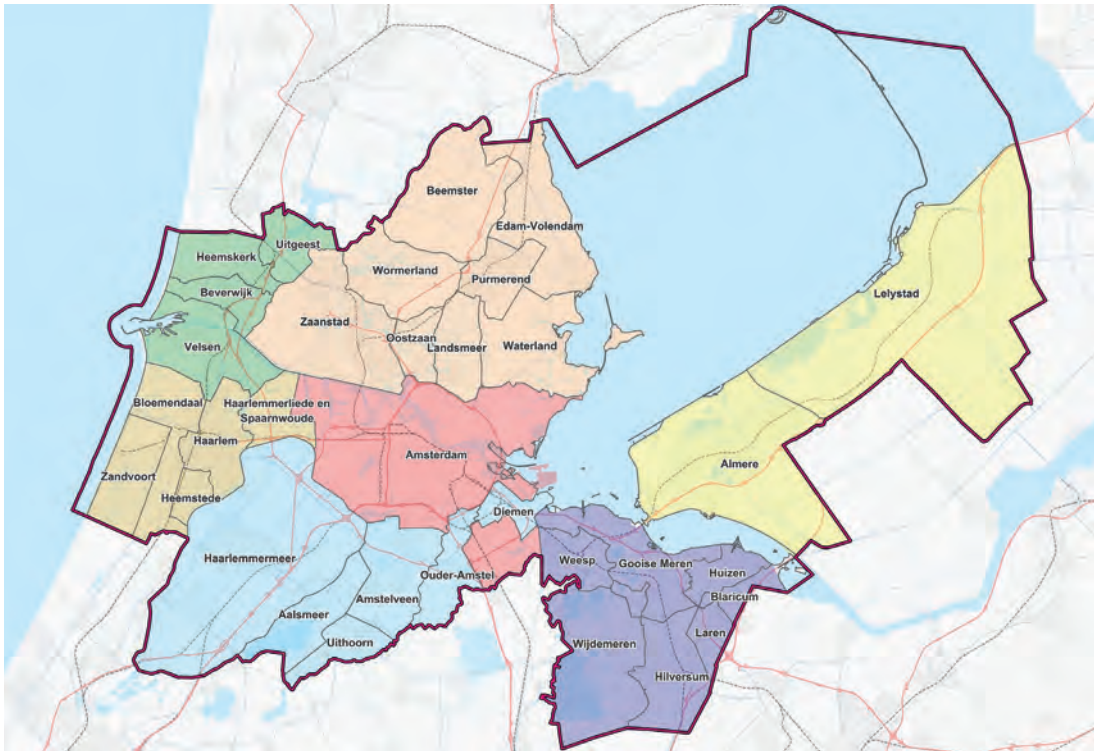
Beemster
Edam-Volendam
Uitgeest
Heemskerk
Wormerland
Purmerend
Beverwijk
Zaanstad
Oostzaan
Landsmeer
Waterland
Velsen
Lelystad
Bloemendaal
Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Haarlem
Amsterdam
Zandvoort
Heemstede
Almere
Diemen
Haarlemmermeer
Weesp
Gooise Meren
Huizen
Ouder-Amstel
Blaricum
Amstelveen
Aalsmeer
Laren
Uithoorn
Wijdemeren
Hilversum

Doel MRA-samenwerking

1

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) behoort tot de Europese top vijf van economisch sterke regio's. Om die positie te behouden en te versterken, werken 33 gemeenten, twee provincies en de Vervoerregio Amsterdam op informele basis – op grond van een convenant – samen aan ruimtelijk-economische ontwikkeling.

De Metropoolregio Amsterdam strekt zich uit van west tot oost van Zandvoort tot Lelystad en van noord tot zuid van de Beemster tot de Haarlemmermeer. Tot de regio behoren twee luchthavens, zeehavens, het financiële centrum van Nederland, Media Valley in Hilversum en de bloemenveiling van Aalsmeer. De regio kenmerkt zich door diversiteit, zowel economisch als stedelijk en landschappelijk.

In februari 2016 is de ruimtelijke-economische Actie-Agenda 2016-2020 van de MRA (hierna: MRA Agenda) gepresenteerd als inhoudelijke grondslag voor de samenwerking in de komende jaren. Om de sterke positie van de MRA verder te verstevigen, zijn in de MRA Agenda concrete acties afgesproken. Prioriteit heeft het aanjagen van de economie, het bouwen van woningen en het verbeteren van de bereikbaarheid.

De MRA wil een voortrekkersrol vervullen in de kenniseconomie en de circulaire economie. Daarnaast staat duurzaamheid hoog op de actielijst. De deelnemers willen ook landschappelijke elementen versterken, met aandacht voor het uitbreiden van zowel de recreatiemogelijkheden als de natuurbeleving.

Kortom: binnen de Metropoolregio Amsterdam werken de 36 deelnemers vanuit een gedeelde visie in de MRA Agenda samen aan een krachtige en innovatieve economie, goede bereikbaarheid en leefbare ruimte voor wonen, werken en recreëren.

De 36 MRA-deelnemers zijn:

- **Provincie Noord-Holland**
- **Provincie Flevoland**
- **Vervoerregio Amsterdam**
- **Gemeenten (33):**

Aalsmeer	Edam-Volendam	Landsmeer	Waterland
Almere	Gooise Meren	Laren	Weesp
Amstelveen	Haarlem	Lelystad	Wijdemeren
Amsterdam	Haarlemmerliede-Spaarnwoude	Oostzaan	Wormerland
Beemster	Haarlemmermeer	Ouder-Amstel	Zaanstad
Beverwijk	Heemskerk	Purmerend	Zandvoort
Blaricum	Heemstede	Uithoorn	
Bloemendaal	Hilversum	Uitgeest	
Diemen	Huizen	Velsen	

1.1 Nationale en internationale context

De Sociaal-Economische Raad (SER) stelde in 2017 vast dat het belang van stedelijke regio's groeit. De stedelijke regio biedt volop kansen om de Nederlandse (kennis)economie naar een hoger plan te tillen, concurrerend te blijven en perspectief te bieden aan mensen. Maar: dit kan alleen onder bepaalde voorwaarden en vraagt om meer en andere samenwerking en afstemming van beleid. Hier wordt al volop mee geëxperimenteerd.

Samenwerking op regionaal niveau is niet nieuw. Al decennialang werken gemeenten en provincies samen om maatschappelijke, ruimtelijke en economische vraagstukken op te pakken die de eigen gemeentegrens overstijgen. Deze samenwerkingsverbanden ontstaan, groeien en verdwijnen naar gelang decentrale taken, maatschappelijke opgaven en samenwerkingsvoorkeuren dat verlangen.

Mede als gevolg van de recente decentralisaties in het sociale domein, maar ook in het ruimtelijke en economische domein, de aandacht voor het stimuleren van innovatie en gemeentelijke bezuinigingen is het aantal regionale samenwerkingsverbanden toegenomen. Ook wordt steeds vaker samenwerking gezocht met andere partijen, zoals kennisinstellingen, bedrijven, werkgevers- en werknemersorganisaties. Voor complexe vraagstukken die vele raakvlakken hebben met andere terreinen en die daarmee coördinatie behoeven tussen actoren op de verschillende terreinen kan het voor overheden nuttig en nodig zijn om samen te werken.

In de mondiale kenniseconomie is de stedelijke regio als knooppunt naar wereldmarkten een belangrijke economische motor.
In de Economische Verkenningen MRA stelde de Amsterdam Economic Board dat steeds duidelijker wordt dat we leven in het tijdperk van de New Geography of Jobs. Dit houdt in dat economische activiteit zich concentreert in economische regio's met een productief en innovatief klimaat voor kennisintensieve instellingen, bedrijven en werknemers. Met zijn economische structuur (waarin gespecialiseerde, kennisintensieve dienstverlening een belangrijke plaats inneemt), onderwijsinstellingen, infrastructuur en voorzieningenniveau is de MRA een van de hoofdrolspelers in deze nieuwe economische geografie.

1.2 Enkele aansprekende resultaten

Beter aanbod kantoren en bedrijven
Het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) richt zich met succes op de regionale afstemming over de kwantiteit en kwaliteit van werklocaties. Circa 1 miljoen vierkante meter kantoorruimte krijgt een andere functie, met name wonen. Daarmee komt de leegstand op zo'n 10% gemiddeld. Vooral in Amsterdam zal ook moeten worden bijgebouwd om aan de vraag naar kantoorruimte te voldoen. Veel binnenstedelijke bedrijventerreinen (250 ha) krijgen daarnaast de komende 20 jaar een andere functie, waardoor bedrijven naar locaties binnen de regio zullen worden bemiddeld.

Meer woningen voor iedereen
De MRA is een economisch sterke regio, met een grote aantrekkingskracht op mensen uit binnen- en buitenland. Deze toestroom houdt onze metropool vitaal. Daarom willen we de woonbehoefte van de diverse groepen kunnen faciliteren binnen de MRA. In 2017 is voor het eerst in de hele MRA

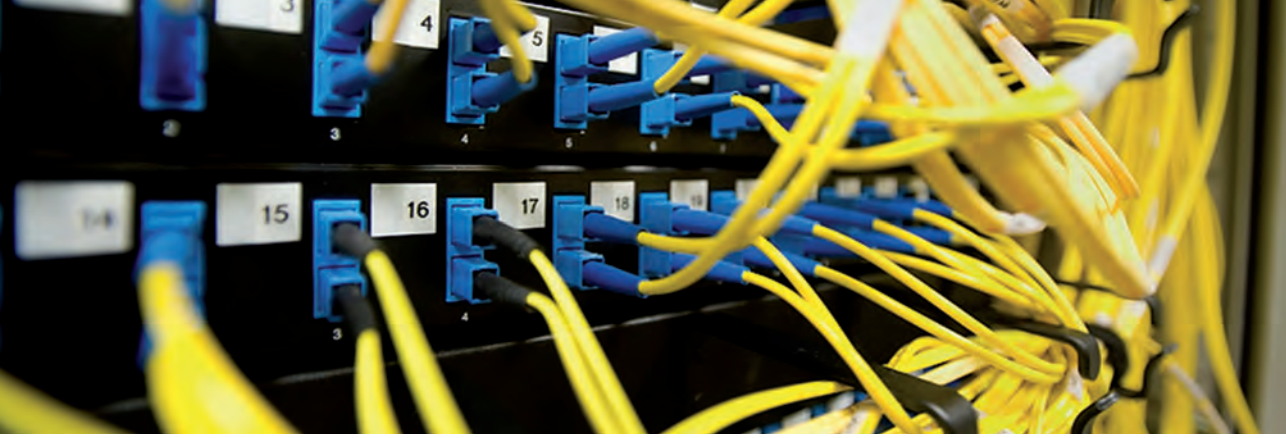

grootschalig onderzoek uitgevoerd naar woonbehoefte en verhuisstromen (het WiMRA). Inzicht dat nodig is om onze woningmarktopgaven scherp te kunnen benoemen/ Met de versnellingsopgave zetten we in op de bouw van minimaal 60.000 woningen tot en met 2020, onder meer door een 'flexibele schil' van mensen die tijdelijk bij gemeenten worden ingezet om tot snellere productie te komen. Voor de woningbouwopgave op de langere termijn is in 2017 de MRA Woningbouwviewer gepubliceerd (https://maps.noord-holland.nl/mra), waarin de woningbouwlocaties in kaart zijn gebracht in relatie tot andere MRA-opgaven (zoals bereikbaarheid, werken en energietransitie).

Meer kwaliteit en spreiding van toerisme

Wereldwijd groeit het toerisme, en ook in Nederland stijgt het aantal toeristen de komende jaren verder door. Deze groei heeft zijn weerslag in de toenemende economische betekenis van het toerisme als sector, maar zorgt ook voor drukte en in sommige gevallen voor overlast. Het faciliteren van de groei op een dusdanige wijze dat de bezoekersstroom zo goed mogelijk over de regio wordt gespreid en drukke pieken worden ontlast, is een van de doelstellingen van de Strategische Agenda Toerisme 2025 van de MRA. Een grote stap hierin is de realisatie van de toeristische OV-Chipcard (Amsterdam And Region Travel Ticket). Met deze voor Nederland unieke chipcard kunnen bezoekers met alle vormen van openbaar vervoer reizen in de gehele Metropoolregio Amsterdam.

Toegankelijk en gastvrij Schiphol

Schiphol Plaza is uitgegroeid tot een van de belangrijkste OV-knooppunten van Nederland. De capaciteit van de treinperrons, de (rol)trappen, het busstation en de hal is inmiddels onvoldoende om de groeiende stroom van reizigers te accommoderen. Dit is een urgent probleem. De 'multimodale vervoersknoop' is gebouwd in de jaren '90 en was berekend op 35 miljoen luchtreizigers. In 2015 verwerkte Schiphol al 58 miljoen luchtreizigers. Uitbreiding en verbetering van het knooppunt is van groot belang voor de bereikbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam. De betrokken partijen hebben de handen ineengeslagen en onderzoeken onder leiding van het Rijk de beste wijze om de groei te faciliteren.

Energie duurzamer

Het vestigingsklimaat is steeds meer gebaat bij duurzaamheid. De inzet voor zowel energietransitie als circulaire economie is in de MRA in samenhang met elkaar georganiseerd. In MRA-verband geven we uitvoering aan het landelijk energieakkoord. De opgave is groot: in een dynamisch, groeiend en sterk verstedelijkt gebied heeft de overgang naar een hernieuwbaar energiesysteem grote impact op andere ruimtelijke opgaven. In 2017 is de complexiteit en de omvang van de opgave inzichtelijk gemaakt. Duidelijk is dat snelle en massieve inzet op besparing nodig is. En dat de regio niet in staat zal zijn om de resterende energievraag op duurzame wijze zelf op te wekken. Inmiddels zijn concrete projecten voor zowel besparing als energietransitie gestart. Effectieve lokale en deelregionale voorbeelden kunnen ter inspiratie dienen van andere deelregio's in de MRA. Hiervoor zijn aanzetten gegeven die vanaf 2018 worden uitgebouwd.

Organisatie van de Metropoolregio Amsterdam

2

2.1 Het ontstaan van de Metropoolregio Amsterdam

De samenwerking in de MRA bestaat al sinds de jaren '90 van de vorige eeuw. In 2014 heeft de Tweede Kamer besloten dat de Stadsregio Amsterdam (SRA) zich moest omvormen tot de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Dat betekende dat de SRA haar taken voor ruimte, wonen en economie moest afstoten. De burgemeester van Amsterdam nam daarop als voorzitter van de SRA het initiatief om de metropoolregio te versterken.

In 2016 hebben de samenwerkende overheden afgesproken een convenant te sluiten met bestuurlijke afspraken over de samenwerking vanaf 2017. In het convenant hebben de overheden afgesproken hoe zij met elkaar vergaderen en tot afspraken komen. En wanneer en hoe de gemeenteraden en Provinciale Staten worden betrokken. Daarnaast is een MRA Agenda opgesteld met ambitieuze acties. Daarbij is een gemeenschappelijk MRA Bureau opgericht, dat ondersteunende taken uitvoert.

Samenwerking in de metropoolregio vraagt voortdurend om inlevingsvermogen in de situatie van de andere deelnemers. Met 36 samenwerkende partijen en grote verschillen in omvang en opgaven is dat een uitdaging. De uitvoering van de MRA Agenda vraagt om een degelijke organisatie en financiering. Goede betrokkenheid van raden en staten is essentieel voor de versterkte samenwerking.

In de voorstellen voor de versterkte samenwerking in de MRA zijn drie manieren uitgewerkt om raden en Staten beter te betrekken. De eerste is het transparant maken van regionale vergaderstukken. Hierdoor kunnen raadsleden, Statenleden, ambtenaren en burgers op een openbare website zien waar en wanneer vergaderd wordt en met welke stukken. Via een termijnagenda kunnen raden en Staten beter plannen. De tweede manier is het werken met een consultatieperiode. Jaarlijks stuurt de regiegroep de jaarplannen en begrotingen van het regionale samenwerkingsverband naar alle raden en Staten van de deelnemende overheden. Hierbij wordt aangesloten op de reguliere P&C-cyclus van de deelnemers in het voorjaar en het najaar.

Tot slot worden voor raads- en Statenleden bijeenkomsten georganiseerd over onderwerpen die regionaal spelen.

2.2 Samenwerking op basis van gedeelde belangen

De gemeenteraden en Provinciale Staten van de MRA-deelnemers worden door de eigen colleges actief geïnformeerd en betrokken bij de activiteiten van de samenwerking. Daarmee treedt de MRA-samenwerking niet in de formele relatie tussen volksvertegenwoordigers en bestuurders. De bestuurders van de colleges zijn op tal van terreinen actief binnen de eigen deelregio. Op MRA-schaal werken zij binnen de drie inhoudelijke platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit aan de activiteiten van de MRA Agenda. Door de aanpak van onderwerpen op het niveau van de deelregio's in combinatie te brengen met afstemming op het niveau van de MRA wordt de MRA Agenda uitgevoerd. De platforms zijn samengesteld uit wethouders en gedeputeerden. Binnen het platform Ruimte vallen de specifieke portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Duurzaamheid en Landschap. Op basis van de MRA Agenda en werkplannen bepalen de platforms welke acties de MRA oppakt, wie hierbij optreedt als bestuurlijk trekker en welke ambtelijke ondersteuning hiervoor nodig is.

Platform Economie
Globalisering en Europese integratie leiden tot stevige veranderingen in de economische structuur. Het platform Economie richt zich op de uitdagingen die hieruit voortvloeien. Dankzij het aantrekkelijke vestigingsmilieu, de goed opgeleide beroepsbevolking, een hoogwaardige kennisinfrastructuur en goede bereikbaarheid is de Metropoolregio Amsterdam een economische topregio. Maar stilstand betekent achteruitgang. Het voortdurend verder versterken van de economische potentie staat dan ook hoog op de MRA Agenda.

Platform Ruimte
Het platform Ruimte verzorgt de afstemming van regionale ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming. De grote druk op de ruimte in de MRA vraagt om een goede ruimtelijke afstemming en weging. De gezamenlijke inzet is vooral gericht op het ontwikkelen van een duurzaam leef- en woonmilieu. Het platform komt circa vier keer per jaar bijeen. Speciale aandacht is er voor de onderwerpen Wonen, Duurzaamheid en Landschap.

Platform Mobiliteit
In tegenstelling tot de beide andere platforms nemen gemeenten en deelregio's niet rechtstreeks deel aan het Platform Mobiliteit. Alleen de partijen die zelf beschikking hebben over (voormalige) BDU-middelen hebben zitting in het Platform. De overige gemeenten worden vertegenwoordigd door de Vervoerregio Amsterdam en de beide provincies. De gemeente Amsterdam vormt vanwege haar bijzondere positie een uitzondering hierop. Bij de projecten zijn gemeenten en deelregio's uiteraard wel betrokken. De centrale invalshoek van het platform Mobiliteit is het bevorderen van de (internationale) bereikbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam. Investeren in mobiliteit is van groot belang voor het verbeteren van het werk- en leefklimaat in de MRA. Om die reden lopen er tal van verkeers- en vervoersprojecten. Centraal op de agenda staan majeure infrastructuurprojecten en ontwikkelingsstrategieën voor verkeer en vervoer. De gezamenlijke inspanningen op het gebied van mobiliteit leiden tot minder files, sneller openbaar vervoer, verbetering van de fietsmogelijkheden, betere overstapmogelijkheden en een snelle toename van elektrisch vervoer.

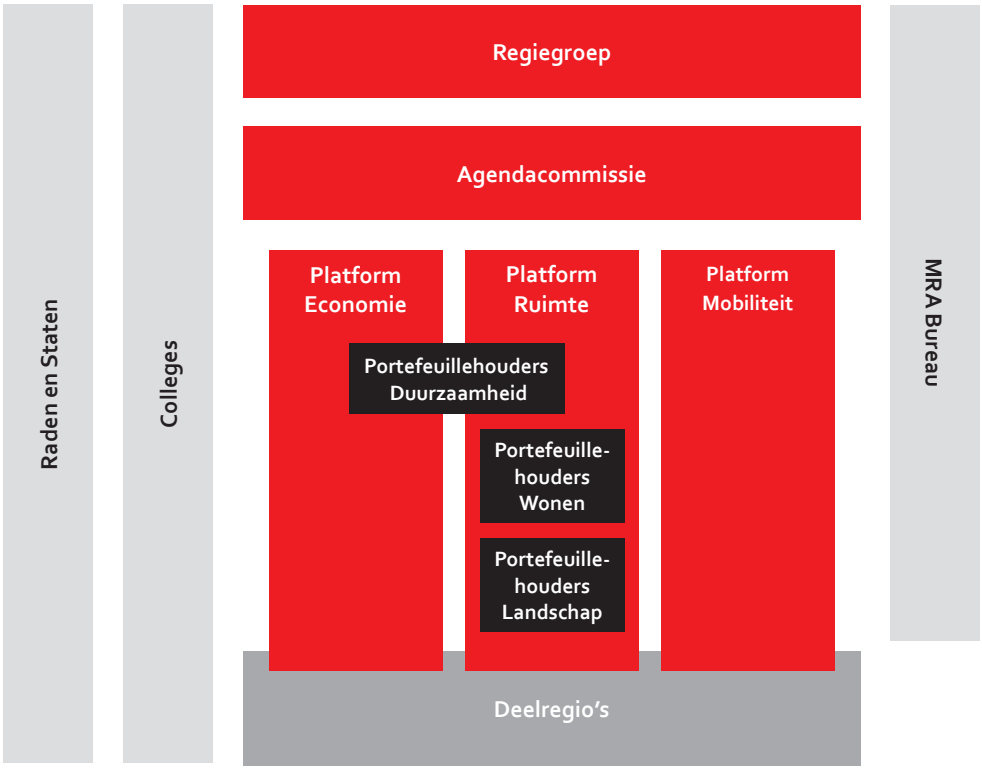

Agendacommissie en Regiegroep
De coördinatie van de samenwerking van de MRA is belegd bij de Agendacommissie. Deze commissie wordt gevormd door twee bestuurders uit ieder platform. Daarnaast is er de Regiegroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van iedere deelregio, de beide provincies en de Vervoerregio, waarin het regionale belang wordt behartigd. De Regiegroep komt twee keer per jaar bijeen om de voortgang van de samenwerking te monitoren en te evalueren en de begroting en de werkplannen goed te keuren.

Deelregio's
De basis van de MRA-samenwerking ligt in de zeven deelregio's:

- Almere-Lelystad
- Amsterdam
- IJmond
- Zuid-Kennemerland
- Amstelland-Meerlanden
- Gooi en Vechtstreek
- Zaanstreek-Waterland

Elke deelregio kent zijn eigen historie en organisatorische afspraken. Binnen de deelregio's werken bestuurders samen in lijn van de MRA Agenda.

Kerngetallen MRA – Metropool in cijfers

Inwoners
2.4000.000

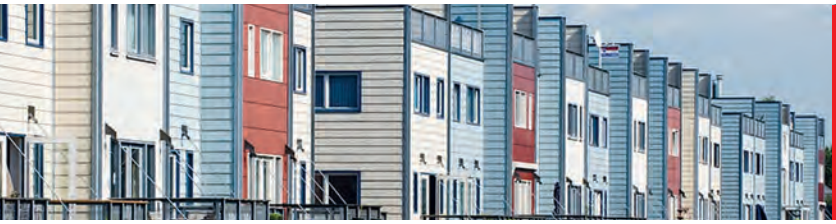

Woningen
1.100.000

Bedrijven
230.000

Banen
1.500.000

Jaarlijkse gasten-overnachtingen
21.500.000

avanade
Results Realized
www.avanade.nl
56-KXK-6

apg

MRA Agenda

3

Een internationaal concurrerende regio: dat wil de Metropoolregio Amsterdam zijn. Met compacte steden, een voor recreanten aantrekkelijk landschap en een perfect functionerend infrastructureel netwerk dat woonkernen met elkaar, het landschap en de rest van de wereld verbindt.

Om dat te bereiken, zijn op korte termijn acties nodig. Acties die de bestaande kwaliteiten beter benutten en uitnodigen tot experiment en innovatie. Met dat doel voor ogen hebben de overheden in de MRA de MRA Agenda gemaakt, met tientallen acties op ruimtelijk en economisch gebied voor de jaren 2016-2020.

In 2014 bleek dat het Ontwikkelingsbeeld 2040 voor de MRA, dat in 2007 is vastgesteld, nog steeds actueel is als langetermijnvisie. Om de internationale concurrentiepositie van de MRA te verbeteren, moesten geen nieuwe visies worden opgesteld, maar bleek actie nodig. Dit mondde uit in de MRA Agenda.

De kern van de agenda is dat de MRA zich continu economisch moet kunnen vernieuwen. Dit is nodig om het welvaarts- en welzijnsniveau van de mensen die in de regio wonen te kunnen borgen. Dit betekent: voldoende nieuwe woningen, ruimte om te kunnen ondernemen, experimenteren met nieuwe economische sectoren, innoveren, verbeteren van de leefkwaliteit, versnellen van de transitie naar een schonere economie, verbeteren van de regionale bereikbaarheid en klimaatbestendig zijn. Bovenal moet ervoor worden gezorgd dat de MRA snel kan inspelen op veranderingen. Daarom is een van de acties uit de MRA Agenda gericht op het verbeteren van de slagvaardigheid van de MRA door de organisatie aan te passen.

De 57 acties uit de MRA Agenda kunnen worden gerangschikt onder zeven ontwikkelrichtingen:

1. Ruimte geven aan wonen en werken
2. Slimmer en innovatiever werken
3. De leefkwaliteit verbeteren
4. Versnellen van de transitie naar een schone economie
5. Beter verbinden
6. De metropoolregio klimaatbestendig maken
7. De metropoolregio wendbaarder maken

In een zogenoemd ‘stoplichtenmodel’ op de MRA-website wordt de actuele status van elke actie bijgehouden.

De MRA Agenda wordt eens per twee jaar geactualiseerd. Twee jaar later wordt de MRA Agenda inhoudelijk bijgesteld.

Port of Amsterdam
Port of Amsterdam 1

Financiën

4

De inhoud is leidend binnen de MRA-samenwerking. Ruim 90% van de begroting is bestemd voor de inhoud: de uitvoering van de werkplannen van de platforms, programmamanagers, de inhoudelijke ondersteuning door het MRA Bureau en de organisatie van conferenties en congressen. Het budget wordt voornamelijk ingezet voor de basis en het aanzwengelen van cofinanciering, waarbij het gaat om een veelvoud aan investeringen.

De samenwerking binnen het platform Mobiliteit kent een iets andere insteek dan binnen de andere platforms: het gaat veelal over de financiering en vormgeving van grote projecten op MRA-schaal, ook in overleg met de partners die op nationale schaal opereren: het Rijk, maar ook NS en ProRail. De partners in het platform Mobiliteit zijn dan ook de financierende partijen binnen de MRA. Daarom zijn de lasten voor het werkplan van het platform Mobiliteit niet in de begroting opgenomen. De inkomsten vanuit gemeentelijke en provinciale bijdragen stijgen in 2018, doordat het aantal inwoners is gestegen. Er is geen sprake van indexering.

Lasten	2017	2018
Uitvoering MRA Economie – Werkplan Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering MRA Ruimte – Werkplan Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering MRA Bereikbaarheid – Werkplan Mobiliteit	€ 0	€ 0
MRA Algemeen (w.o. Bureau)	€ 1.731.000	€ 1.969.000
Onvoorzien	€ 60.204	€ 64.686
Totale lasten	**€ 7.941.204**	**€ 8.183.686**

Inkomsten	2017	2018
Gemeenten: €1,50 per inwoner*	€ 3.551.714	€ 3.652.830
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.216.406	€ 1.267.421
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 294.020	€ 301.371
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Prov. Noord-Holland: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Traineepool MRA	€ 0	€ 83.000
Totale inkomsten	**€ 7.941.204**	**€ 8.183.686**

** peildatum = 1 januari van het voorgaande jaar*

MRA Bureau

5

Op 1 januari 2017 is het MRA Bureau van start gegaan: een kleine en flexibele ambtelijke organisatie, die verantwoordelijk is voor het ondersteunen, faciliteren en verbeteren van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam.

Belangrijke taken daarbij zijn het faciliteren van bestuurlijke besluitvorming, het (coördineren van het) uitvoeren van de MRA Agenda, het vergroten van de betrokkenheid van raads- en Statenleden, het verbeteren van de transparantie en communicatie en het verstevigen van de integraliteit van de samenwerking. De MRA Agenda is hierbij leidend en het convenant geeft de kaders waarbinnen de samenwerking zijn beslag krijgt.

Het MRA Bureau heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, en heeft zelf geen mensen in dienst. Iedereen die voor het MRA Bureau werkt, wordt naar het MRA Bureau gedetacheerd vanuit een van de samenwerkende MRA-deelnemers.

De directeur is het gezicht en het eerste aanspreekpunt van het MRA Bureau. Hij is de secretaris van de MRA Regiegroep en de Agendacommissie.

De kern van het MRA Bureau bestaat uit de secretarissen van de platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit. Zij zijn verantwoordelijk voor agendasetting binnen de platforms, en voor het proces van het maken van bestuurlijke afspraken binnen de platforms. Zij zorgen voor afstemming met de programmamanagers en projectmanagers die verantwoordelijk zijn voor programma's en projecten die vanuit hun platform worden aangestuurd en gefinancierd, en zijn verantwoordelijk voor de integrale afstemming tussen de platforms op operationeel niveau.

Daarnaast heeft het MRA Bureau een coördinator voor het betrekken van gemeenteraden en Provinciale Staten en een communicatieadviseur. Zij zijn verantwoordelijk voor twee andere speerpunten van de MRA-samenwerking:
- het beter betrekken van raads- en Statenleden;
- het verbeteren van de communicatie en transparantie.

Hiertoe wordt onder meer het volgende gedaan:
- bijeenkomsten georganiseerd (conferenties, congressen, bestuurlijke bijeenkomsten, raads- en Statenledenbijeenkomsten);
- bezoeken gebracht aan (gemeenteraads- en Statenbijeenkomsten van) gemeenten en provincies voor informatieve presentaties;
- nieuwsbrieven gemaakt;
- website onderhouden.

Verder bestaat het MRA Bureau uit een aantal staffuncties. Er is een directiesecretaris, een office-manager/directiesecretaresse, een financieel adviseur en er zijn projectsecretarissen, die zowel ondersteuning geven bij het dagelijkse functioneren van het MRA Bureau als bij concrete projecten en programma's.

HITACHI
ZAXIS
180W

2942

Blik op de toekomst

6

Op 1 januari 2017 is de jarenlange samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam een nieuwe fase ingegaan. Met het in werking treden van het MRA Convenant en de start van het MRA Bureau is de samenwerking tussen de deelnemers verder verstevigd. De 57 acties uit de ambitieuze MRA Agenda zijn inmiddels grotendeels in gang gezet en de eerste acties zijn zelfs al afgerond. De volgende dossiers zijn in 2018 speerpunten:

1. Economie

Met het in 2017 bestuurlijk vaststellen van de Uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0 zijn de kaders bepaald voor het nieuwe regionale beleid ten aanzien van kantoren en bedrijventerreinen met als doel om de balans tussen vraag en aanbod van werklocaties te verbeteren. Dit nadrukkelijk in de context van de veranderende economie: de Brexit, de vraag naar nieuwe typen werklocaties, een voortzettende menging van wonen en werken en het verder spreiden van bedrijvigheid om de ruimtedruk in de stad te reduceren.

In september 2017 is House of Skills van start gegaan, waarin overheden en bedrijfsleven elkaar hebben gevonden. In dit samenwerkingsverband van 16 opleidingsinstituten in de hele regio gaan de partijen werkzoekenden en werkenden opleiden in vaardigheden/kwalificaties die de nieuwe economie vereist. Het project kon starten met de toekenning van middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en bijdragen vanuit het Platform Economie, gemeenten en bedrijfsleven.

Het toeristisch beleid richt zich al jaren op het spreiden van de toeristen. Sinds de zomer van 2017 is voor de MRA (als enige regio in Nederland) de 'Amsterdam & Region Travel Ticket' beschikbaar, waarmee met alle OV-vervoerbedrijven (inclusief de NS) binnen het MRA-gebied kan worden gereisd. De verwachting is dat dit een grote impuls zal geven aan nog meer spreiding van toerisme.

Binnen het MRA Bureau werkt de regisseur verblijfsaccommodaties en leisure samen met de MRA-deelnemers aan het toevoegen van gebiedsversterkende hotels en andere verblijven en aan de totstandkoming van nieuwe toeristische trekkers.

In nauwe samenwerking met de Amsterdam Economic Board is in 2017 de prijsvraag 'bouwlogistiek' uitgezet en eind 2017/begin 2018 zal de prijsvraag 'circulaire economie' volgen. Doel van deze prijsvragen is om het regionaal bedrijfsleven (evt. samen met kennisinstellingen) uit te dagen om te komen met commercieel toepasbare en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Vanuit het Platform worden hiervoor bijdragen beschikbaar gesteld, onder de voorwaarde dat het bedrijfsleven minimaal tweemaal zoveel zelf investeert.

Ook is in 2017 gestart met het regionaal opschalen van het succesvolle Amsterdamse programma 'StartUp Amsterdam'. Onderzocht is welke onderdelen van dit Amsterdamse programma een MRA-brede uitrol kunnen krijgen.

2. Ruimte

De samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Ordening in de MRA kent een brede insteek: veel onderwerpen en acties uit de MRA Agenda kennen ruimtelijke consequenties die (ver) over de gemeentegrenzen heen gaan en daarom worden besproken in het Platform Ruimte van de MRA. Tot 2040 worden 250.000 woningen gebouwd in de metropoolregio en tot en met 2020 komen er 60.000 woningen versneld bij. Belangrijk daarbij is dat de MRA veelzijdige woonmilieus blijft bieden. De bouw van zoveel woningen heeft impact op economische functies en voorzieningen, en op mobiliteit. Daarnaast is er aandacht voor energieneutraal en klimaatbestendig bouwen. De uitdaging voor de komende jaren zit in de onderlinge verbanden tussen de diverse acties uit de MRA Agenda.

In 2017 lag in het Platform Ruimte de nadruk op het starten van diverse acties uit de MRA Agenda. Plannen van aanpak zijn geschreven en behandeld, diverse MRA-programma's zijn van start gegaan of staan in de steigers (waaronder het programma Bouwen en Wonen, het programma energietransitie, het actieprogramma Metropolitaan Landschap, etc.). In 2018 is het zaak waar het kan versnelling aan te brengen in de uitvoering van deze acties uit de MRA Agenda en de samenhang tussen de diverse acties en onderwerpen uit de MRA Agenda verder uit te werken.

3. Mobiliteit

Ook in 2018 is de mobiliteitsopgave groot: de verkeersstroom blijft groeien, dus het belang van het beter benutten van bestaande infrastructuur, ook bij de werkzaamheden die in de metropoolregio verwacht worden, het optimaal inzetten van smart mobility-oplossingen en het waar nodig uitbreiden van infrastructuur wordt alleen maar groter. Met de grotere mobiliteitsdruk worden ook de problemen in het binnenstedelijk gebied en de zorgen rondom de leefkwaliteit steeds zichtbaarder en duidelijker, dus ook op die vlakken wordt in 2018 onverminderd inzet gepleegd.

metropool regioamsterdam

Dit is een uitgave van het MRA Bureau, januari 2018

Strawinskylaan 1779, 1077 XX Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl

www.metropoolregioamsterdam.nl

metropool regioamsterdam

Aan: Regiegroep MRA
Datum: 13 april 2018
Bijlage: 4a (behorende bij agendapunt 4)
Onderwerp: Globale begroting 2019 (en verder)
Opsteller: Remco Rienties (r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl / 06 – 20002447)

Gevraagde afspraken:

4.1 In te stemmen met de globale begroting voor 2019, en hiertoe conform afspraken in het Convenant vooralsnog 1.50 euro per inwoner (of in geval van de provincies een bijdrage conform de grootste inliggende gemeente) voor te reserveren op de eigen gemeentelijke of provinciale begroting

---

Toelichting

Conform de afspraken in het Convenant stelt de Regiegroep van de MRA in de vergadering van april een globale begroting vast voor het daarop volgende jaar. Deze globale begroting dient als basis waarop de gemeenten en provincies in hun eigen begroting een reservering kunnen opnemen voor de bijdrage aan de MRA samenwerking. Hij dient tevens als input voor het gedetailleerde MRA Werkplan en Begroting 2019, die in de vergadering van oktober ter vaststelling voor zal liggen in de Regiegroep van de MRA.

Overzicht globale meerjarenbegroting MRA

Baten	2017	2018	2019	2020
Gemeenten: €1.50 per inwoner	€ 3.652.830	€ 3.616.440	€ 3.675.617	€ 3.697.671
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.267.421	€ 1.250.436	€ 1.284.636	€ 1.302.085
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 301.371	€ 297.218	€ 305.583	€ 309.853
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Traineepool	€ 0	€ 83.000	€ 83.000	€ 0
Overschot voorgaand jaar	€ 0	€ 1.100.000	€ 0	€ 0
totale inkomsten	**€ 8.100.686**	**€ 9.226.158**	**€ 8.227.900**	**€ 8.188.673**

Lasten	2017	2018	2019	2020
Uitvoering werkplan MRA Platform Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Uitvoering werkplan MRA Agendacommissie / Algemeen	€ 0	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
MRA Bureau	€ 1.731.000	€ 1.969.000	€ 1.969.000	€ 1.969.000
Budget nieuwe projecten / programma's / activiteiten	€ 219.686	€ 1.032.158	€ 33.900	-€ 5.327
totale lasten	**€ 8.100.686**	**€ 9.226.158**	**€ 8.227.900**	**€ 8.188.673**

Voor de baten kant van de globale begroting is een aanname gedaan voor de inwoner aantallen op basis waarvan de gemeentelijke en provinciale bijdragen worden berekend. De bijdrage voor 2019 wordt immers bepaald op basis van het inwoner aantal op 1 januari 2018, en de bijdrage voor 2020 op het inwoner aantal van 1 januari 2019. Ten tijde van het opstellen

CONCEPT

van deze globale meerjarenbegroting waren deze cijfers nog niet bekend. Voor de bijdrage voor 2017 zijn per abuis facturen verzonden waarin het inwoner aantal per 1 januari 2017 als vertrekpunt is genomen: dit had eigenlijk het inwoner aantal per 1 januari 2016 moeten zijn conform afspraken in de Regiegroep. Om dit te compenseren wordt voor de bijdrage voor 2018 (waarvoor eigenlijk het inwoneraantal per 1 januari 2017 zou moeten worden gehanteerd) gerekend met het inwoner aantal van 1 januari 2016. Op deze wijze zijn de bijdragen (gemeten over de periode van twee jaar) alsnog juist. Aan de baten kant van de begroting is daarnaast ook het overschot van het jaar 2017 opgenomen als inkomsten bij het jaar 2018. Dit is vooruitlopend op het besluit dat de Regiegroep hierover nog moet nemen in de vergadering van april 2018.

Aan de lasten kant van de begroting valt op dat vanaf 2018 ook een begrotingspost '*Uitvoering werkplan MRA Agendacommissie / Algemeen*' is opgenomen. Dit volgt uit het besluit van de Regiegroep en de Agendacommissie om voortaan het dossier Europastrategie / Lobbystrategie bij de Agendacommissie te beleggen, waar dit voorheen nog bij het Platform Economie was onder gebracht.

Toelichting op de lasten (aan de hand van de ontwikkelrichtingen uit de MRA Agenda)

Toelichting bij de lasten:				
	2017	2018	**2019**	2020
Platform Economie				
Ruimte geven aan wonen en werken	€ 980.380	€ 980.380	€ 980.380	€ 980.380
Slimmer en innovatiever werken	€ 500.000	€ 3.114.000	€ 3.114.000	€ 3.114.000
De Leefkwaliteit verbeteren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Versnellen van de transitie naar een schone economie	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Beter verbinden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
De MRA klimaatbestendig maken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
De MRA wendbaarder maken	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Werkprogramma Platform Economie	€ 3.019.620	€ 405.620	€ 405.620	€ 405.620
Totaal Platform Economie	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**
Platform Ruimte	2017	2018	**2019**	2020
Ruimte geven aan wonen en werken	€ 527.000	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000
Slimmer en innovatiever werken	€ 75.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
De Leefkwaliteit verbeteren	€ 200.000	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000
Versnellen van de transitie naar een schone economie	€ 100.000	€ 230.000	€ 230.000	€ 230.000
Beter verbinden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
De MRA klimaatbestendig maken	€ 75.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
De MRA wendbaarder maken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Werkprogramma Platform Ruimte	€ 223.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
Totaal Platform Ruimte	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**
Platform Mobiliteit	2017	2018	**2019**	2020
Het Platform Mobiliteit financiert haar activiteiten vanuit BDU middelen van de MRA partners, en heeft geen bestedingen vanuit de MRA begroting				
Totaal Platform Mobiliteit	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
MRA Bureau	2017	2018	**2019**	2020
Personele lasten	€ 721.000	€ 793.000	€ 793.000	€ 793.000
Budget programma- en projectmanagement	€ 500.000	€ 666.000	€ 666.000	€ 666.000
Bureaukosten	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000
Congres en onderzoek	€ 220.000	€ 220.000	€ 220.000	€ 220.000
Totaal MRA Bureau	**€ 1.731.000**	**€ 1.969.000**	**€ 1.969.000**	**€ 1.969.000**

CONCEPT

metropool
regioamsterdam

Ruimtelijk-economische Actie-Agenda

2016-2020

metropool
regioamsterdam

Inhoud

1	**Voorwoord: Actualisering MRA Agenda**	pag. 3
1.1	Kaart Metropoolregio Amsterdam	pag. 4
1.2	Kaart 7 deelregio's	pag. 6
2	**Ruimte voor economische vernieuwing**	pag. 9
3	**De acties**	pag. 13
3.1	De borging van de MRA Agenda	pag. 13
3.2	De acties op kaart	pag. 16
3.3	Actietabel	pag. 18
4	**De zeven ontwikkelrichtingen**	pag. 23
4.1	Ruimte geven aan wonen en werken	pag. 23
4.2	Slimmer en innovatiever werken	pag. 26
4.3	De leefkwaliteit verbeteren	pag. 28
4.4	Versnellen van de transitie naar een schone economie	pag. 30
4.5	Beter verbinden	pag. 32
4.6	De metropoolregio klimaatbestendig maken	pag. 36
4.7	De metropoolregio wendbaarder maken	pag. 38
5	**De netwerken van de MRA**	pag. 41
5.1	Binnen de MRA: 7 deelregio's	pag. 41
5.2	De directe omgeving van de MRA	pag. 45
5.3	De MRA op nationaal niveau	pag. 45
5.4	Europa en de MRA	pag. 48
6	**Colofon**	pag. 51

Voorwoord: Actualisering MRA Agenda

1

Dit is de geactualiseerde MRA Agenda. Dit document, dat voluit 'Ruimtelijk-economische Actie-Agenda 2016-2020' heet, is gelanceerd tijdens het MRA Congres in februari 2016. Destijds zijn 57 concrete acties in de agenda opgenomen. Bij 32 acties staat het licht inmiddels op groen, omdat ze in uitvoering of afgerond zijn. Concrete resultaten worden zichtbaar bij speerpunten als woningbouw en energietransitie. Ook op het economische veld is veel bereikt, zoals de bedrijven- en kantorentransitie (Plabeka) en spreiding van toerisme.

Hieruit blijkt dat de MRA Agenda een actiegericht en dynamisch document is. Door voortschrijdend inzicht bij de uitvoering zijn we tot de conclusie gekomen dat sommige acties moeten worden aangepast of beter in combinatie met andere acties kunnen worden uitgevoerd. Een tussentijdse actualisatie van de MRA Agenda is daarom wenselijk, zonder dat de grotere keuzes ter discussie staan. In deze geactualiseerde MRA Agenda zijn waar mogelijk actiepunten samengevoegd of krijgen ze een vervolg. Mede daardoor zijn bepaalde actiepunten vervallen en nieuwe actiepunten ontstaan.

In maart 2017 is de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam verder versterkt met de ondertekening van het MRA Convenant. Daarmee is de MRA Agenda bestuurlijk en organisatorisch ingebed. De acties uit de agenda worden geconcretiseerd via de bestuurlijke platforms (Economie, Ruimte en Mobiliteit), de ambtelijke overleggen en een compact, aanjagend MRA Bureau.

Met het oog op de uitvoering van de agenda is gezocht naar een passende structuur voor het bestuurdersnetwerk, met zo min mogelijk bestuurlijke en ambtelijke drukte. Dit gaat gepaard met een financiering die is gericht op het faciliteren en versnellen van ambities. Met een relatief klein budget wordt een veel bredere financiering gerealiseerd. De uitvoering van de agenda is nadrukkelijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid die inzet van mensen en middelen vraagt van alle MRA-deelnemers.

Bij de uitvoering van de MRA Agenda betrekken de bestuurders in de platforms vanzelfsprekend ook stakeholders buiten de overheid, en wordt aangesloten bij de challenges van de Amsterdam Economic Board en andere maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. In de geactualiseerde agenda hebben thema's als de versnelling van de woningbouwopgave en de energietransitie daarom meer prioriteit gekregen. Ook wordt nauw aangesloten bij de Europese en internationale agenda. In 2019, in het eerste jaar na de gemeenteraadsverkiezingen, wordt deze MRA Agenda volledig herzien.

De kern van de agenda is in deze actualisatie dezelfde gebleven: we moeten ons continu blijven vernieuwen. Dit is nodig om het welvaarts- en welzijnsniveau van de mensen die in de MRA wonen en werken te kunnen borgen. Dit is een schaalsprong die nodig is voor voldoende nieuwe woningen, ruimte om te kunnen ondernemen, experimenteren met nieuwe economische sectoren, innoveren, verbeteren van de leefkwaliteit, versnellen van de transitie naar een schonere economie, verbeteren van de regionale bereikbaarheid en klimaatbestendig zijn. Bovenal moeten we ervoor zorgen dat we snel kunnen inspelen op veranderingen, en werken we met verschillende toekomstscenario' s.

Alle MRA-deelnemers hebben de ambitie om gezamenlijk bij de Europese top te horen door de mogelijkheden van dit gebied maximaal te benutten. Zo willen we van deze regio een nóg aantrekkelijker plek maken voor bewoners en bedrijven om zich te vestigen, maar ook om te bezoeken als toerist of voor werk of studie. Dat gaat niet vanzelf, daarvoor werken we samen aan het uitvoeren van de MRA Agenda. Zo kunnen we gezamenlijk bedreigingen het hoofd bieden en kansen verzilveren.

– Rijk van Ark

Secretaris MRA Regiegroep en Agendacommissie
en directeur MRA Bureau

Metropoolregio Amsterdam, februari 2018

1.1 Kaart Metropoolregio Amsterdam

1.2 Kaart 7 deelregio's

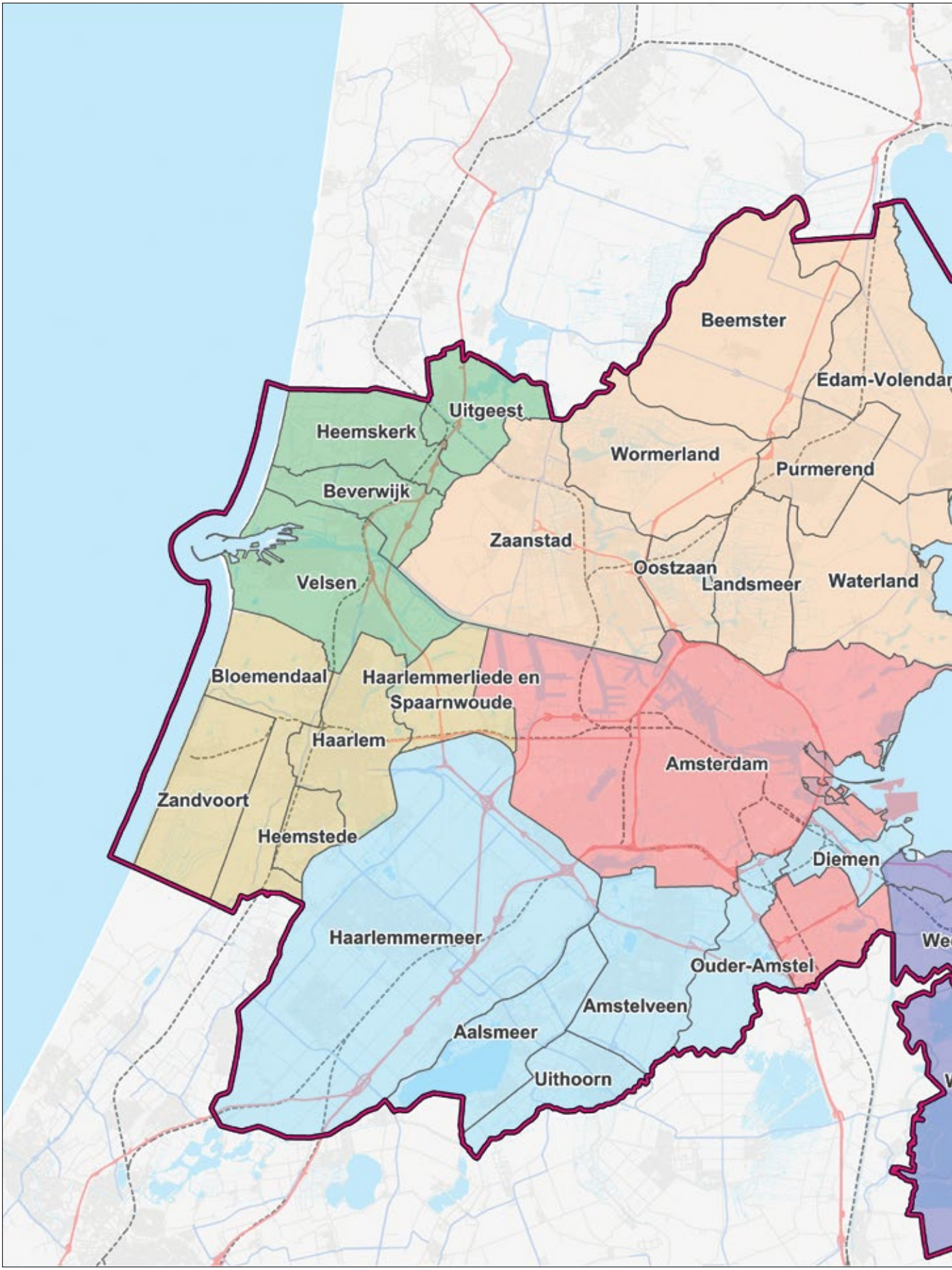

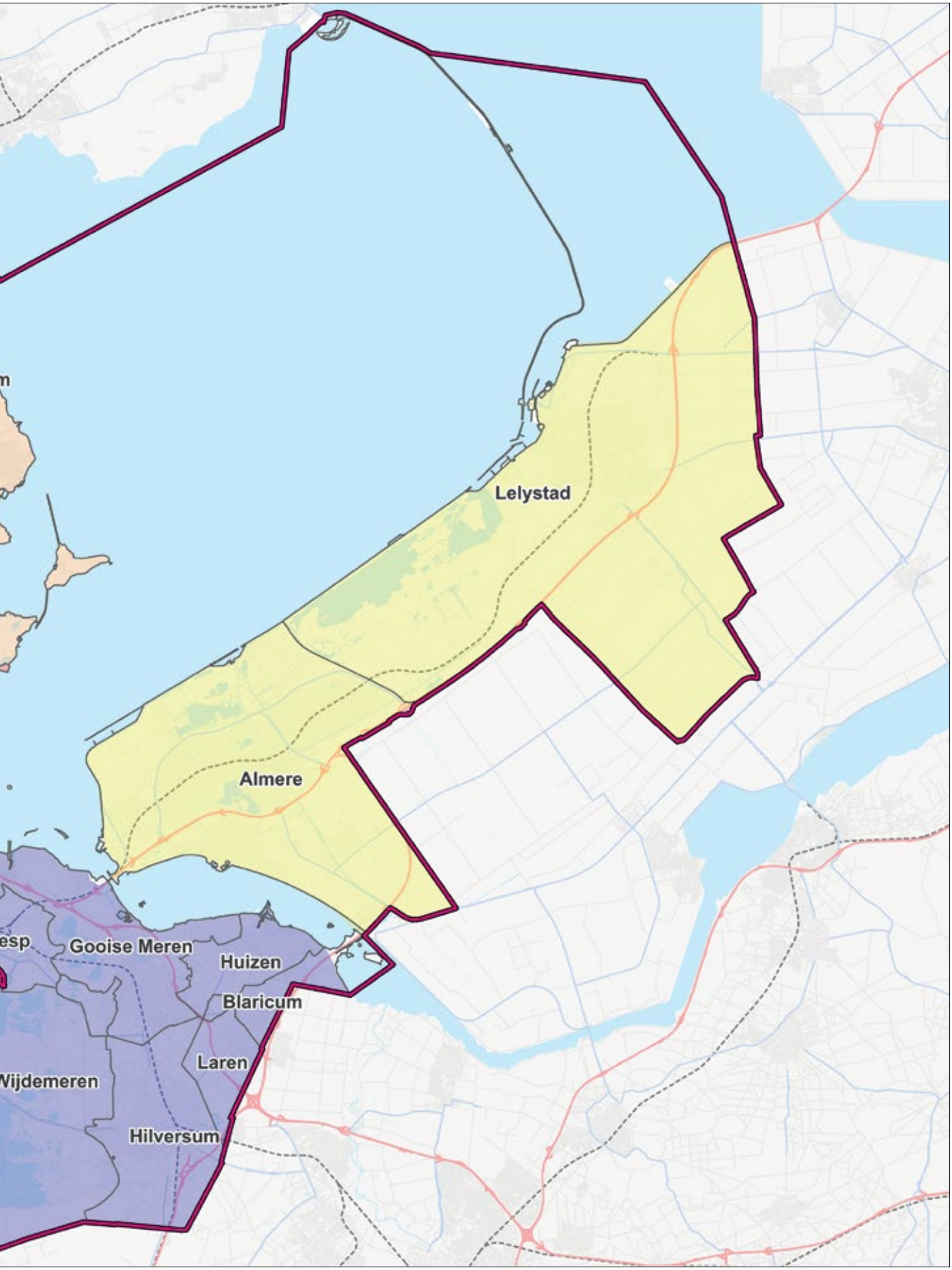
Lelystad
Almere
Gooise Meren
Huizen
Blaricum
Laren
Hilversum

Kerngetallen MRA-Metropool in cijfers

Inwoners
2.400.000

Woningen
1.100.000

Bedrijven
230.000

Banen
1.500.000

Jaarlijkse gasten-overnachtingen
21.500.000

Ruimte voor economische vernieuwing

2

In de afgelopen tien jaar is de wereld ingrijpend veranderd. Traditionele economische pijlers wankelden of gingen onderuit. De arbeidsmarkt, de economie, de woningmarkt en vervoersstromen veranderden op een manier die we niet konden voorzien. Alle 36 overheden in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) willen gezamenlijk bij de Europese top horen en een nog aantrekkelijkere plek worden voor bedrijven en bewoners om zich te vestigen, maar ook om te bezoeken als toerist of voor werk of studie. Dit gaat niet vanzelf. Bij alle onzekerheid over de economische ontwikkelingen is duidelijk dat wendbaarheid en uitvoeringskracht nu de leidende principes moeten zijn. Op verschillende fronten zijn concrete acties nodig om die principes vorm te geven.

Daarom heeft de MRA in 2016 deze ruimtelijk-economische agenda opgesteld voor de komende vier jaar, met een doorkijk naar de komende tien jaar. Doel is om zo concreet mogelijke acties te benoemen die inspelen op economische, ecologische en demografische veranderingen en die de Metropoolregio Amsterdam neerzetten als een krachtige economische eenheid, die de internationale concurrentie aan kan en waarmee andere regio's willen samenwerken. Alle overheden die samen de metropoolregio vormen (33 gemeenten, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam) staan achter de acties en werken aan de uitvoering hiervan, waarbij zij nauwe samenwerking zoeken met kennisinstellingen en bedrijfsleven.

De Metropoolregio Amsterdam is de sterkste economische regio van Nederland. De belangrijkste sterke punten zijn de aanwezigheid van veel mensen met talent en ondernemerszin, een grote diversiteit aan bedrijvigheid, een goede infrastructuur via land, lucht en water, een zeer goede digitale connectiviteit, het brede palet aan woon- en werkmilieus in historische steden, tuinsteden en new towns en het afwisselende en spectaculaire metropolitane landschap (zee, duinen, veenweiden, een groot zoetwatermeer). Zeven karakteristieke deelregio's dragen bij aan deze grote diversiteit van de MRA.

Vanwege de goede bereikbaarheid en de aanwezigheid van op kennis gerichte bedrijven en instituten wordt de metropoolregio internationaal hoog gewaardeerd als vestigingslocatie. Bovendien onderscheidt de regio zich internationaal door de menselijke maat, relatief weinig segregatie tussen bevolkingsgroepen en de open houding ten opzichte van nieuwe ontwikkelingen, producten en ideeën. De quality of life uit zich in sterke punten als de nabijheid van locaties – veel is op fietsafstand – het brede cultuuraanbod en open culturele klimaat, de veiligheid en de goede bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van het landschap. De MRA heeft goede kaarten in handen om zich verder te ontwikkelen als internationaal aantrekkelijke en duurzame metropool.

Bedreigingen

De wereld om ons heen verandert snel. De onzekerheid in veel economische sectoren is groot, met name in de logistieke, financiële en zakelijke dienstverlening. Voorbeelden: voor Schiphol zijn de ontwikkeling van grote luchthavens in Istanbul en Dubai en de snelle veranderingen op de luchtvaartmarkt reden voor zorg. De Amsterdamse haven is voor 70 procent afhankelijk van de overslag van fossiele brandstoffen en is daarmee erg gevoelig voor prijsveranderingen op deze markt. Naast fossiele brandstoffen dreigt ook schaarste aan andere grondstoffen, zoals fosfaat. Flora Holland krijgt fysiek steeds minder klanten op de veiling omdat de bloemen op internet direct worden verhandeld en moet dus haar werkwijze veranderen om succesvol te blijven.
Ook andere ontwikkelingen vragen om actie. De CO_2-uitstoot moet sneller worden teruggedrongen. De fiscale voordelen van Nederland vallen binnen Europa steeds meer weg. De wereldwijde strijd om talent wordt harder.

De 'old cities' Amsterdam en Haarlem zijn al langer erg in trek, met sterke prijsstijgingen op de woningmarkt tot gevolg. Ook in 'new towns', zoals Almere, Lelystad en Purmerend, stijgen de prijzen inmiddels mee. Daarmee staat de betaalbaarheid in de hele regio onder druk. Banen voor vooral middelbaar opgeleide mensen verdwijnen door digitalisering en internationalisering. Er is een mismatch tussen het onderwijsaanbod en de vraag op de arbeidsmarkt. Ruimtelijke segregatie tussen bevolkingsgroepen dreigt. De MRA vergrijst. In de agrarische gebieden kan de transitie naar steeds grootschaligere landbouw leiden tot minder recreatieve waarde van deze gebieden en afname van de biodiversiteit. Afnemende middelen voor investeringen en beheer zetten de kwaliteit van het landschap verder onder druk. Amsterdam heeft te maken met snelle groei van het aantal bezoekers, waardoor de aantrekkelijkheid voor bewoners en bedrijven kan afnemen.

De komende decennia wordt in de MRA een grote bevolkingstoename verwacht, die zelfs met de versnelde woningproductie lastig is bij te benen.

Doorbouwen op het fundament

De samenwerking in de MRA is inmiddels 16 jaar oud. Het fundament voor de Actie-Agenda 2016-2020 is het Ontwikkelingsbeeld 2040 uit 2007. In 2014 verscheen een overzicht van accentverschuivingen ten opzichte van het Ontwikkelingsbeeld: Doorbouwen op het fundament. Het Rijk heeft de afgelopen jaren veel ruimtelijk-economische taken en bevoegdheden gedecentraliseerd naar de regio. Met het Platform Economie en het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) is de regionale afstemming over de kwantiteit en kwaliteit van werklocaties succesvol aangepakt. Binnen het Platform Economie werken de overheden ook nauw samen aan een regionaal hotelbeleid en een samenhangend arbeidsmarktbeleid.

In 2010 is met de vorming van de Amsterdam Economic Board ook een platform gecreëerd voor samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven in de MRA. Het doel van die samenwerking is het bereiken van meer economische groei, innovatie en een hogere leefkwaliteit voor de inwoners van de MRA.

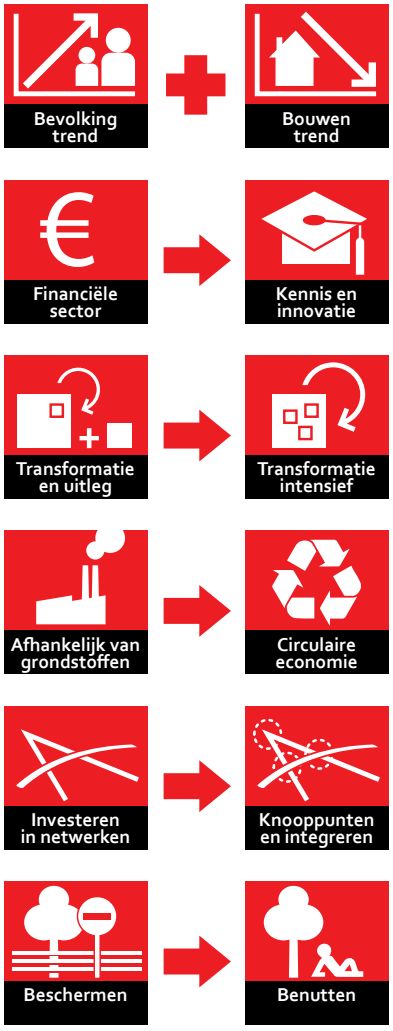

Verschuivingen in accenten: Veranderingen in economie, demografie, ecologie en techniek leiden tot nieuwe accenten. Bron: Doorbouwen op het fundament, 2014

Kansen

Deze zaken vragen om actie. Behoud en verdere uitbouw van de diversiteit in de economische structuur is noodzakelijk. Om in de nieuwe economische context aantrekkelijk te blijven, moet de Metropoolregio Amsterdam duurzamer, slimmer, innovatiever, beter verbonden, wendbaarder en nog mooier worden! Omdat de economische steunpilaren in de regio onder druk staan, is het belangrijk om samen met het bedrijfsleven en de kennisinstituten op zoek te gaan naar nieuwe kansen die een gezonde economische toekomst opleveren. Zo biedt het logistieke cluster binnen de metropoolregio kansen voor de circulaire economie op de Westas - het gebied tussen Aalsmeer en Zaanstad, met Greenport Aalsmeer, Schiphol en het Noordzeekanaalgebied, maar ook aan de oostkant van de metropoolregio bij Almere en Lelystad. De energietransitie biedt naast bedreigingen ook kansen voor de haven. Naast het faciliteren van noodzakelijke transities in bestaande economische pijlers, is het van essentieel belang om nieuwe kansrijke economische sectoren ruimte te bieden in de MRA, met name op het gebied van kennis, logistiek en innovatie. De sterke positie als datahub biedt een goede uitgangspositie voor bedrijven die baat hebben bij zeer goede digitale connectiviteit. Ook hier zijn cross-overs denkbaar met andere economische sectoren in de MRA, bijvoorbeeld bij het efficiënter gebruiken van grondstoffenstromen. Start-ups en snelle groeiers passen goed in de MRA, net zoals innovatieve ondernemers in de circulaire economie, de creatieve sector en de maakindustrie, de logistiek, life sciences en ontwikkelaars van de 'smart city'. Maar, ook voor bedrijven in de dienstverlening, de horeca, het toerisme en makers van ambachtelijke producten is er ruimte in de MRA. Het onderwijs moet hier beter op worden ingericht.

Aandacht vraagt verder het op termijn schaarser en duurder worden van grondstoffen en energie. De MRA zou naast lokale opwekking zich ook sterk moeten maken voor energiebesparing, diversifiëren van bronnen, beter benutten van warmte- en koude bronnen, zodat schokken in energie- en grondstoffenprijzen minder impact hebben op de bewoners en de bedrijven in de MRA.
Wendbaarheid betekent ook dat transformatie van vastgoed en van gebieden gemakkelijker moet worden zodat de MRA mee kan bewegen met de veranderende vraag naar ruimte voor wonen, werken en vermaak.

Wat de woningmarkt betreft biedt de regiobrede variatie in woonmilieus alle kansen: door steden goed met elkaar te verbinden, kunnen op korte (reis)afstand van elkaar vele verschillende typen woonmilieus worden aangeboden. Rust, ruimte en natuur zijn in de metropoolregio nooit ver weg en dragen bij aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. De MRA kan profiteren van vele aantrekkelijke en diverse gebieden op een relatief kleine schaal.

De Actie-Agenda 2016-2020

De nieuwe maatschappelijke en economische werkelijkheid vergt op de korte en middellange termijn een gerichte en gezamenlijke inzet van raden, staten en colleges. Integrale afstemming is essentieel. Het gaat om het scheppen van ruimtelijke en economische voorwaarden door de MRA-overheden

– samen met het Rijk, de Europese Unie, het bedrijfsleven en kennisinstellingen – met als doel mensen en bedrijven zelf te laten investeren en ondernemen.
Deze agenda bevat een lijst ruimtelijk-economische acties die we de komende vier tot tien jaar uit gaan voeren. De agenda prioriteert acties die elkaar aanvullen en versterken waardoor meer focus en versnelling ontstaat. De rode draad in de acties is dat ze leiden tot een grotere wendbaarheid; tot meer ruimte om te groeien en te vernieuwen door snel te kunnen inspelen op de veranderende wereld. Hierbij is veel ruimte nodig voor experiment. Betrokken overheden zullen (soms tijdelijk) haar kaders moeten verruimen. Het creëren van nieuwe groei vraagt er ook om dat de MRA-overheden de aanwezige kracht binnen de metropoolregio maximaal mobiliseren. Dit gebeurt onder meer door gerichte thema's te definiëren, hierbij gezamenlijk ambities te formuleren en daarop partijen te mobiliseren, zoals binnen de Amsterdam Economic Board.

Deze agenda is vastgesteld door de bestuursplatforms voor economie, ruimtelijke ordening en bereikbaarheid van de MRA. Hierbij zijn raden en staten van de gemeenten en provincies van de MRA betrokken waardoor deze agenda een breed draagvlak heeft voor uitvoering. Dat is nodig omdat de acties door de hele metropoolregio in alle deelregio's op verschillende manieren hun weerslag zullen hebben. Daarmee zetten we nieuwe stappen op weg naar een aantrekkelijke metropool met daarin ruimte voor het menselijke kapitaal van onze regio.
Deze agenda is gebaseerd op analyses van trends en ontwikkelingen, de bestaande regionale agenda's en programma's, onderscheidende kwaliteiten van de deelregio's en de metropool als geheel, de opbrengst van de MRA-tafels die eind 2014 in de deelregio's zijn georganiseerd, expertsessies, een regiobrede bijeenkomst op 20 augustus 2015 en de raadpleging van raden en staten en deskundigen uit bedrijfsleven en van kennisinstituten. Het Ontwikkelingsbeeld 2040 was hierbij het vertrekpunt.

Prioriteiten en ontwikkelrichtingen

De Metropoolregio Amsterdam heeft op de korte en middellange termijn onder meer de volgende prioriteiten:
- Er is tussen 2017 en 2040 ruimte nodig voor minimaal 230.000 nieuwe woningen, vooral in de aantrekkelijke stedelijke milieus en op goed bereikbare plekken. Er zijn betaalbare vrije sectorhuurwoningen nodig, maar ook woningen en woonmilieus die aansluiten bij de vraag van senioren en alleenwonenden. Dit betekent dat er een adaptieve strategie voor woningbouw moet worden gevolgd, gebaseerd op de marktvraag.
- Op de korte termijn, tot en met 2020, moet de woningproductie worden versneld door minimaal 60.000 nieuwe woningen in aanbouw te nemen.
- 'Eigen' MRA-talent beter ontwikkelen en benutten door het onderwijs beter aan te laten sluiten op de vraag van de arbeidsmarkt, met name in het MBO.
- Aantrekken van talent van buiten de metropoolregio, door onder meer belemmeringen weg te nemen op het gebied van wonen en te investeren in betaalbare studentenhuisvesting, de kenniseconomie en het start-up- en culturele klimaat.
- Een gezamenlijke en radicale aanpak van leegstand door transformatie van vastgoed en gebieden die niet meer aansluiten op de vraag, door belemmeringen weg te nemen, voorwaarden te scheppen en te investeren, naast een gezamenlijke programmering waarbij slim omgegaan wordt met geluids-, milieu- en natuurcontouren.
- Het verder integreren van het verkeers- en vervoerssysteem tot één geheel en het beter verknopen van onderdelen van het systeem zodat mensen sneller door de regio kunnen reizen en meer keuze hebben uit alternatieven die passen bij de wensen van het moment zodat verstoringen minder impact hebben.
- Het verzilveren van de grote investeringen in spoor, weg, metro en hoogwaardige tram- en buslijnen, zowel op ruimtelijk als economisch terrein.
- Een nieuwe strategie voor de new towns ontwikkelen die minder is gericht op grootschalige en planmatige uitbreiding en meer op het aantrekkelijker maken van de bestaande stad en adaptieve groei.
- Vanuit een gezamenlijk perspectief data delen, monitoren, strategie ontwikkelen en bijstellen, lobbyen, programmeren, inkopen, leren en evalueren.
- Het landschap beter ontsluiten en investeren in de aantrekkelijkheid van dat landschap voor de recreanten en de biodiversiteit.
- Samen met het bedrijfsleven, de creatieve sector en kennisinstellingen werken aan nieuwe innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen om de quality of life te versterken en de economische groei te stimuleren.

Deze en andere prioriteiten zijn in hoofdstuk 4 uitgesplitst in zeven ontwikkelrichtingen, die zijn uitgewerkt in concrete acties. De indeling richt zich op kruisverbanden tussen verschillende sectoren.

Deze ontwikkelrichtingen zijn:
1. Ruimte geven aan wonen en werken
2. Slimmer en innovatiever werken
3. De leefkwaliteit verbeteren
4. Versnellen van de transitie naar een schone economie
5. Beter verbinden
6. De metropoolregio klimaatbestendig maken
7. De metropoolregio wendbaarder maken

Versterken van de samenwerking

De drijfveer en de kracht van metropolen overal ter wereld is economische schaalvergroting en diversificatie en een betere zichtbaarheid in de internationale competitie. Metropolitane samenwerking maakt het mogelijk een hogere kwaliteit te realiseren door betere afstemming tussen steden onderling en meer keuzemogelijkheden in werkgelegenheid, woonmilieus en vrije tijd. De kracht van de MRA zit in de diversiteit van de deelregio's en de informele samenwerking, op basis van vrijwilligheid en gezamenlijk belang. Alle partners werken vanuit eigen ervaring en deskundigheid aan het versterken van de internationale aantrekkingskracht en een beter woon-, werk- en leefklimaat. Slimmer werken, slimmer ontwerpen, slimmer met belangen en geld omgaan, nieuwe manieren van financiering en regelgeving: dit maakt de hele regio sterker en bovendien beter bestand tegen calamiteiten en crises.

De acties

3

De borging van de acties met vijf principes voor uitvoering van de MRA Agenda, de Actiekaart, gevolgd door een schematische samenvatting van de acties in een tabel

Deze agenda is een actieagenda. Om ervoor te zorgen dat de acties daadwerkelijk worden uitgevoerd, is een goede borging noodzakelijk. Dit betekent: bestuurlijk eigenaarschap, vinger aan de pols bij de voortgang en zo nodig bijstellen van de acties. Hiervoor hebben we vijf principes en enkele voorwaarden geformuleerd.

3.1 De borging van de MRA Agenda

Vijf principes voor uitvoering van de MRA Agenda

1 – Samenhangend en aanvullend
We zien de Metropoolregio Amsterdam als één samenhangend stedelijk systeem met één woningmarkt, één arbeidsmarkt, één metropolitaan landschap en één vervoerssysteem. De verschillende delen van de metropool kennen elk hun eigen kwaliteiten. Deze vullen elkaar aan tot één aantrekkelijke, diverse metropool. Samenwerken in de metropool betekent voor alle participanten dat ze verantwoordelijkheid nemen voor het geheel.

2 – Beter benutten bestaande kwaliteiten
Bij de uitvoering van de acties uit deze agenda benutten we eerst de al aanwezige ruimte, voorzieningen, infrastructuur en kwaliteiten voordat we inzetten op nieuwe investeringen en uitbreidingen.

3 – Wendbaar
Omdat veranderingen in de maatschappij snel kunnen gaan en niet altijd voorspelbaar zijn, is een adaptieve strategie nodig: snel kunnen aanpassen aan de veranderende maatschappij en in kunnen spelen op nieuwe kansen bepaalt mede het succes van de metropool. Dit vraagt om wendbare overheden, werknemers, ondernemers en instellingen in de metropool en om flexibiliteit in de regelgeving.

4 – Uitnodigen tot experiment en innovatie
We nodigen uit tot experiment om zowel bestaande als opkomende economische motoren te helpen zich te vernieuwen. Ruimte voor experiment en innovatie betekent dat we regelruimte en waar nodig ook fysieke ruimte tijdelijk of structureel vergroten.

5 – Uitvoeringskracht
De ambitie om één van de aantrekkelijkste metropolen in Europa te blijven vraagt om actie. De tijd om van idee naar realisatie te komen kan en moet korter. De samenwerking in de metropool moet worden versterkt, maar zonder te verzanden in overleg. Duidelijk bestuurlijk eigenaarschap is hierbij noodzakelijk.

Organogram MRA

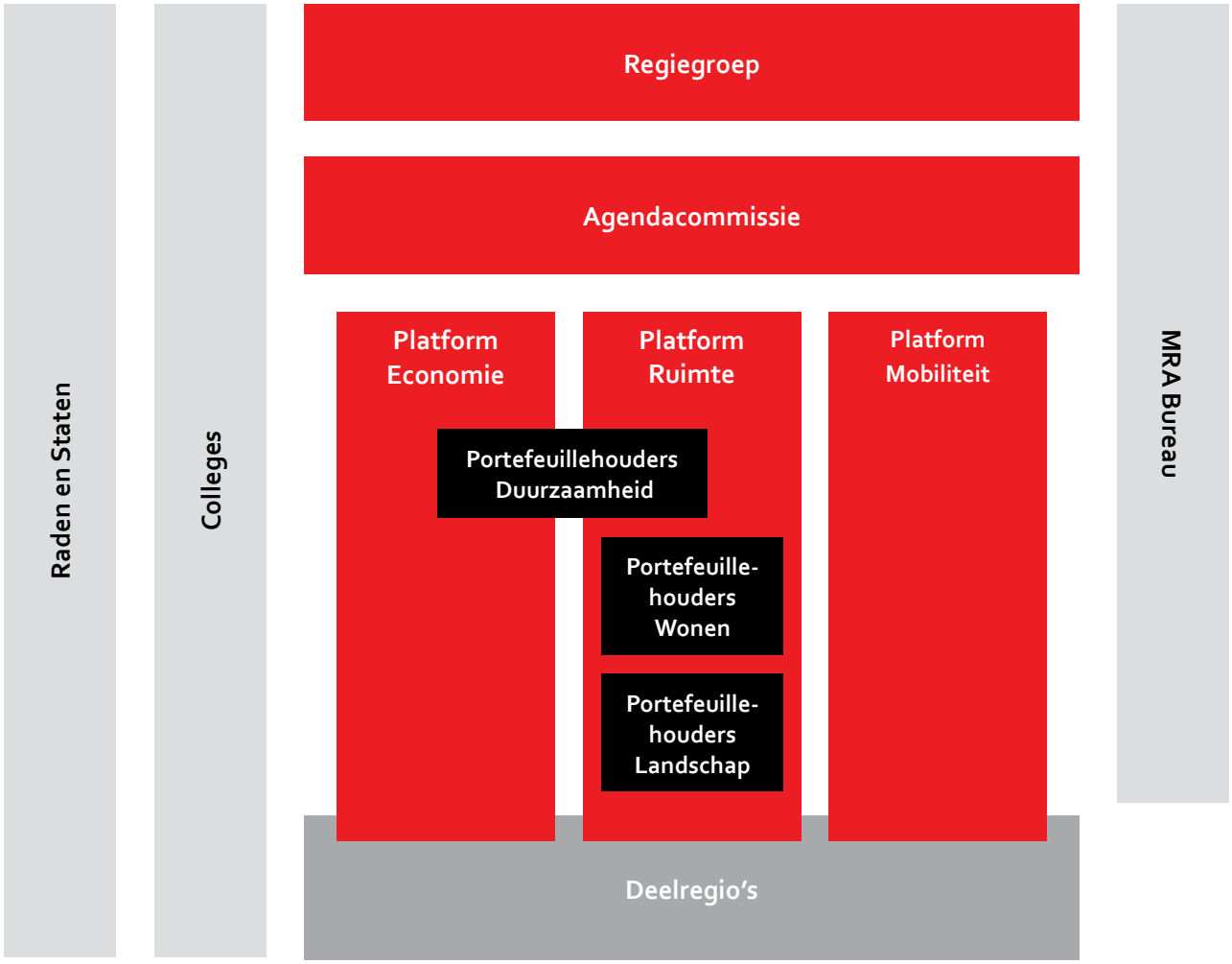

Levend document

Voor elke actie op de MRA Agenda benoemen de bestuurlijke platforms (Economie, Ruimte en Mobiliteit) een bestuurlijk duo. Bij betrokkenheid van meerdere platforms kunnen duo's uit verschillende platforms worden aangesteld. De bestuurlijke duo's stellen binnen drie maanden een uitvoeringsstrategie op met concrete stappen en toedeling van menskracht en middelen. Minimaal één keer per jaar spreken de bestuurlijke duo's over de voortgang van hun acties in de bestuurlijke platforms waar de actie onder valt. Jaarlijks wordt op een bestuurlijke werkconferentie gezamenlijk de voortgang en de samenhang van de acties besproken en wordt een vernieuwde agenda vastgesteld. De MRA Agenda wordt hiermee een levend document, waarbij de lopende acties worden begeleid, afgeronde acties worden afgesloten en nieuwe acties worden toegevoegd. Zo wordt de agenda steeds vernieuwd. Op basis van een evaluatie wordt in 2020 een nieuwe agenda gepresenteerd met acties voor de volgende vierjaarsperiode.

Samenwerken

Om de Actie-Agenda tot een succes te maken, is samenwerken essentieel. Binnen de MRA zijn er grotere en kleinere overheden die deelnemen. De betrokkenheid van alle partners moet worden geborgd, ook van de kleinere overheden. Raadsleden moeten meer worden betrokken bij de opgaven van de MRA, net als vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Dat betekent dat we meerdere keren per jaar bijeenkomsten voor deze groepen en de deelregio's organiseren. Verantwoordelijkheid voor acties op deze agenda, worden in duo's ingevuld.

Daarbij moet het mogelijk zijn dat de ambtelijke capaciteit van grotere overheden wordt ingezet ter ondersteuning van bestuurders van kleinere gemeenten. Het samenwerken in de MRA gaat over wederzijds profiteren van elkaars sterktes en elkaar iets gunnen. Bestuurders spreken elkaar in de regio daarbij aan op de verdeling van de lusten en de lasten in de regionale samenwerking. Het besef en de acceptatie dat er ongelijkheid is binnen de regio is ook van cruciaal belang. Laat ruimte voor verschillen binnen de MRA. Juist die verschillen maken de MRA als geheel sterk.

Amsterdam
A2
E 35
50
GG-820-Z
64-PF-ZL
CH-932-NH

3.2 De acties op kaart: Metropoolregio Amsterdam

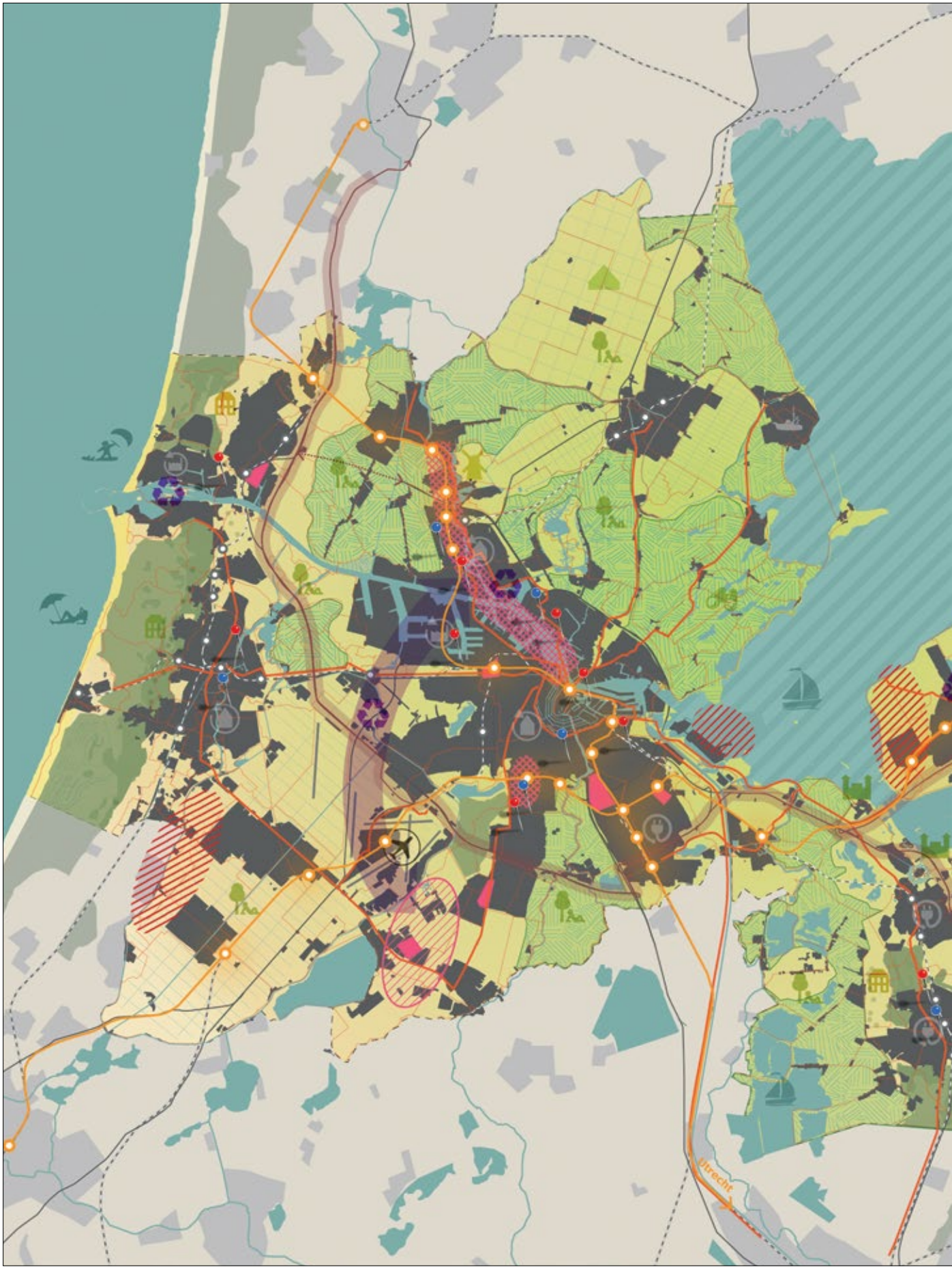

Legenda

Acties MRA-breed

- Regionale hotelstrategie herijken.
- Ontwikkelen actieplan Leven Lang Leren.
- Cultuur impuls geven aan de MRA.
- Vormgeven van een efficiënt distributienetwerk.
- Opslaan van hoogwaardig sloopmaterialen en aanbieden op een digitale marktplaats.
- Regionaal plan uitwerken voor waterberging, -kwaliteit en verzilting.

Acties locatie specifiek

- Realiseren majeure verstedelijkingsopgaven.
- Transformeren van bedrijventerreinen.
- Verstedelijking intensiveren en transformeren.
- Uitvoeren actieprogramma metropolitaanlandschap (veenweide).
- Verkenning naar potenties Marker- en IJmeer.
- Transformeren glastuinbouwgebied (globale aanduiding van de opgave).
- Knooppunten ontwikkelen langs PHS-corridors (prioritaire corridors Zaan en SAAL).
- Knooppunten ontwikkelen.
- Metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen.
- Wegcapaciteit vergroten op traject A6-A1-A9.
- Verbinding A8-A9 aanleggen.
- Westas aanwijzen als pilotgebied circulaire economie tevens zoekgebied datacenters.
- Aanwijzen van campuslocaties voor start-ups (indicatie).
- Locaties aanwijzen voor huisvesting studenten, starters en expats (indicatie).
- Binnenstedelijk intensiveren van woningbouw.
- Intensiveren van bestaande industrieterreinen.
- Uitvoeren actieprogramma metropolitaanlandschap (recreatief medegebruik).
- Aanstellen van een landschapscurator.
- Benutten kansen voor circulaire economie.
- Opzetten van upcyclestation.
- Opzetten van een pilot energiebesparing bij transformatie van bedrijventerrein.
- Floriade benutten om innovaties te stimuleren.
- Uitbreiden van knooppunt Schiphol Plaza.
- Uitvoeren van Strategische Agenda Toerisme.

3.3 Actietabel

MRA Agenda actienummer	*Omschrijving actie MRA Agenda*	*MRA-platform*	*Bestuurlijk trekker * Situatie tot bestuurswisseling Q2 2018*
1. Ruimte geven aan wonen en werken			
1.1 & 1.2	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.	Ruimte	Eric van der Burg, Joke Geldhof, Jaap Lodders, Jeroen van Spijk
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken.	Economie	Adam Elzakalai, Jop Fackeldey
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren '70- en '80-wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing en delen kennis over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.	Ruimte	Hans Krieger, John van den Heuvel, Tjeerd Herrema
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen.	Economie, Ruimte	Jaap Bond, Eric van der Burg
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte.	Economie, Ruimte	Jaap Bond, Adam Elzakalai
1.7	In 2016 hebben het Rijk, de luchtvaartsector en regionale overheden in de regio rondom Schiphol bestuurlijke afspraken gemaakt in het 'wonen en vliegen'-dossier. Doel van de afspraken is om meer ruimte te geven aan decentrale overheden om tegemoet te komen aan de grote woningbouwopgave in de MRA, zonder verslechtering van de positie van de luchthaven Schiphol. Inmiddels werken partijen de gemaakte afspraken uit in daartoe geëigende regelgeving. De verwachting is dat de uitwerking op korte termijn kan worden afgerond en nieuwe regelgeving in werking zal treden.	Ruimte, Economie	Joke Geldhof, Udo Kock, Adam Elzakalai
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd.	Ruimte, Mobiliteit	Joke Geldhof, Tjeerd Herrema
1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en uitbouwen tot een MRA-strategie verblijfsaccommodaties.	Economie	Harry Rotgans, Ed Rentenaar
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme.	Economie	Dennis Straat
1.11 *Nieuw*	Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA door minimaal 60.000 nieuwe woningen in aanbouw te nemen vanaf 2016 tot en met 2020.	Ruimte	Laurens Ivens, Tjeerd Herrema
2. Slimmer en innovatiever werken			
2.1	MRA Start-up, met gebruikmaking van (succesvolle) producten Start-up Amsterdam.	Economie	Floor Roduner, Wimar Jaeger
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuisvesting en huisvesting voor pas-afgestudeerden en internationale kenniswerkers.	Economie, PHO Wonen	Floor Roduner
2.3	*Vervalt*		
2.4	Locaties aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in de MRA waar datacenters zich kunnen vestigen met aandacht voor energievoorziening en een optimale benutting van restwarmte.	Ruimte, Economie	Eric van der Burg, Adam Elzakalai

MRA Agenda actienummer	*Omschrijving actie MRA Agenda*	*MRA-platform*	*Bestuurlijk trekker * Situatie tot bestuurswisseling Q2 2018*
2.5 t/m 2.8	De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie.	Economie	Udo Kock, Maaike Veeningen, Jan-Nico Appelman, Merijn Snoek
2.9	Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen.	Economie, Amsterdam Economic Board	Udo Kock, Jaap Bond, Dennis Straat
2.10 *Nieuw*	Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via INAmsterdam ondersteuning geven aan de Internationale nieuwkomers.	Economie	Floor Roduner
3. De leefkwaliteit verbeteren			
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap.	Ruimte, PHO ML	Adnan Tekin namens PHO Metropolitaan Landschap
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.	Ruimte, PHO ML	Sanna Munnikendam namens PHO Metropolitaan Landschap
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.	Ruimte, Economie, PHO ML	Adnan Tekin, Astrid Nienhuis, Ruud Grondel, Dennis Straat
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	Ruimte, PHO ML	Cees Loggen, Eric van der Burg, Jaap Lodders
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.	Ruimte, PHO ML	Hans Krieger, Luzette Wagenaar
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.	Ruimte, PHO ML	Cees Loggen, Eric van der Burg, Jaap Lodders
3.7	*Vervalt*		
3.8	De samenwerking in het sociale domein verkennen, gericht op de onderkant van de Arbeidsmarkt, verwarde mensen in de stad en gezondheidsverschillen.	MRA Agenda-commissie	
3.9	*Vervalt; samengevoegd met 1.4*		
3.10	De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt.	Economie, Ruimte	Jack van der Hoek

Vervolg op volgende pagina >

3.3 Actietabel – *vervolg*

MRA Agenda actienummer	*Omschrijving actie MRA Agenda*	*MRA-platform*	*Bestuurlijk trekker * Situatie tot bestuurswisseling Q2 2018*
4. Versnellen van de transitie naar een schone economie			
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio.	Economie, Ruimte, PHO DZH	Ad Meijer, John Nederstigt, Tim De Rudder
4.2	Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving.	Ruimte, PHO DZH	Jop Fackeldey, Tim De Rudder
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie.	Economie, PHO DHZ	Jaap Bond, Adam Elzakalai
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffen-analyse.	Economie, Ruimte, PHO DZH	Ad Meijer, Adam Elzakalai
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale markt-plaats op om dit sloopafval op regioschaal weer te verhandelen.	Economie, Amsterdam Economic Board, PHO DZH	
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras en hop voor bio-based producten.	Economie, Ruimte, PHO DZH	Marc Pol
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering.	Ruimte, Economie, PHO DZH	Elly van Wageningen, Mirjam van Meerten
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energie-akkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	Ruimte, PHO DZH	Jaap Lodders, Jack van der Hoek, Sanna Munnikendam, Abdeluheb Choho, Cora-Yfke Sikkema, John Nederstigt
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	Ruimte, PHO DZH	Sanna Munnikendam, Tim De Rudder
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woning-equivalenten.	Ruimte, Amsterdam Economic Board, PHO DZH, SG Warmte en Koude	Jack van der Hoek, Abdeluheb Choho, Sanna Munnikendam, John Nederstigt, Tjeerd Herrema
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	Ruimte, PHO DZH	Cora-Yfke Sikkema, Abdeluheb Choho
5. Beter verbinden			
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza.	Mobiliteit	Derk Reneman
5.2	Eén geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-schaal.	Mobiliteit	Derk Reneman
5.3	Eén aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes.	Mobiliteit, Ruimte	Derk Reneman, Ronald Vennik, Ed Rentenaar

MRA Agenda actienummer	*Omschrijving actie MRA Agenda*	*MRA-platform*	*Bestuurlijk trekker * Situatie tot bestuurswisseling Q2 2018*
5.4 (5.4 & 5.9)	Opstellen van een bereikbaarheidsagenda voor goederen, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor efficiënte en schone stedelijke distributie met zo min mogelijk hinder.	Mobiliteit	Derk Reneman, Ronald Vennik
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam.	Mobiliteit, Ruimte	Elisabeth Post, Jaap Lodders, Eric van der Burg, Mirjam van Meerten
5.6	*Vervalt*		
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op.	Mobiliteit	Elisabeth Post
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging van het openbaar vervoer.	Mobiliteit	Derk Reneman
5.9	*Samengevoegd met 5.4*		
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan.	Mobiliteit	Fred Delpeut, Pieter Litjens
6. De metropool klimaatbestendiger maken			
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's.	Ruimte	Gerard van der Top, Cora-Yfke Sikkema
6.2	*Samengevoegd met 6.1*		
6.3	*Samengevoegd met 6.1*		
6.4	Samenwerken met kennisinstituten en benutten van manifestaties zoals de Floriade 2022, om innovaties voor waterbestendigheid en voedselvoorziening in de regio te stimuleren en start-ups aan te trekken die zich op dit onderwerp richten.	Economie	
7. De metropoolregio weerbaarder maken			
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA.	MRA Regiegroep, MRA Agenda-commissie	MRA Regiegroep, MRA Agenda-commissie
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving.	Amsterdam Economic Board, MRA Agenda-commissie	MRA Agenda-commissie
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA-partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.	MRA Regiegroep, MRA Agenda-commissie	MRA Regiegroep, MRA Agenda-commissie

In het zogenoemde 'stoplichtenmodel' wordt de status van elke actie bijgehouden.
Het actuele stoplichtenmodel vindt u op: www.metropoolregioamsterdam.nl.

De zeven ontwikkelrichtingen

4

De MRA Agenda is opgesteld om accuraat op veranderende omstandigheden te kunnen inspelen. In de agenda staan acties waarop de bestuurlijke en ambtelijke aandacht en energie zich vanaf 2016 de komende 4 tot 10 jaar gaat richten.
In dit hoofdstuk staan de voorstellen voor acties gerangschikt onder zeven ontwikkelrichtingen. Voor alle ruimtelijke acties geldt dat de provincies Noord-Holland en Flevoland en de betrokken gemeenten de in deze agenda gemaakte afspraken als basis gebruiken bij hun op te stellen omgevingsvisies en bijbehorende omgevingsverordening.

4.1 Ruimte geven aan wonen en werken

Wat is er aan de hand?

De Metropoolregio Amsterdam is een gewilde plek om te wonen en te werken. Het aantal inwoners en banen groeit sterker dan het landelijk gemiddelde. De vraag naar woonruimte is groot. De prijzen van koop- en huurwoningen zijn sterk gestegen. Dit beeld is niet overal in de MRA hetzelfde. Hoogopgeleide jongeren willen zich vooral in de hoogstedelijke gebieden vestigen, met Amsterdam en Haarlem als favorieten. Vergrijzing en veranderingen in de zorg leiden tot andere woon- en zorgbehoeften. In Almere, Lelystad, Waterland en Amstelland-Meerlanden was in de afgelopen jaren een verminderde woningvraag, maar ook daar is de markt sterk aangetrokken. De druk op de woningmarkt leidt tot grote vraag naar betaalbare woningen. Ook in gemeenten met 'traditioneel' meer betaalbare voorraad komt het woningaanbod steeds meer onder druk te staan. De druk op de woningmarkt in en rond de steeds duurdere steden Amsterdam en Haarlem zal de komende jaren leiden tot nieuwe vraag naar goedkopere woningen in de metropoolregio die op dit moment te vinden zijn in steden als Zaanstad en Almere. ***Betaalbaarheid is een groot aandachtspunt.***
Verder zorgen demografische veranderingen voor andere eisen aan het woningbestand. Een groter deel van de gezinnen met jonge kinderen vertrekt weer uit de grote steden en door vergrijzing groeit de vraag naar nieuwe woonconcepten met zorgfuncties vlakbij de woning.

In de jaren 2015 tot en met 2017 zijn in de Metropoolregio Amsterdam (bruto) gemiddeld 12.500 woningen per jaar geproduceerd.
De leegstand van kantoren is de afgelopen jaren aanzienlijk gedaald, waardoor in enkele deelregio's alweer tekorten dreigen. Een MRA-brede aanpak om een optimale balans in vraag en aanbod van werklocaties te realiseren blijft noodzakelijk. Het aantal bezoekers stijgt sterk, vooral in Amsterdam. Via internet worden steeds vaker woningen verhuurd als overnachtingsplek voor bezoekers.

Waar kiezen we voor?

Het is van groot belang dat we de sterke vraag naar woningen goed invullen. De regio heeft de vaak jonge en hoogopgeleide nieuwkomers die de motor vormen van de economie hard nodig. Tegelijk willen we dat ook andere inwoners met andere woonwensen een plek kunnen vinden in deze metropool. Woningen bouwen alleen is niet genoeg. We moeten de juiste woningen op de juiste plekken bouwen, en zorgen voor een hoogwaardige leefomgeving en voor goede verbindingen met het openbaar vervoer. Dit lukt alleen als we binnen de MRA afspraken maken over de verstedelijking. De MRA kiest voor een woningmarkt waar iedereen die hier wil wonen aan zijn trekken kan komen. Daarom zet de MRA in op het realiseren van een zo breed mogelijk palet aan woon- en werkmilieus. Gezien de vraag naar hoogstedelijke woonmilieus en het belang van grote groengebieden voor de leefkwaliteit in de regio, zetten we nadrukkelijk in op verdere verdichting binnen bestaand stedelijk gebied. Liefst met een grote mix aan functies: wonen, werken, winkelen, recreëren en ruimte voor ontmoeting vlakbij elkaar. Wonen en werken op korte afstand van elkaar is essentieel voor een goed functionerende metropoolregio. We geven daarom prioriteit aan transformeren en bouwen op plekken die al goed bereikbaar zijn per ov en fiets óf daar waar werk in de nabijheid is. We willen rond de luchthavens meer ruimte voor transformatie binnen stedelijk gebied. In de Gebiedsagenda zijn met het Rijk voor de MRA vier majeure verstedelijkingsopgaven benoemd rond de gebieden: Zuidas, Schiphol-Haarlemmermeer, Noordzeekanaalgebied-ZaanIJ, Almere-Markermeer.

Volgens de demografische prognoses zijn tussen 2017 en 2040 minimaal 230.000 nieuwe woningen nodig in de MRA *(zie kader)*. Daarom zijn alle nu bekende locaties die eerder zijn aangewezen voor woningbouw nodig. Bouwen buiten bestaand bebouwd gebied doen we op de locaties die binnen

Nieuwe woningen

In het Ontwikkelingsbeeld staat dat er tot 2030 150.000 woningen bij moeten komen in de MRA. In 2011 bleek de bevolkingsgroei in de MRA hoger te zijn dan in het Ontwikkelingsbeeld was geschetst. Het aantal bij te bouwen woningen tot 2040 werd tijdens de bespreking van de Rijksstructuurvisie RRAAM via een motie vastgelegd op 300.000. Tot en met 2020 worden versneld 60.000 woningen gerealiseerd. Voor de lange termijn is de potentiële plancapaciteit in totaal 300.000 woningen.

de bestaande afspraken van de MRA vallen, om het door de bewoners en bezoekers zo gewaardeerde landschap te beschermen. Deze locaties zijn in Almere, Amsterdam (IJburg2) en Haarlemmermeer. Om de zee- en luchthavens voldoende mogelijkheden te geven om te groeien en te vernieuwen, blijven bestaande werkgebieden en reserveringen voor de toekomst in stand. Wel gaan we op zoek naar manieren om deze functies te laten samengaan met het bouwen van woningen om aan de vraag naar beide tegemoet te kunnen komen. We voeren het uitvoeringsprogramma Noordzeekanaalgebied (NZKG) onverkort uit, waarbij gewerkt wordt aan een slimmere en duurzame haven die inspeelt op mondiale veranderingen en waar ruimte is voor andere functies zoals woningbouw. We voeren de Strategische Agenda Toerisme uit waarbij de spreiding van toerisme wordt gestimuleerd en de toeristische trekpleisters, zoals Zaanse Schans, Amsterdam Beach, Muiderslot en de Beemster, verder worden ontwikkeld en volop worden benut.

Acties: wat gaan we doen?

- Bouwen en aanpassen wordt voortaan op MRA-niveau gedaan en per deelregio uitgewerkt, met een coördinerende rol voor de provincies. Hierbij geven alle MRA-gemeenten aan welke binnenstedelijke locaties in de komende 4 tot 10 jaar ter beschikking komen. Om de diversiteit onder bewoners te garanderen, zet de MRA in op voldoende betaalbare woningen in de huursector (zowel sociale huur als middensegment). Gemeenten maken afspraken met corporaties als invulling van de programmeringsafspraken. Invulling van concrete woningbouwprogramma's binnen gemeentelijke bouwlocaties is lokaal maatwerk en blijft een gemeentelijke verantwoording.

- De gemeenten in de MRA zetten in op versnelling van de woningproductie. Concrete doelstelling is 60.000 woningen in aanbouw te nemen vanaf 2016 tot en met 2020.

- We benutten de mogelijkheden voor transformatie en herstructureren van overbodige kantoren en bedrijventerreinen maximaal. MRA-partners passen Plabeka aan op bijstelling van de planvoorraad en zetten in op functiemix (onder meer transformaties naar wonen zoals ZaanIJ). We sturen gezamenlijk op het verplaatsen van bedrijven indien dit de mogelijkheden voor transformatie vergroot. De Omgevingswet is daarbij een kans. De MRA-gemeenten passen bestemmingsplannen aan om grotere flexibiliteit mogelijk te maken, bijvoorbeeld voor het omzetten van leegstaande winkelpanden en slecht functionerende wijkwinkelcentra naar (tijdelijke) woon/werkruimte. Ook dit is lokaal maatwerk. De MRA heeft hierin een adviserende rol. Bij Greenport Aalsmeer komt de komende 10 jaar mogelijk 350 hectare vrij voor transformatie. Het herstructureren en herbestemmen van deze ruimte zal door marktpartijen en regionale partijen gezamenlijk moeten worden opgepakt. De MRA-partners nemen samen met de luchtvaartsector het initiatief om rond wonen, werklocaties en vliegen een voorstel te doen richting het Rijk. Doel daarvan is de schijnbare tegenstelling tussen beide thema's te overbruggen.

- In de voormalige groeikernen (Almere, Lelystad, Purmerend en Haarlemmermeer) zijn met name in de jaren zeventig en tachtig veel grote wijken gerealiseerd. Om stapeling van problemen op sociaal en fysiek vlak in deze wijken te voorkomen, delen deze voormalige groeikernen hun kennis over methoden om potentiële problemen in een vroegtijdig stadium te signaleren en gebieds- en vraagstukgericht aan te pakken. Naast de voormalige groeikernen onderzoeken ook de overige MRA-gemeenten wat de behoeften zijn vanuit de zorgvraag en de vergrijzing, en onderzoeken ze of flexibeler bestemmen binnen bestaande wijken hier mogelijkheden kan bieden.

- Door uitvoering te geven aan Vastgoedmarketingstrategie van de MRA worden internationale investeerders aangetrokken die waarde toevoegen aan de Metropoolregio Amsterdam.

- De komende vier jaar zetten we in op knooppuntontwikkeling waarbij de prioriteit ligt langs de spoorcorridors waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd: Alkmaar - Utrecht en Leiden - Lelystad, met prioriteit op het eerste deel van de Zaancorridor (Amsterdam CS - Uitgeest) en op de SAAL-corridor (Schiphol - Amsterdam - Almere - Lelystad). MRA gemeenten met ov-knooppunten halen belemmeringen voor transformatie en nieuwbouw rond knooppunten weg door flexibele bestemmingen in bestemmingsplannen op te nemen en prioriteit te geven aan deze gebieden bij investeringen en bij het grondbeleid. Hierbij geven gemeenten en provincies een aantal kwalitatieve uitgangspunten mee op basis van regionale afstemming. We ontmoedigen grootschalige nieuwbouw en vestiging van publiekstrekkende functies op plekken die slecht bereikbaar zijn per ov en fiets.

- Om het toenemende aantal bezoekers te spreiden en te faciliteren herijken de MRA-partners de Regionale Hotelstrategie 2016-2022 op korte termijn, en bouwen deze op middellange termijn uit tot een Regionale Accommodatiestrategie.

Centrum van Zaandam

't Twiske

4.2 Slimmer en innovatiever werken

Wat is er aan de hand?

De economie verandert. De grootste economische crisis sinds de oorlog heeft zijn uitwerking niet gemist. Megatrends als internationalisering, digitalisering, opkomst van nieuwe technologieën en een steeds schaarser aanbod aan grondstoffen hebben grote impact op de economie van de MRA. De toekomst voor vertrouwde steunpilaren van de regionale economie is onzekerder geworden. Tegelijkertijd komen nieuwe sectoren en bedrijvigheid juist op, sommige met ontwrichtende kracht.

De MRA heeft veel kwaliteiten in huis die van grote waarde kunnen zijn in deze snel veranderende economie. Het kapitaal van de MRA zit in de talenten van haar inwoners, maar ook in de aantrekkingskracht van de regio op talent van buiten. De MRA onderscheidt zich als de nummer 1 internethub van de wereld en het rijke culturele klimaat. Het cultuuraanbod staat echter onder druk door bezuinigingen en versnippering van initiatieven.

De economie van de MRA groeit al sinds de jaren negentig sneller dan die van de rest van Nederland. In de afgelopen crisisjaren deed de MRA het economisch minder goed dan andere metropolen in Noordwest Europa. De arbeidsproductiviteit steeg minder snel dan in concurrerende regio's en de werkloosheidscijfers lagen hoog. Dit beeld is de afgelopen twee jaar veranderd, met een snel afnemende werkloosheid en een goede performance vergeleken met andere Europese regio's. Wel blijft de werkloosheid onder met name laagopgeleiden hoog. Bovendien neemt ook het aandeel banen in het middensegment van de arbeidsmarkt af. Verder concentreert werk voor hoger opgeleiden zich steeds meer in steden, Amsterdam voorop. De mate waarin de economie van de MRA kan inspelen op deze veranderende vraag naar arbeid en kennis en succesvol weet te innoveren, zal bepalend zijn voor onze toekomstige welvaart en welzijn.

Waar kiezen we voor?

De partijen in de MRA zetten in op een slimme en innovatieve metropool, waarin kennis centraal staat: het ontwikkelen, het delen en het toepassen ervan. De MRA moet excelleren in kennisklimaat. Hier werken we aan in een intensieve samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheden met speciale aandacht voor de vijf door de Amsterdam Economic Board (AMECBoard) gekozen uitdagingen (health, mobility, digital connectivity, circular economy en jobs of the future). We willen deze samenwerking intensiveren en uitbreiden naar vergelijkbare organisaties binnen en buiten de MRA. Op campussen kunnen kennis en bedrijven optimaal van elkaar profiteren. De kennis van de inwoners van de MRA, het kapitaal, zal gedurende het hele werkzame leven moeten worden versterkt via een leven lang leren.

Start-ups en snel groeiende bedrijven moeten de ruimte krijgen - letterlijk en figuurlijk - in attractieve interactiemilieus. De MRA kan als proeftuin functioneren voor nieuwe ideeën, producten, diensten en smart manufacturing. Een voorbeeld hiervan is het Actieprogramma Mediavalley van de Gooi en Vechtstreek voor digital connectivity. Het doel is een metropoolregio waar de overheden bedrijven, instellingen en bewoners op allerlei manieren uitdagen om met innovatieve oplossingen te komen, maar ook leren van ontwikkelingen en oplossingen in andere metropolen of steden. Daarnaast spelen de MRA-partijen een actieve rol in het matchen van lokale projecten en (inter)nationale doelen en fondsen voor kennis en innovatie.

Acties: wat gaan we doen?

- Voor het aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten bieden de MRA-partners ondersteuning bij het vinden van locaties en zetten onder meer in op campusontwikkeling en toeleiding naar (groei-)kapitaal, waarbij intensief wordt samengewerkt met alle stakeholders binnen de start-upgemeenschap zelf. We kijken daarbij nadrukkelijk naar werkgebieden in de regio die hiervoor kansen bieden. Dit gaat gepaard met woonruimte: de MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuisvesting, huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers.

- Om de internethub MRA te versterken, wijzen de MRA-partners een plek aan in de Westas waar datacenters zich veilig kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.

- De MRA-partners investeren in de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en maken afspraken met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen gericht op praktijkgericht technisch onderwijs en meer instroom op de technische arbeidsmarkt via het Techniekpact. Voor het up-to-date houden van de kennis van werknemers, ontwikkelt de MRA ook samen met de AMECBoard, SER en de Onderwijsraad het actieplan Leven Lang Leren met bijbehorend investeringsfonds.

- Daarnaast investeren de MRA-partijen in het primair en voortgezet onderwijs door onder meer het financieren van excellentieprogramma's en programma's voor het ontwikkelen van coderen en programmeren. De MRA lobbyt bij het Rijk om geld voor scholing en banenplannen – zoals de Asschergelden – niet sectoraal, maar regionaal in te zetten.

- De Amsterdam Economic Board intensiveert de verbindingen tussen de kennisclusters en bedrijfsleven – in met name het MKB – in de regio.

't Twiske, Landsmeer

Media Valley - Beeld en Geluid (foto: Flickr Husky)

4.3 De leefkwaliteit verbeteren

Wat is er aan de hand?

Wereldwijd is er tussen stedelijke regio's een concurrentieslag om de meest talentvolle mensen binnen te halen die de motor vormen van de economie. Lukt dat, dan volgt de bedrijvigheid die ook anderen werkt verschaft. Bedrijven hebben immers ook schilders nodig, en loodgieters, schoonmakers en cateraars. Zo werken we aan een metropoolregio waar voor iedereen een plaats is. Jonge professionals, expatgezinnen en studenten letten bij de keuze van hun woonplek natuurlijk op internationale bereikbaarheid en de aanwezigheid van goede kennisinstituten en internationale scholen. Maar wat uiteindelijk de doorslag geeft, is de leefomgeving. De MRA scoort daar goed op. Onze regio kent een grote culturele diversiteit: van internationale topmusea en spraakmakende broedplaatsen tot de historische landgoederen in het Gooi en de binnenduinrand.

Een sterk onderscheidend punt van de regio is daarnaast de combinatie van stedelijkheid en landelijkheid op korte afstand van elkaar. Het regionale landschap, met veenweiden, duinen, veel water, bossen en parken draagt sterk bij aan de aantrekkelijkheid van de regio als vestigingslocatie. De bezoekcijfers aan parken en grote groengebieden zijn in de laatste tien jaar verdubbeld, voor sommige gebieden zelfs verzesvoudigd. Door deze groei, die door de verwachte bevolkingstoename nog zal doorgaan, en door de organisatie van grote evenementen wordt de druk op het landschap groter. Tegelijk kan de transitie naar grootschalige landbouw leiden tot afname van de recreatieve waarde en de biodiversiteit van de veenweiden. Ook is er steeds minder geld beschikbaar voor investeringen in het landschap en voor het beheer. Daar kan de gebruiks- en belevingskwaliteit van het landschap ernstig onder gaan leiden.

Waar kiezen we voor?

De MRA moet een prettige plek zijn om te wonen en te werken, op te groeien en oud te worden. Voor iedereen. En overal. Met aandacht voor sociale samenhang. Daar staat of valt de economische ontwikkeling mee. Een bruisend cultureel klimaat draagt bij aan de slimme en innovatieve metropool; kwalitatief hoogwaardig, internationaal onderscheidend en goed bereikbaar. Binnen de regio versterken de culturele instellingen en bezienswaardigheden elkaar. Daarom kiezen we voor versterking van het cultureel aanbod en profilering. De steden (groot en klein) en het metropolitane landschap kunnen niet zonder elkaar. In de steden moet een gevarieerd woningaanbod zijn en een aantrekkelijke openbare ruimte, met parken en straatbomen. De steden moeten goed verbonden zijn met de landschappen met regionale ov- en fietsnetwerken. Die landschappen moeten een scala aan recreatiemogelijkheden en natuurbeleving bieden, en een zo hoog mogelijke biodiversiteit.

De MRA kiest voor goede routenetwerken voor wandelen, recreatief fietsen en varen. We gaan geen nieuwe plannen maken om recreatiegebieden te ontwikkelen, maar we zetten in op behoud, ontwikkeling en goede ontsluiting van de bestaande landschappen. Hierbij gaan we het water in de regio beter benutten, door uitbreiding van het vaarnetwerk, maar ook door de ontwikkeling van de potenties van het binnenmeer van de metropoolregio IJmeer/Markermeer voor recreatie en natuur. We zoeken naar oplossingen voor het beheer van de landschappen. Ook kijken we naar de wenselijkheid van grote evenementen in de buitengebieden. De veenweidegebieden en de binnenduinrand zijn karakteristiek voor de regio. Ze zijn niet alleen landbouwgebied, ze zijn ook uitermate belangrijk voor recreatie en kennen een hoge biodiversiteit. Beide waarden staan onder druk. We bewaren het karakter van deze gebieden. De boeren blijven de belangrijkste landschapsbeheerders. We zoeken naar combinaties van voedselproductie, waterberging, recreatie en verhoging biodiversiteit, waarbij elk veenweidegebied andere oplossingen vraagt, afhankelijk van de geschiedenis, de bodem en het gebruik.

Acties: wat gaan we doen?

- Om het landschap beter te benutten, maken de MRA-partners een Actieprogramma Metropolitaan Landschap dat richting geeft aan recreatie, waterbeheer, voedsel- en energieproductie en biodiversiteit en voeren dit uit. In dit programma onderzoeken we de mogelijkheden van een landschapsfonds en landschapscompensatieregeling en komen we met een financieringsconstructie voor het beheer. Voor het veenweidegebied zetten we in op het behoud van het landschap en het beter benutten voor recreatie en waterberging, met behoud en liefst verbetering van biodiversiteit. De boeren krijgen daarbij meer ruimte voor verbreding van hun bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door langlopende natuurcontracten. We moderniseren de recreatieschappen.

- We stellen een curator voor het landschap aan, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen, bijvoorbeeld door het organiseren van een biënnale gericht op landschapskunst en stimuleren van voorzieningen, zoals onderscheidende horeca in samenwerking met de boeren.

- We stellen een regionaal plan voor afstemming van evenementen op dat is gericht op optimale verdeling van overlast en inkomsten van grote evenementen. De inkomsten komen bij voorkeur ten goede aan het beheer van het landschap.

- We voeren een verkenning uit naar de metropolitane potentie van het IJmeer/Markermeer, en zoeken daarbij nadrukkelijk samenwerking met het Rijk en de waterbeheerders.

- De MRA-partners voeren een quick scan uit voor grote lopende landschappelijke projecten, zoals de Markermeerdijken, om na te gaan in hoeverre de in de MRA Agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.

- Om de sociale en culturele samenhang te versterken, schalen de MRA-partners onder meer het initiatief 'Balans in de stad' van de gemeente Amsterdam op naar 'Regio in balans'. De steden Almere, Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Zaanstad verkennen de samenwerking in het sociaal domein. In eerste instantie richten zij zich daarbij op onderwerpen als de onderkant van de arbeidsmarkt, verwarde mensen in de stad en gezondheidsverschillen. Ze werken aan een effectievere aanpak voor belangrijke maatschappelijke opgaven en

Oostvaardersplassen

Markermeer (foto: Flickr B. Leenders)

vergroten gezamenlijk hun slagkracht. Verder delen de MRA-partners hun kennis over preventie van problemen in voormalige groeikernen en verouderde wijken.

- De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal en die nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt.

4.4 Versnellen van de transitie naar een schone economie

Wat is er aan de hand?

Uitputting van grondstoffen en fossiele energiebronnen zorgt wereldwijd voor onvoorspelbaardere prijzen en onzekerheid op de langere termijn. Verandering van grondstoffen- en energiestromen hebben grote impact op de economie. De Nederlandse economie is relatief energie-intensief en draait bovendien grotendeels op fossiele energiebronnen. Daardoor zal de energietransitie naar een CO_2-emissiearme energievoorziening juist in Nederland leiden tot relatief grote veranderingen.
Om de impact op het klimaat te verminderen en minder afhankelijk te worden van externe bronnen hebben we in internationaal en nationaal verband afgesproken om de transitie naar een duurzame energievoorziening te versnellen. Zowel Nederland als geheel als de MRA liggen nog niet voor alle doelen op schema. Dit vraagt om extra inspanningen. De ruimtelijke en economische impact hiervan is groot.
In een circulaire economie gaan we slim om met energie, water, grondstoffen en voedsel. Het is een economie waar 'afval' een grondstof is en energie komt van duurzame bronnen. Circulair, want grondstoffen worden na gebruik teruggewonnen én ingezet om nieuwe waarden te genereren. In een circulaire economie kijken we op een andere manier naar productiecycli en afvalstromen. Indien we erin slagen efficiënter om te gaan met grondstoffen, heeft dit positieve effecten op de milieu- en leefkwaliteit. Het levert ook economisch rendement en kansen op. De MRA met de logistieke hubfuncties, creatieve bevolking en innovatieve bedrijven kan internationaal voorloper worden op het gebied van circulaire economie. Dit zal de regio nieuwe bedrijvigheid opleveren.

Juist bij de energietransitie en circulaire economie is het schaalvoordeel van de MRA belangrijk. Het is gemakkelijker om op het schaalniveau van de metropoolregio energiedoelstellingen te halen dan dat iedere gemeente dit zelf en op eigen grondgebied moet doen. Ook zijn veel stromen, netwerken en effecten gemeente- en provinciegrens overstijgend.

Waar kiezen we voor?

We willen een duurzame, internationaal concurrerende metropoolregio zijn die minder afhankelijk is van externe bronnen en die zich ontwikkelt tot internationale grondstoffenhub.
Om dit doel te bereiken voeren we de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid MRA uit. Deze heeft vier prioriteiten: circulaire en biobased economie, gebouwde omgeving, warmte- en koudenetten en smart grids. Om succesvol te zijn in de uitvoering van deze agenda is een programmatische aanpak noodzakelijk. We leren daarbij van elkaar en kopiëren succesvolle programmering, zoals geothermie in de bestaande bouw in Haarlem, het nieuwe warmtenet in Zaanstad, en de gecombineerde warmte-CO_2-opgave bij de Greenport. We maken een herkenbare aansluiting bij de landelijke verduurzamingsopgave, zoals het Energieakkoord. We ontwikkelen gereedschappen om energie en verduurzaming onderdeel uit te laten maken van de afwegingen in het ruimtelijk-economisch domein, zoals de MRA-brede Grondstoffenatlas en de bijdrage aan de Nationale Energieatlas. We nemen belemmeringen weg daar waar eigen regelgeving knelt en lobbyen voor aanpassing van wet- en regelgeving op landelijk en Europees niveau. We stellen plekken beschikbaar in de metropoolregio voor tijdelijk gebruik en pilots. We werken hiertoe intensief samen met andere overheden, bedrijven en kennisinstellingen, bijvoorbeeld via de Amsterdam Economic Board.

Acties: wat gaan we doen?

- Om grondstoffen beter te benutten, stellen de MRA-partners een plan op met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens, zowel door locaties beschikbaar te stellen voor bijvoorbeeld wind- en zonne-energie als in regelgeving. MRA-partners stellen een roadmap op om via een lobby de vergunningverlening te versnellen en de wetgeving aan te passen en zorgen voor (tijdelijk) flexibelere regelgeving op aan te wijzen locaties. De MRA-partners wijzen de Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aan als pilotgebieden voor circulaire economie. Verder bieden de Zaanse Schakel, Flevokust Lelystad, Havenbedrijf Amsterdam, Science Park, Noordzeekanaalgebied, Zuidas, bedrijventerreinen (windturbines) en sluizencomplex IJmuiden kansen.

- De MRA wijst plekken aan voor de tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regioschaal weer te verhandelen. Ook komen er upcycle stations, voor nieuwe circulaire bedrijvigheid. Daarnaast stimuleert en helpt de MRA bij het opstarten van proefprojecten bij de transformatie van bedrijventerreinen en kantoren met als doel kennis op te doen over de meest optimale benutting van energieopwekking en -besparing.

- Verder stellen de MRA-partners een MRA-brede grondstoffenatlas op, met grondstoffenanalyse: door te laten zien hoe de stromen lopen, wordt zichtbaar hoe deze aan elkaar te koppelen zijn en kunnen regionaal afspraken worden gemaakt over afvalstromen. Deze kennis en kunde kan vervolgens verder worden verspreid in de MRA. Deelregio's helpen elkaar bij het realiseren van doelen.

- Braakliggende terreinen die de komende jaren vrij zijn om te gebruiken voor de verbouw van biobased gewassen, zoals vlas, hennep, olifantsgras, hop en voor de opwekking van zonne-energie worden geïnventariseerd.

- De MRA-partners onderzoeken de diverse manieren waarop nu regionaal afval wordt ingezameld en doen voorstellen voor een beter, regionaal geïntegreerd afvalinzamelingssysteem waarbij de grotere schaal belangrijke financiële en circulaire voordelen oplevert.

- Om de energietransitie te versnellen maken we een regionaal programma voor energieafspraken over de ruimtelijke doorvertaling van het landelijke Energieakkoord en leveren we een bijdrage aan de Nationale Energieatlas. Ook stellen de MRA-partners een regionaal programma op voor het versnellen van energiebesparing, en voeren dit uit.

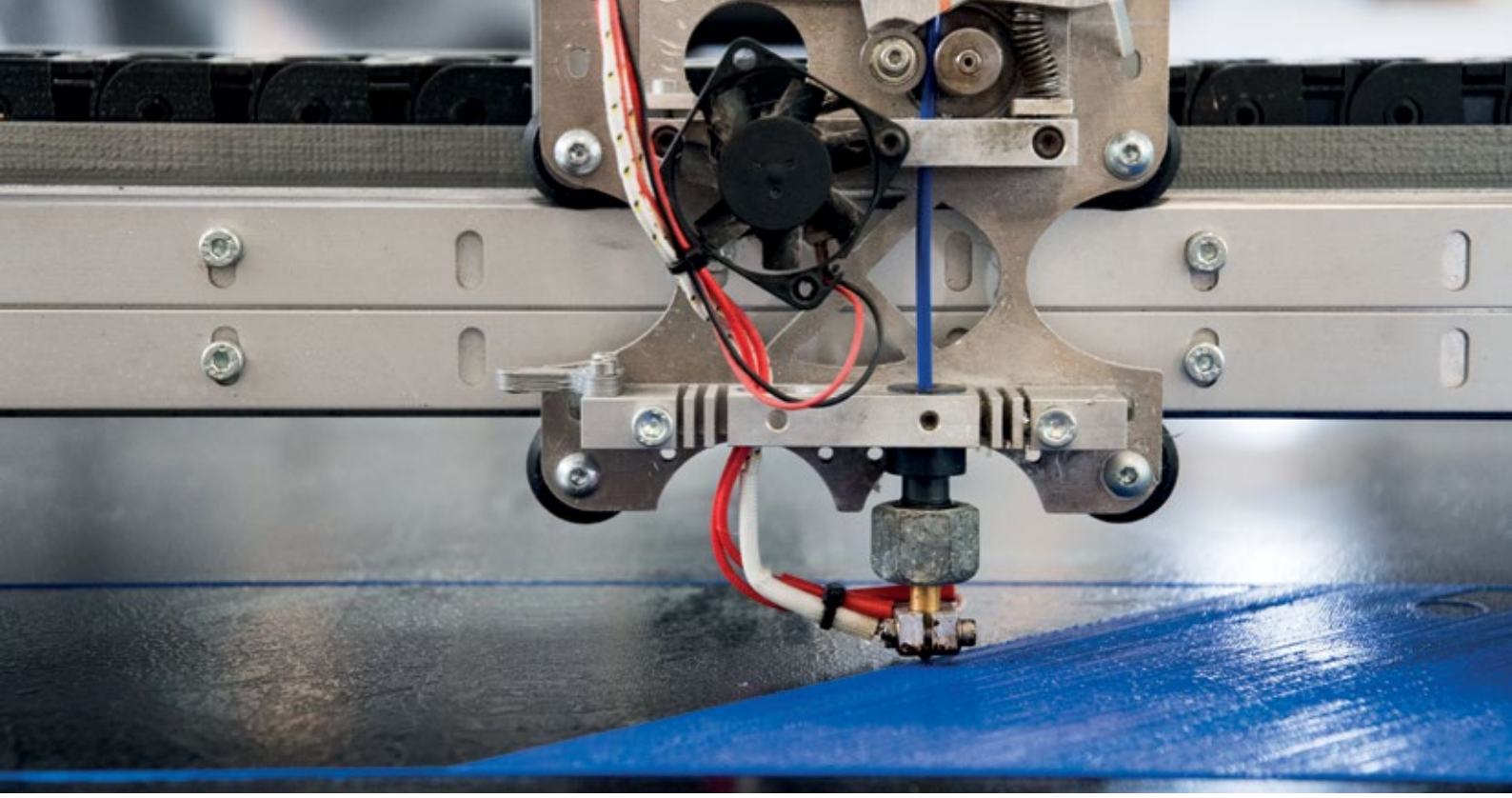

3D-printer in bedrijf

Tata Steel te Velsen (foto: Flickr I. Huizing)

- We schalen pilots over slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids op, met als doel: vraagsturing en energie-opslag.

- De MRA-partners breiden warmte- en koudenetwerken uit en verknopen deze – aansluitend op het MRA warmte/koude-programma – om regionaal een hogere efficiëntie te bereiken voor onder meer 300.000 extra woningequivalenten.

4.5 Beter verbinden

Wat is er aan de hand?

Wonen, werken en voorzieningen concentreren zich steeds meer in de steden. Daarbuiten neemt het voorzieningenniveau af. Dit veroorzaakt een groei van het verkeer van en naar de steden, wat vooral in de spits tot problemen leidt. Deze problemen worden vergroot doordat op de autowegen een sterke menging is tussen het verkeer dat naar Amsterdam gaat en het verkeer dat deze stad alleen passeert. Daarnaast stijgt het sociaal-recreatieve verkeer. De grote groengebieden in de metropoolregio worden steeds meer bezocht en dat gebeurt vooral per fiets. Het aantal toeristen dat de MRA bezoekt stijgt sterk, net als de reisdoelen die ze bezoeken. Toeristen maken daarbij steeds meer gebruik van het openbaar vervoer en de fiets. De bestaande ov- en fietsnetwerken zijn niet op deze groeiende vraag berekend. Ook het stijgende aantal evenementen in de metropoolregio zorgt voor meer vervoerbewegingen. Het goederenvervoer is vooral voor de haven, Greenport Aalsmeer en Schiphol van essentieel belang.

Met de toenemende verstedelijking in de regio kan het goederenvervoer in het gedrang komen. In de komende jaren wordt een flink aantal grote infrastructuurprojecten uitgevoerd, zoals Zuidasdok, capaciteitsvergroting van het spoor en op meerdere rijkswegen, vooral tussen Schiphol, Amsterdam en Almere. De Noord/Zuidlijn zal vanaf de ingebruikname in 2018 vervoersstromen en bereikbaarheid gaan veranderen. Ook investeren we de komende jaren flink in hoogwaardig regionaal en lokaal openbaar vervoer door R-net uit te bouwen, onder meer langs de A9 en in het Gooi, maar ook door het tramnet van Amsterdam sneller en efficiënter te maken. In de vervoerssector zijn veel technologische innovaties, bijvoorbeeld smart mobility, zelfsturende auto's, elektrische fiets. Dit kan in de nabije toekomst leiden tot verschuivingen in de vervoersbewegingen en tot andere eisen aan het wegennet en ov-net. Deze verschuivingen zijn nu nog niet te overzien. Hier moet de MRA nadrukkelijk de vinger aan de pols houden. De toename van verkoop via internet vraagt om andere distributieoplossingen.

Waar kiezen we voor?

De MRA gaat beter functioneren door onze agglomeratievoordelen beter te benutten, het gevoel van nabijheid tussen de verschillende kernen te vergroten, het reizen binnen, van en naar de MRA te vergemakkelijken en het landschap beter te ontsluiten. Een verdere uitrol van het hoogwaardige ov-netwerk met hoge frequenties is hiervoor noodzakelijk. De financiering van het regionale ov-netwerk staat echter juist onder druk. Hier moeten we oplossingen voor vinden. Door lokale en regionale fietsnetwerken beter met elkaar te verbinden ontstaat één metropolitaan fietsnetwerk. En door dit netwerk op aantrekkelijke plekken beter aan te sluiten op het openbaar vervoer kan veel winst worden behaald. De gebruiksmogelijkheden van het openbaar vervoer zelf kunnen worden verbeterd door het voor de reiziger als één netwerk te laten functioneren en te presenteren. Bestaande knooppunten van vervoersstromen kunnen beter worden benut, door deze vervoerskundig, ruimtelijk en economisch in samenhang te ontwikkelen. Voor een duurzaam bereikbare metropool geven we daarom prioriteit aan transformeren én bouwen op plekken die al goed bereikbaar zijn per ov en fiets óf daar waar veel banen en voorzieningen in de nabijheid zijn. Er is of komt een groot aantal Rijks- en regionale investeringsprogramma's op het gebied van infrastructuur in uitvoering. Dit gaat om de bereikbaarheidsprogramma's van regio en Rijk voor het spoor *(Programma Hoogfrequent Spoor)*, de weg *(uitbreiding A6-A1-A9, A10 Zuid, omlegging A9 Badhoevedorp, N23)* en lokaal/regionaal openbaar vervoer *(investeringsagenda's ov)*. En uitvoeren van de MIRT-planstudies *(A27/A1, A10 Knooppunten Nieuwe Meer, A7/A8)* en MIRT-onderzoeken *(A7 Amsterdam-Hoorn, A1 Oost en stedelijke bereikbaarheid MRA)*. Regionaal wordt de A8-A9 opgepakt.

Door intelligente regie op verkeer, bouwactiviteiten en evenementen en door afspraken met bedrijven houden we de overlast voor bedrijven, bewoners en bezoekers binnen acceptabele grenzen.

De MRA zet, in samenwerking met het Rijk, in op het verbeteren van de stedelijke bereikbaarheid, onder meer door de mogelijkheid van een tweede ringweg om Amsterdam te onderzoeken en daarmee de autostromen te scheiden. In steden zoeken we in samenwerking met innovatieve bedrijven duurzame oplossingen voor de first and last mile. De voetganger, de fietser en het openbaar vervoer hebben hierbij voorrang.

Verbeteren van landzijdige bereikbaarheid van de luchthavens Schiphol en Lelystad heeft prioriteit om bestaande knelpunten weg te nemen en ruimte te bieden voor groei van de luchthavens.

De MRA zet zich samen met andere regio's in voor betere internationale spoorverbindingen met belangrijke bestemmingen in Duitsland.

Het versterken van de digitale connectiviteit van de metropool, en de aanwezige datahubs in het bijzonder, is hard nodig om de voordelen die dit biedt voor de economie te behouden.

Wij kiezen voor een slimme en schone logistiek, met name in en rond de steden. Dit is van belang voor zowel de doorstroming als de leefkwaliteit.

Acties: wat gaan we doen?

- De MRA gaat de regionale netwerken verbeteren door ov- en fietsnetwerken op te waarderen en te koppelen. We wijzen fietscorridors aan op het niveau van de metropool waardoor fietsroutes voor woon/werk-verkeer en recreatie met elkaar worden verbonden. De MRA zorgt voor dekking vanuit regionale fondsen voor infrastructuur als kleine gemeenten de eigen bijdrage voor ontbrekende schakels niet kunnen opbrengen.

- De Vervoerregio Amsterdam maakt in samenwerking met de provincies en vervoerders één lijnennetkaart van het MRA ov-netwerk voor de hele MRA, met een herkenbare lijnvoering op MRA-schaal ongeacht de ov-modaliteit en ongeacht de uitvoerende partij. De herkenbaarheid van het MRA ov-netwerk wordt op alle stations zichtbaar gemaakt.

Schiphol Plaza (foto: Flickr E. Martinez)

- We verbeteren de ov-bereikbaarheid van de luchthavens door prioriteit te geven aan de uitbreiding en verbetering van knooppunt Schiphol Plaza en daarnaast in te zetten op de aansluiting van luchthaven Lelystad op openbaar vervoer en snelweg.

- De MRA-partners brengen één aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand door onder meer de aanleg van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes.

- Om toekomstige problemen voor te zijn, maken we een stedelijke/regionale bereikbaarheidsagenda voor goederenvervoer. Dit betreft alle soorten goederen via alle modaliteiten.

- We onderzoeken welke nieuwe infrastructuur investeringen de meeste prioriteit hebben na 2025 en betrekken daar in elk geval de uitbreiding van het Amsterdamse metronet, de voltooiing van een tweede ringweg om Amsterdam en de IJmeerverbinding bij. De MRA-partners gaan in overleg met het Rijk over de benodigde structurele financiering om het ov-systeem draaiende te houden en voor capaciteitsvergroting voor de A1 en A9.

- Om het verkeer- en vervoersysteem slimmer te benutten, stelt de MRA een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op, met aandacht voor zelfrijdende voertuigen, doorontwikkeling verkeersmanagement, uitrol elektrisch rijden, open data, schoner maken ov, slim parkeren. Daarbij sluiten we aan bij de projecten die op dit moment al voor sommige van deze thema's in de MRA lopen en maken we gebruik van de kennis die hiermee wordt opgebouwd. Daarnaast onderzoeken we de toekomstige bekostiging van het openbaar vervoer.

- De MRA-partners gaan de stedelijke distributie verbeteren door het stedelijk distributienetwerk efficiënter vorm te geven.

- MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan die afspraken maakt met wegbeheerders, vervoerders en organisatoren van evenementen. Ook zoekt de regisseur naar mobiliteitsoplossingen bij werkzaamheden en bij bedrijven.

Centrum/Verwulft
Mercedes-Benz
9184

Illustratie van de actie voor één lijnennetkaart voor het regionale openbaar vervoernetwerk. Doel is het vergroten van het reisgemak van de ov-gebruiker in de MRA.

4.6 De metropoolregio klimaatbestendig maken

Wat is er aan de hand?

De wereldwijde klimaatverandering zorgt voor een stijgende zeespiegel, grotere rivierafvoeren en extremer weer. Daarnaast laten recente inzichten de enorme impact van een eventuele overstroming zien, terwijl tegelijkertijd het geïnvesteerd vermogen achter de dijken toe neemt. Het watersysteem van de MRA is bovendien een peilgereguleerd systeem met beperkte mogelijkheden voor fluctuaties en het opvangen van extremen. De zeespiegelstijging kan leiden tot een grotere zoutindringing die onze drinkwaterinlaatpunten en innamepolders bedreigt. Bodemdaling in landbouwgebieden zet door. Langere droge perioden zullen zorgen voor een watertekort waardoor bijvoorbeeld verzilting van de landbouwgronden kan optreden en de industrie steeds vaker een tekort heeft aan koelwater. Ook kunnen waterkwaliteitsproblemen optreden. We krijgen steeds vaker te maken met wolkbreuken, waarbij in korte tijd veel hemelwater moet worden verwerkt. De rioolstelsels van de meeste steden in de MRA zijn daar niet op aangepast. Mogelijkheden voor berging en afvoer zijn door het krappe systeem beperkt. Door ondergelopen kelders, onbegaanbare viaducten en schade aan funderingen kan de schade in de miljoenen lopen. Het watersysteem komt door deze verschillende ontwikkelingen onder druk te staan en de risico's op schade en slachtoffers nemen toe.

De effecten van toenemende zomerhitte vallen in vergelijking tot andere regio's in Nederland en in het buitenland nu nog mee, met name door het groene karakter van de regio en de steden. Toch is dit wel een punt van aandacht, omdat bij hittegolven kwetsbare mensen ernstige gezondheidsklachten kunnen krijgen.

Waar kiezen we voor?

De metropoolregio moet klimaatbestendig zijn om een aantrekkelijke en veilige plek te blijven voor bewoners en bedrijven. Waterveiligheid is immers een vestigingsfactor voor grote bedrijven. Dit betekent dat we inzetten op een betrouwbaar en flexibel watersysteem. De rijksoverheid zet – via het Deltaprogramma 2020 en samen met regionale partners – in op verbetering van het (primaire) dijkensysteem, een degelijke zoetwatervoorziening en een seizoensgebonden peil op het Markermeer om ook in de toekomst voldoende water te hebben in tijden van droogte. De metropoolregio steunt deze inzet en maakt hier afspraken over met het Rijk. De grotere zeesluis in IJmuiden mag niet leiden tot meer verzilting.

Daarnaast neemt de metropoolregio haar eigen verantwoordelijkheid. Naast het verbeteren van de bescherming tegen overstromingen wil de regio inzetten op het beperken van schade aan vitale en kwetsbare infrastructuur. Dit wil men bereiken via een betrouwbare inrichting voor bijvoorbeeld Schiphol of het havengebied, en het verbeteren van de crisisbeheersing bij een overstroming. Bij de kustversterking werken we aan integrale inpassing en verbetering van de leefomgeving.

Ook is kwetsbaarheid van het watersysteem is een zorg voor de MRA. Goede regionale en nationale afstemming over het samenhangende watersysteem is noodzakelijk en vraagt om maatregelen in en afspraken over het systeem, maar ook om afspraken met gebruikers van het water.

Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag en de gevolgen van droogte zorgen voor schade en overlast en zijn (beeld)bepalend voor het imago van de regio. De lokale gevolgen van het extremere weer moeten lokaal worden opgevangen om een prettig leefklimaat te garanderen. Hierbij speelt groen een belangrijke rol. Groen kan veel beter water opvangen en vasthouden dan verharding en dempt daarnaast hogere temperaturen. Ook verharde delen van de openbare ruimte kunnen een rol spelen bij wateropvang, bijvoorbeeld door de inrichting van waterpleinen die bij stortbuien veranderen in een vijver. Groen wordt in de steden van de toekomst steeds belangrijker, terwijl we tegelijk kiezen voor binnenstedelijk bouwen. Hier ligt een spanningsveld, maar er zijn ook tal van creatieve oplossingen, zoals het vergroenen van daken.

Acties: wat gaan we doen?

- De MRA-partners werken een regionaal plan uit voor het verbeteren van de waterveiligheid en waterkwaliteit waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik onder meer in samenwerking met rijksprogramma's.

- Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.

- De MRA-partners borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.

- De MRA-partners werken samen met het Rijk aan de nationale programma's op het vlak van waterveiligheid en zoetwatervoorziening, zoals Deltaprogramma 2020, maar ook met kennisinstituten en benutten manifestaties zoals de Floriade 2022 om innovaties voor waterbestendigheid – naast voedselvoorziening – in de regio te stimuleren en start-ups aan te trekken die zich op dit onderwerp richten.

Lelystad

Amsterdam (foto: E. van Eis)

4.7 De metropoolregio wendbaarder maken

Wat is er aan de hand?

De wereld verandert in razend tempo. Die veranderingen en hun impact zijn onzeker en daarmee moeilijk voorspelbaar. We hebben uiteraard prognoses over hoe de bevolking, de economie en het vervoer zich kunnen gaan ontwikkelen, maar we weten niet of de werkelijkheid zich hieraan gaat houden. Sinds in 2007 het Ontwikkelingsbeeld werd vastgesteld is de manier van werken veranderd. Twaalf procent van het aantal werkenden is nu zzp-er en het aantal kleine bedrijfjes is sterk in opkomst. Dat betekent een andere ruimtebehoefte: grote monofunctionele kantoorpanden staan leeg, terwijl er tegelijk grote vraag is naar gecombineerde woon/werkruimte.

Daarnaast kwam internetwinkelen op, met als gevolg legere plinten in traditionele winkelcentra en winkelstraten. De steden kregen te maken met een onverwacht snelle groei van bezoekers en talentvolle jongeren. Het wel en wee van grote economische machten zoals Rusland en China heeft een enorme invloed op de wereldeconomie, bijvoorbeeld via de prijzen van grondstoffen. En wie durft te voorspellen wat het effect zal zijn van zelfrijdende auto's en razendsnelle elektrische fietsen op de mobiliteit en het ruimtegebruik?

Waar kiezen we voor?

Er is maar één manier om goed te kunnen reageren op de steeds veranderende wereld. De regio moet wendbaarder worden. We houden daarbij het perspectief van het Ontwikkelingsbeeld in het oog: een internationaal concurrerende regio, met compacte steden, een aantrekkelijk metropolitaan landschap en een infrastructureel netwerk dat kernen met elkaar, het landschap en de rest van de wereld verbindt. We weten waar we heen willen, maar niet precies hoe we daar gaan komen in steeds veranderende omstandigheden. De MRA-toekomstscenario's, opgesteld door de Amsterdam Economic Board, het Platform Economie en Amsterdam, kunnen helpen beter in te spelen op nieuwe ontwikkelingen (MRA-dashboard). Zaken als open data, datamining en wisdom of te crowd kunnen daarbij helpen.

Snelle en adequate reacties op veranderingen vereisen flexibiliteit in bijvoorbeeld de woningbouw en bij de aanpak van grote infrastructurele projecten. Flexibelere bestemmingsplannen zorgen ervoor dat we sneller transformaties in kunnen zetten van bedrijventerreinen en kantoorpanden, maar ook van bestaande woningen. Woningen en zorgvoorzieningen zo inrichten dat ze aansluiten op de veranderende vraag door bijvoorbeeld vergrijzing, is belangrijk. Diversificatie van de economie en vele verbindingen maakt onze regio minder kwetsbaar voor de effecten van gebeurtenissen in andere landen. En we moeten vooral ook goed letten op wat er om ons heen gebeurt, en daarbij samenwerken met kennisinstituten, het bedrijfsleven, instellingen en burgers die met ongeplande initiatieven komen. Daar moet ruimte voor zijn. Dit vraagt ook om wendbaarheid van de arbeidsmarkt en dus van de beroepsbevolking: bewoners van de MRA kunnen niet meer volstaan met een opleiding aan het begin van hun loopbaan, maar zullen hun leven lang moeten leren. Zij zullen daarnaast veel vaker van de ene sector naar de andere moeten switchen, vanwege de grotere dynamiek in de economische sector. Dit vraagt om andere instituties en arrangementen op de arbeidsmarkt.

Verder, de economische groei zal in de toekomst voor een belangrijk deel ook van nieuwe bedrijven moeten komen, de start-ups. Ook dit vraagt om wendbaarheid, in ruimtelijke zin. Start-ups hebben een voorkeur voor andersoortige locaties dan gevestigde ondernemingen. Daarnaast groeien start-ups soms heel snel. In dat geval moeten zij snel weer kunnen verhuizen.

Kunnen improviseren en experimenteren is een randvoorwaarde voor wendbaarheid: het is van groot belang om snel op veranderingen in te kunnen spelen. Daarvoor is het cruciaal dat de samenwerking in de MRA op orde is, in het besef dat er acceptatie en ongelijkheid is. Het laten zien, gunnen en accepteren van verschillen is ook eigen aan de Metropoolregio Amsterdam. Eenheid in verscheidenheid.

Acties: wat gaan we doen?

- De bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA vereenvoudigen en daarmee verbeteren, zodat de MRA wendbaarder en efficiënter wordt.
- Structureel monitoren van relevante trends op (inter)nationale en MRA-schaal via het MRA-dashboard van de AMEC-Board, SER en Amsterdam, met medeneming van signalen uit de samenleving.
- Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA van raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, deelregio's en kennisinstellingen te borgen gaan we jaarlijks bijeenkomsten organiseren.

Haarlem

Amsterdam-Noord

#5and33

De netwerken van de MRA

5

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) werkt op verschillende schaalniveau's samen met andere overheden: binnen de MRA met 7 deelregio's, met de omliggende buurregio's, op nationaal niveau met het Rijk en internationaal met de Europese Unie en andere metropolen.

5.1. Binnen de MRA: 7 deelregio's

IJmond

De IJmond is de nautische toegangspoort tot Amsterdam. De economische ruggengraat van de IJmond wordt gevormd door het Noordzeekanaalgebied, de zeehaven en Tata Steel. In de MRA is de IJmond het centrum van productie, ontwikkeling en innovatie, en huisvest de opleiding in de maakindustrie. Daarmee is de IJmond de Techport van de MRA. In de Techport Techniekcampus werken bedrijfsleven, onderzoek en onderwijs en overheid samen om de innovatiekracht van de maakindustrie te versterken en technisch onderwijs te stimuleren.

De IJmond heeft een sleutelpositie als het gaat om bouw en onderhoud van offshore wind. Daarnaast kent deze deelregio door de ligging aan het Noordzeekanaal en twee rijkswegen, een sterke logistieke sector, innovatieve tuinbouw en heeft het specifieke kwaliteiten als het gaat om recreatie en toerisme, zoals Beverwijkse Bazaar, IJmuiden aan Zee, Wijk aan Zee en recreatieschap Spaarnwoude. De IJmond kenmerkt zich verder door de kust, het Nationaal Landschap van de duinen, en een landgoederenzone. Dit zijn waardevolle en unieke kwaliteiten die bijdragen aan het leefklimaat van de MRA.

Almere-Lelystad

Flevoland is een jonge provincie met een jeugdige pioniersgeest. Beeldbepalend zijn de landbouwgebieden met windmolens en de verstedelijking in Almere en Lelystad. Door de verbeterde bereikbaarheid (spoor, wegen, Lelystad Airport en havenontwikkeling) komt Flevoland dichterbij Amsterdam/Schiphol en Noord-Nederland te liggen.Er is veel ruimte voor wonen, bedrijven en recreatieve en maatschappelijke functies. Flevoland bouwt nieuwe en betaalbare woonmilieus. Ruimtevragende functies, zoals winkelgebied Bataviastad, vinden in Flevoland een plek. Het polderlandschap maakt recreatie en toerisme in de nieuwe natuur mogelijk, waaronder de Oostvaardersplassen en – in de toekomst – de Marker Wadden.

De economische structuur wordt gekenmerkt door logistiek, high tech materials, life science en agrofood. Op weg naar de Floriade in 2022 worden bewoners en ondernemers gestimuleerd om een bijdrage te leveren aan het oplossen van vraagstukken op het gebied van voedselproductie en de relaties met gezondheid, het groene welbevinden en gesloten kringlopen.

Zaanstreek-Waterland

De Zaanstreek kenmerkt zich door een van oudsher bijzondere mix van wonen en werken. Het is een streek met veel cultuurhistorisch en industrieel erfgoed zoals de historische lintbebouwingen, herkenbare verkavelingsstructuur, gebouwde en archeologische monumenten, de Zaanse Schans, polders met diverse, waterrijke landschappen en waardevolle veenweidenatuur en natuurlijk de rivier de Zaan als beeldbepalende drager. Traditioneel zijn economische clusters zoals de voedingsmiddelenindustrie, de logistiek, de nautische sector, de landbouw en de ambachtelijke maakindustrie goed vertegenwoordigd in de streek.
Ook het toerisme is een belangrijke economische factor. De Zaanse Schans trekt bijvoorbeeld jaarlijks 1,5 tot 2 miljoen bezoekers. De kwaliteit van het open veenweidelandschap is van grote recreatieve waarde voor de Zaanstreek en de Metropoolregio Amsterdam als geheel, nu en in de toekomst. De Zaanstreek biedt de metropoolregio onderscheidende woon- en werkmilieus op korte (reis)afstand van Amsterdam met waterfrontontwikkeling langs Zaan en IJ en ruimte voor stedelijke woonmilieus rondom de knooppunten station Koog Zaandijk, Kogerveld en Zaandam.

De regio Waterland is een karakteristiek gebied met een enorme recreatieve en toeristische aantrekkingskracht op binnen- en buitenland, een veelheid van woonmilieus en ondernemerszin. De rust en ruimte van het polderlandschap en dijken, haar vele fiets- en vaarroutes, havens en natuurlandschappen en rijkdom aan water- en weidevogels dragen daaraan bij.

Daartussen de vele historische (lint)dorpen en monumentale stadscentra zoals Monnickendam en vestingsteden Purmerend en Edam. Een bruisende, ondernemende regio met kenmerkende evenementen zoals de harddraverij, visdagen, Pieper (-zeil)race en kaasmarkten. Dagtoerisme, het 'oude Holland' met haar klederdrachten in Volendam en Marken en werelderfgoederen De Beemster en de Stelling van Amsterdam. Deze karakteristieke waarden worden gecombineerd met alle denkbare woonmilieus, van stads tot dorps en landelijk wonen, het meest intensieve busnetwerk en ruimte voor ondernemen, van agrarisch tot industrieel.

Zuid-Kennemerland

De regio Zuid-Kennemerland bestaat uit vijf gemeenten: Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede, Heemstede en Zandvoort. Door de ligging aan de Noordzee en met de historische stad Haarlem, de landgoederenzone in de Binnenduinrand en het recreatiegebied Spaarnwoude biedt Zuid-Kennemerland de MRA een uniek en aantrekkelijk vestigingsklimaat met ruime mogelijkheden voor recreatie. De combinatie van kust, het metropolitane landschap, cultureel erfgoed en het hoogwaardige woonmilieu kenmerken de ruimtelijke structuur.

De economie in Zuid-Kennemerland wordt vooral gekenmerkt door een groot aandeel van de zakelijke dienstverlening, (semi) overheidsorganisaties (provincie, rechtbank, InHolland en zorg), detailhandel en de creatieve sector. Onderscheidend zijn daarbij culturele voorzieningen als het Frans Hals Museum, de Hallen Haarlem en Teylers Museum en de positie van Haarlem als de beste winkelstad van Nederland. Daarnaast vormen Haarlem en Zandvoort een trekpleister voor een groeiende, toeristische bezoekersstroom. Zuid-Kennemerland heeft een relatief hoogopgeleide bevolking en een toenemend aantal expats. Recent valt in de Haarlemse regio vooral de dynamiek op van nieuwe ondernemingen en start-ups op het gebied van circulaire economie en nieuwe, creatieve technologieën. De ontwikkeling van het 3D-print Excellence Centre, Waarderpolder en de concentratie van muziekindustrie rond het conservatorium InHolland en het Patronaat zijn daar voorbeelden van.

Amsterdam

Amsterdam is vanouds een internationale handelsstad, waar dagelijks grote stromen mensen, goederen, informatie en geld doorheen gaan. In de 17e eeuw uitgegroeid tot wereldhandelsstad, berust de huidige economie nog steeds op handel, logistiek en bankieren. De toegang tot de globale netwerken via luchthaven, zeehaven en internethub zijn daarbij essentieel.

De plaats van Amsterdam als internationaal knooppunt weerspiegelt zich in de bevolking: tolerant, open voor 'nieuw' en 'anders' en divers. Dat laatste werkt weer door in de rijke verscheidenheid aan woonbuurten, winkels, banen en vrijetijdsmogelijkheden. De openheid maakt Amsterdam tot een stad van kennis, onderzoek en innovatie. De universiteiten, scholen, kennisintensieve bedrijven en Amsterdamse ambiance trekken jongeren die het menselijke kapitaal vormen voor de groeiende kenniseconomie.

Hoewel hoofdstad, is Amsterdam vanouds een stad van burgers. Het zit diep in de Amsterdamse ziel te waken voor te grote verschillen tussen arm en rijk. We zien dat terug in de zorgvuldige planning en ontwerp, waar Amsterdam wereldwijd om bekend staat. Amsterdam is voor de regio en daarbuiten de stad van mogelijkheden.

Amstelland-Meerlanden

Amstelland-Meerlanden neemt een stevige positie in binnen de MRA. De mainports Schiphol en Greenport Aalsmeer zijn belangrijke motoren van onze nationale economie; bronnen van werkgelegenheid en brandpunten van internationaal transport. Zakelijke dienstverlening en een vitaal MKB complementeren deze kracht. Goed opgeleide inwoners en een hoog aandeel internationale kenniswerkers zijn de menselijke motoren van Amstelland-Meerlanden. Ruimtelijk biedt Amstelland-Meerlanden diverse hoog gewaardeerde woonmilieus. Van stedelijke appartementen tot historische kernen en landelijk wonen, aangevuld met hoogwaardige culturele voorzieningen, detailhandel en liggend in een rijk geschakeerd landschap. Van buitenplaatsen langs de Amstel, recreatie bij de Westeinderplassen, Ouderkerkerplas, Diemerscheg en Amsterdamse Bos, natuurschoon in de Ronde Hoep, de weidsheid van de Bovenkerkerpolder tot nieuwe landschappen als Park 21.
Amstelland-Meerlanden is een in 2040 energieneutrale regio, met ruimte voor de benodigde woningbouw, versterking van de luchthaven Schiphol, innovatie en duurzaamheid.

Gooi en Vechtstreek

Gooi en Vechtstreek is een ondernemende regio waarbinnen hoge kwaliteit van leven en zorg centraal staat. Topografisch bekeken wisselen verstedelijkte delen zich af met bovenregionale landschappen: de Vechtstreek, de Randmeren en de Utrechtse Heuvelrug. Strategisch gelegen tussen Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht is Gooi en Vechtstreek een aantrekkelijk vestigingsgebied voor innovatieve bedrijven en hun medewerkers. Een belangrijke economische pijler is het Mediapark in Hilversum en een grote creatieve sector. Daarnaast biedt de Gooi en Vechtstreek een breed scala aan recreatiemogelijkheden, dichtbij de stad. Gooi en Vechtstreek is de schakel met de 'oostvleugel' qua landschap, verbindingen en economische relaties.

5.2 De directe omgeving van de MRA

De grenzen van de MRA zijn niet vast omlijnd. De regionale samenwerking richt zich op het daily urban system: het gebied waar dagelijks de grootste functionele relaties zijn in woon/werk-verkeer, op recreatief, economisch en sociaal gebied. 80 tot 90 procent van die relaties zit op MRA-niveau, maar soms ook net daarbuiten. Voor het woon/werk-verkeer is die relatie er in alle windrichtingen.

Voor sommige specifieke onderwerpen ligt mogelijke samenwerking in het verschiet. Met Noord-Holland-Noord is die op knooppuntontwikkeling en toeristisch gebied al aanwezig. De Greenport NHN biedt ook kansen, bijvoorbeeld voor innovatie en zilte teelt. Voor toerisme behoren zowel de Alkmaarse kaasmarkt als de Zuid-Hollandse Keukenhof tot de toeristische producten van de MRA. Het initiatief Holland boven Amsterdam biedt een mooi aanvullend toeristisch product op het concept Amsterdam bezoeken, Holland zien.

Met Utrecht en Zuid-Holland wordt gewerkt aan het Groene Hart. De kennis die in Utrecht over healthy urban living wordt opgebouwd, kan ook worden uitgeprobeerd binnen de MRA. Het bio kenniscluster in Leiden werkt samen met bèta faculteiten in Amsterdam, bewoners uit Alphen aan den Rijn werken deels op Schiphol, de Utrechtse gemeente Ronde Venen is voor een groot deel op de MRA gericht. En na de opening van de Hanzenlijn neemt Zwolle in belang toe voor Lelystad.

Gesprek

De in de MRA deelnemende overheden gaan vanuit dit actieprogramma graag het gesprek aan met de directe omliggende partijen als dit wederzijds praktisch wordt bevonden. Uiteindelijk gaat het ook hier om het faciliteren van mensen die hier wonen, werken en op bezoek komen. Daarbij spelen bestuurlijke grenzen een ondergeschikte rol.

5.3 De MRA op nationaal niveau

De Metropoolregio Amsterdam is van groot belang voor de nationale economie. De MRA wil die bijdragen aan de nationale economie versterken. Vanuit de MRA wordt daarom samengewerkt met het Rijk en andere sterke economische regio's in Nederland. Deze Actie-Agenda geeft onze inzet weer richting Rijk en EU.

De gebiedsagenda voor de Noordvleugel (MRA en regio Utrecht) is de basis voor de samenwerking in het Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport (MIRT). Hierin maken Rijk en regio afspraken over investeringen in de regio. Daarnaast worden er via het rijkstraject Agenda Stad tussen steden en verschillende ministeries city deals gemaakt om de groei, leefbaarheid en innovatie in steden te versterken. Afspraken die steden als Amsterdam, Zaanstad en Haarlem maken over de werving van internationaal talent, circulaire economie, social return of betaalbare woningbouw werken door op MRA-schaal.

Vernieuwen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu stelt – samen met de drie economische kerngebieden van Nederland, Noordvleugel, Zuidvleugel (regio Rotterdam en Den Haag) en Brainport Eindhoven – een ruimtelijk economische ontwikkelstrategie (REOS) op. Op nationaal niveau wordt bekeken hoe deze drie stedelijke regio's aanvullend op elkaar zijn en samen een bijdrage leveren aan de internationale concurrentiepositie van Nederland.

Daarbij wordt onderzocht welke investeringen op een select aantal toplocaties moet worden gedaan en waar al dan niet tijdelijk, regelgeving moet worden aangepast om de economie te kunnen vernieuwen. Tot slot participeert de MRA in het opstellen van de Nationale omgevingsagenda en de Nationale omgevingsvisie. Alle trajecten hebben tot doel om ruimte voor economische vernieuwing te creëren om daarmee de internationale concurrentiepositie van de MRA en dus Nederland, te versterken.

Profielkaart ruimtelijk-economische ontwikkelstrategie. Bron: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

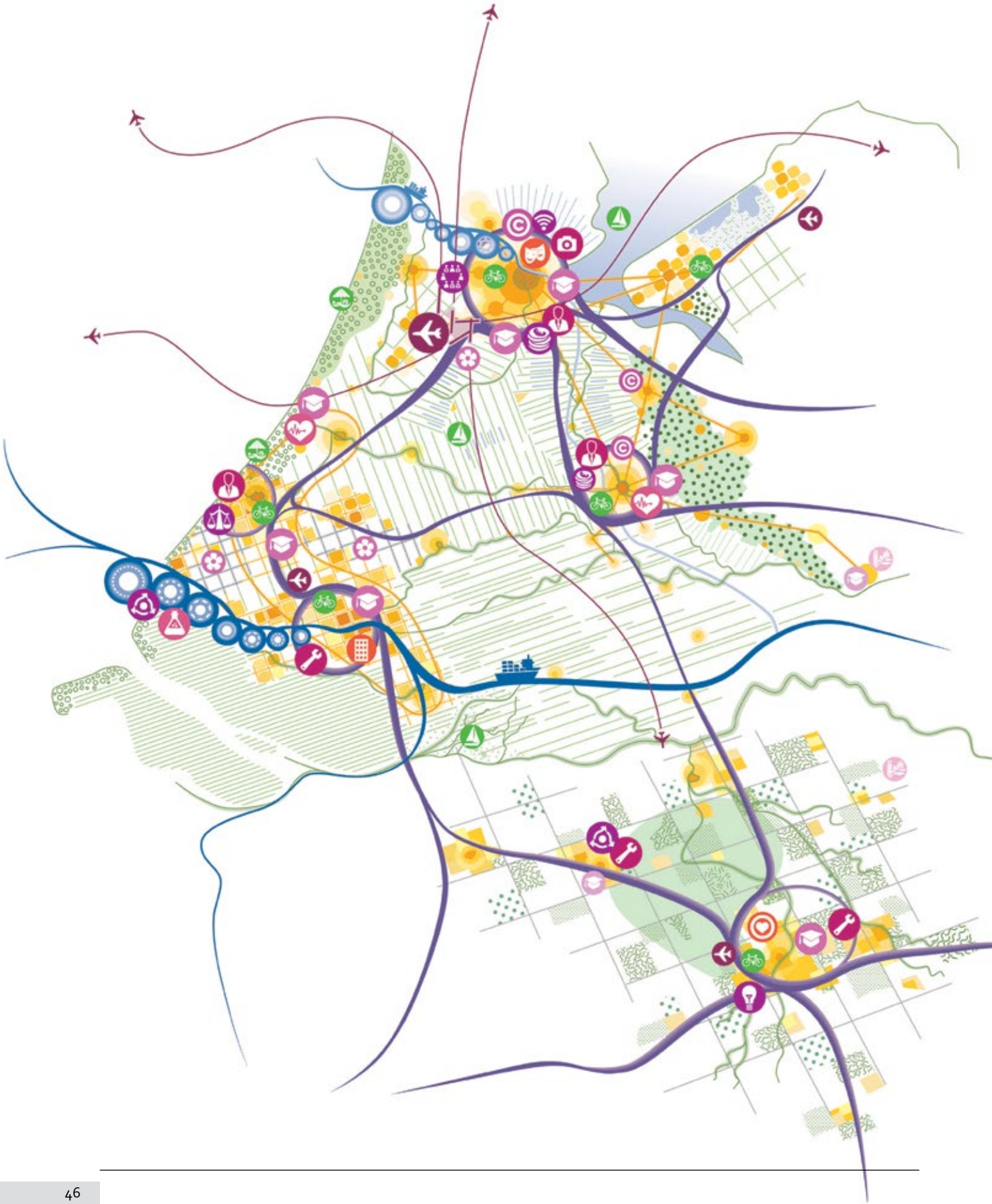

Legenda

Leefomgeving
Polycentrische variëteit
Brabants mozaiek
Zuidvleugel stadsagglomeratie
Noordvleugel netwerkstad
Westland / Oostland
Landschappelijke variëteit
Bekenlandschap
Delta
Kustzone
Moderne polderlandschap
Rivierenlandschap
Veenweidelandschap
Plassengebied
Biesbosch
Groene Woud
Oostvaardersplassen
Utrechtse Heuvelrug
Waterland
Culturele Hotspots
Architectuurstad
Cultuurstad
Designstad
Recreatieve variëteit
Fietsrecreatie
Kusttoerisme
Waterrecreatie
Arbeid en economie
Agrofood
Brainport
Chemie
Creatieve industrie
Financiële dienstverlening
Greenport
High tech bedrijven
Life sciences
Logistiek
Universiteitscampus
Vrede en recht
Zakelijke dienstverlening
Internationale congressen
Toerisme
Connectiviteit
Schiphol
Regionale luchthaven
Mainport Rotterdam
Haven Amsterdam
Fietsstad
Multimodale verbindingen over land
Verbinding over water

5.4 Europa en de MRA

De MRA heeft op drie manieren te maken met Europa, via Europees beleid, in concurrentie én in samenwerking met andere Europese regio's.

Het Europese beleid komt onder meer tot uitdrukking via de Europa 2020-strategie. Deze strategie heeft tot doel de Europese economie te ontwikkelen tot een zeer concurrerende, sociale en groene markteconomie met veel werkgelegenheid. Programma's als Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en Horizon 2020 stimuleren die groei. Met het Uitvoeringsprogramma Kansen voor West II wordt hier voor de periode 2014-2020 met projecten invulling aan gegeven. Vanuit Europa en onze nationale overheid ligt de focus op de prioritaire thema's: innovatie, een koolstofarme economie, de mismatch op de arbeidsmarkt, en het vestigingsklimaat. Deze thema's sluiten naadloos aan op de acties uit de MRA Agenda.

Netwerken bouwen, kennis delen

De Europese regio's werken samen, maar concurreren ook. Zo hebben kenniswerkers en internationale bedrijven die zich in Europa willen vestigen, de keuze tussen een aantal excellente regio's. De metropolen Parijs en Londen worden daarbij vaak als eerste beschouwd en de MRA concurreert met deze metropolen in beperkte mate. De MRA is een metropoolregio van middelgrote schaal en concurreert met onder meer succesvolle Duitse regio's als München en Düsseldorf, Öresundregio in Scandinavië en Milaan in Italië.
Samenwerking met andere regio's vindt plaats via bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Bijvoorbeeld, de Amsterdamse universiteiten werken intensief samen met andere Europese kennisinstellingen, maar er wordt ook veel kennis gedeeld met andere regio's zoals op het gebied van duurzaamheid, via onder meer Eurocities en Metrex, het netwerk van Europese metropoolregio's. De MRA bouwt aan netwerken met Europese regio's, ondersteund door EU-subsidie (INTERREG). Het programma Intensivering Europese samenwerking in de MRA dat de Amsterdam Economic Board in opdracht van het Platform Economie uitvoert, zorgt voor de voorbereiding van een goede inzet vanuit de regio op Europese samenwerking.

Europa en MRA – Bron: Amsterdam Economic Board

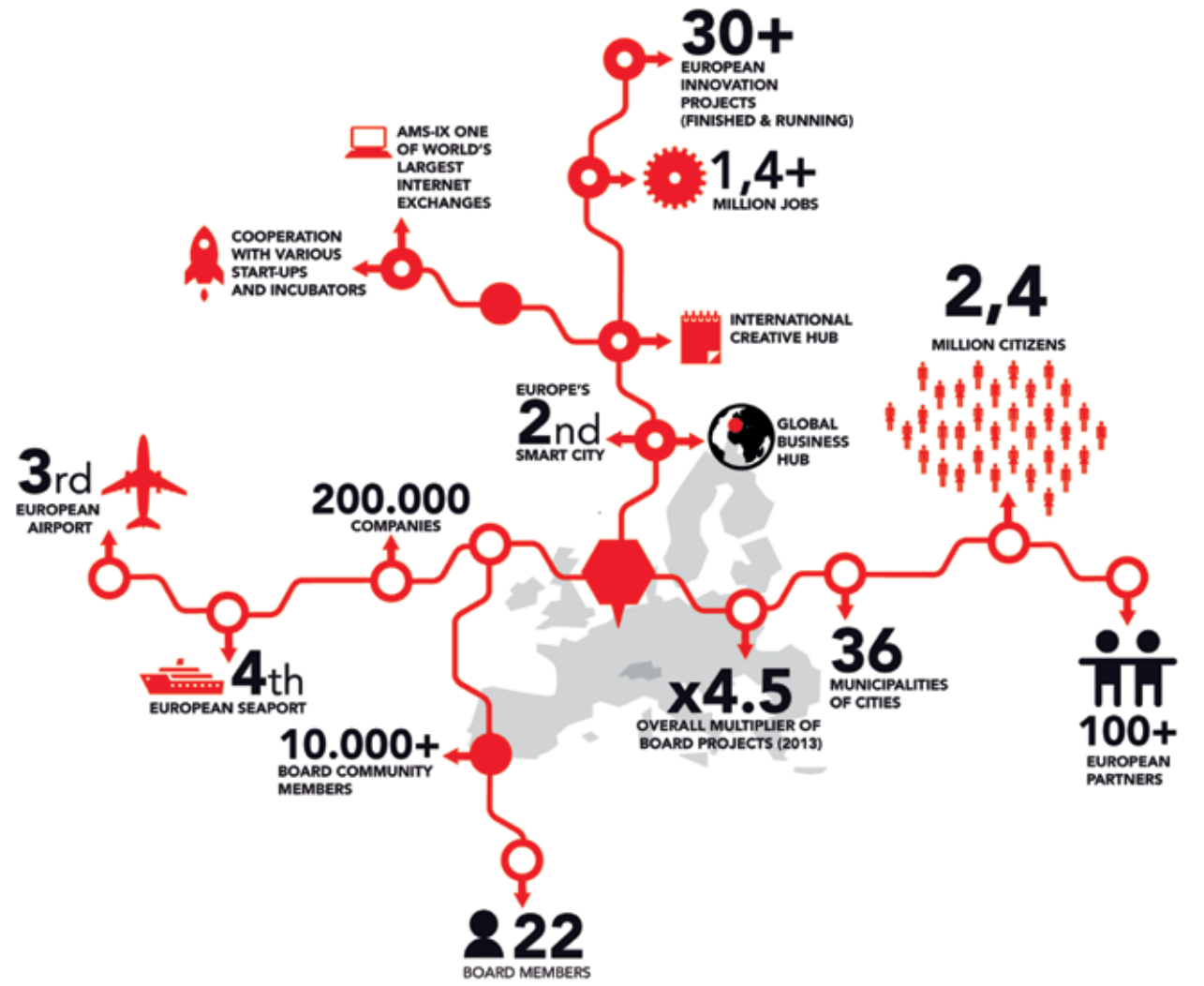

Zeesluis bij IJmuiden

metropool regioamsterdam

Colofon

6

De Ruimtelijk-economische Actie-Agenda 2016-2020 is opgesteld in opdracht van de MRA 4, de voorloper van de huidige Agendacommissie van de MRA. Deze MRA Agenda is op 21 januari 2016 vastgesteld door de MRA 4 en geactualiseerd in februari 2018.

Ambtelijke opdrachtgevers (directeurenoverleg MRA):
Rijk van Ark, Stan Kaatee, Bregje van Beekvelt, Piet Eilander, Johan Fuite, Anne Joustra.

Met dank aan:
Michiel Bassant, Ton Bossink, Remco Daalder, Jan Willem Kooijmans, Sandra Langendijk, Bart van Leeuwen, Mirte Rozemond, Jurjen Tjarks, Bart Witmond, Martin Bekker, Bart van der Heijden, Camiel van Drimmelen, Jan Duffhues, Helga van der Haagen, Charlotte Hilbrand, Anita Huissen, Suzanne Jeurissen, Katerina Noteberg, Edwin Oskam, Iruma Rodriguez, Joke Schaap, Constance Winnips.

Liesbeth Aarts, Rein Aarts, Natascha Agricola, Paul Bleumink, Sandra de Boer, Harry Campen, Bertus Cornelissen, Jacqueline Cramer, Leo le Duc, Jasper Groebe, Henri de Groot, Joost Hagens, Paulien Hartog, Zef Hemel, Leo van 't Hof, Maurits de Hoog, Peter Hoogervorst, Ronald Huikeshoven, Anne Marie Klijn, Eelco Maass, Jaco Plompen, Walther Ploos van Amstel, Rudy Rabbinge, Otto Raspe, Dominique van Ratingen, Jan-Willem van der Schans, Matthijs Schouten, Jacqueline Sellink, Arnold Smeulders, Helmut Thoele, Petra Tiel, Rob Vaes, Tara Veenendaal, Jeroen van der Veer, Dick Veerman, Annemieke Verburg, Jaap Verkiel, Rick Vermeulen, Berry Vetjens, Eduard de Visser, Sander van Voorn, Egbert de Vries, Wouter van der Weijden, Job Witteman, Koos van Zanen.

Opgesteld in nauw overleg met de regioambassadeurs van de MRA:
Auke Blok (Amstelland-Meerlanden), Jan Heijink (Zaanstreek), Jan Willem Kooijmans (IJmond), Mark Lammertink (Amstelland-Meerlanden), Steef de Looze (Zuid-Kennemerland), David Quarles van Ufford (Provincie Noord-Holland), Mirte Rozemond (Zaanstreek), Wim Runderkamp (Waterland), Marcel Stolk (Flevoland), Rob Uijtjens (Gooi en Vechtstreek), Johan van Zoest (Amsterdam).

Vormgeving en productie:
LassooyDesign, Wormerveer

Oplage:
2.500 exemplaren

– Februari 2018

metropool
regioamsterdam

Dit is een uitgave van het MRA Bureau, februari 2018

Strawinskylaan 1779, 1077 XX Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl

www.metropoolregioamsterdam.nl